

2024

Public service-redovisningen

Public service-
redovisningen
2024

Nástijs iellemij (Stjärnornas gåva) är en vacker berättelse som är inspirerad av samiska myter och religiösa föreställningar från 1600- och 1700-talet. Serien riktar sig till åk F–3.

ILLUSTRATION: SISSEL HORNDAL

Innehåll

Förord	7
Kapitel 1 UR:s roll	8
1.1 Årets public service-redovisning	9
1.2 UR i ett föränderligt medielandskap	11
1.3 UR:s mål och strategier	14
Kapitel 2 Värdet av UR	16
2.1 Värdet för samhället och individen	18
2.2 Kunskapsuppdraget bidrar till lärande	18
2.3 Förtroende, relevans och användbarhet	19
2.4 Här finns användarna	20
2.5 Lyssnande	21
2.6 Tittande	23
2.7 Mått för lärandeffekt	24
Kapitel 3 Så arbetar UR	26
3.1 Uppdrag och kvalitet	27
3.2 Variation i produktionsformer	28

3.3 UR:s bidrag till en livskraftig produktionsmarknad	28
3.4 Publicistiskt ansvar och granskning av innehållet	30
3.5 Samverkan och återkoppling	30
3.6 Nya tjänster och förhandsprövning	33
3.7 Språkvård – ett viktigt ansvar för public service	33
3.8 Priser och utmärkelser	34
3.9 Sändningskvalitet	34
3.10 Utveckling av innehåll, teknik och kompetens	35
3.11 Beredskaps- och säkerhetsfrågor	38
Kapitel 4 Här hittar du UR	40
4.1 Marksänt utbud	41
4.2 Digital användning	43
4.3 UR:s digitala plattformar	45
4.4 UR på externa plattformar	47
4.5 Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet	48
Kapitel 5 Det breda uppdraget	50
5.1 Ett utbud för alla	51

5.2 Utbildningsområden	52
5.3 Folkbildning	54
5.4 UR ska spegla hela Sverige	55
Kapitel 6 Särskilda uppdrag och målgrupper	58
6.1 Det utökade utbildningsuppdraget	59
6.2 Barn och unga	62
6.3 Nyheter och fakta	66
6.4 Kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga	67
6.5 Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga	68
6.6 Kultur	69
6.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	70
6.8 Program för särskilda målgrupper	75
6.9 Minoritetsspråk	77
Kapitel 7 Så används pengarna	82
7.1 Intäkter	83

7.2 Kostnader	84
7.3 Produktivitet och kostnadseffektivitet	84
7.4 Så samarbetar public service-bolagen	90
Kapitel 8 Planer för framtiden	94
Kapitel 9 Bilagor	98
9.1 Kontakter med utbildningsväsendet	99
9.2 Uppfyllelse av krav i sändningstillståndet	100
9.3 Uppfyllelse av krav i medelsvillkor	101
9.4 Nationella minoritetsspråk, sammantagen volym samt förstasändningar, alla bolagen	102
9.5 Sändningstillstånd för Sveriges Utbildningsradio AB 2020–2025	103
9.6 Medelsvillkor avseende Sveriges Utbildningsradio AB 2020–2025	104
9.7 Policy för UR:s närvaro på tredjepartsplattformar	106

UR 2024 i korthet

UR bidrar till ökade kunskaper i källkritik

UR har i drygt 20 år producerat programutbud som syftar till öka medie- och informationskunnigheten (MIK). Med programserier som *Hjärta och hjärna* (folkbildning), *Mediesnacket* (åk 4–6) och *Vem ska jag tro på?* (komvux) har UR nått ut och i senaste attitydundersökningen anser 72 procent av allmänheten att UR:s utbud bidrar till ökad kunskap om källkritik och desinformation.

Alla älskar doktor Samuel

Vad händer när man skadat sig eller är så sjuk att man måste åka till sjukhuset? Att gå till doktorn kan vara spännande men också skrämmande. Tittarsuccén *Doktor Samuel* (förskola) gör det mindre läskigt när doktor Samuel tar emot barn som gjort sig illa eller är sjuka och ger barnen svar på frågor som: Varför får man ont i magen? Hur funkar hjärtat? Och hur kommer det sig att en enda liten droppe blod kan berätta hur kroppen mår?

UR:s publik fortsätter att växa

Användningen av UR:s program ökar på samtliga digitala plattformar, såväl interna som externa, förutom UR Access. Under 2024 ökade antalet strömstarter med 14 procent. UR Play app stod för den största ökningen där strömstarterna ökade med hela 30 procent.

Lilla Aktuellt skola behövs

Lilla Aktuellt skola tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig till barn och unga som tittar i klassrummet. Under 2024 fyllde *Lilla Aktuellt Skola* 30 år. Det firades med att användandet av programserien ökade med 42 procent.

Psykologerna på tio-i-topplistan

Många vill bättre förstå varför vi är som vi är och mår som vi mår. Med hjälp av psykologen och forskaren Malin Bergström och psykologen Stina Hindström avhandlas frågor som prestationsbaserad självkänsla, lyssnandet som gör skillnad och medberoende i radioserien *Psykologerna* (högskola).

Läs, läs, läs

Språket är vägen in i samhället och ut i världen. Att lära sig läsa och därefter fortsätta läsa är grunden för att klara kunskapskraven i skolan och att sedan ta sig vidare ut i livet. Under 2024 släppte UR flera programserier där läsning står i fokus. I *Lässugen* (F–3) läser kända svenskar högt ur någon av de bästa barnböckerna, i *Små sagor* (förskola) läser en skådespelare texten och bilderna målas med ljud och musik och i *Läs bubblan* (åk 4–6) får tittarna på ett lekfullt sätt lära sig ord och begrepp i det svenska språket.

Fler och fler lyssnare

UR:s radioutbud fortsätter att locka allt fler lyssnare. Sett till antalet strömstarter ökade användningen av radioprogrammen på UR Play app med knappt 63 procent. Titlar som *Små sagor* (förskola), *Nattkorpen* (åk 4–6) och *Fatta familjen* (folkbildning) får en allt större lyssnarskara.

Relevant utbud

UR:s legitimitet bygger på att användarna anser att programutbudet är trovärdigt, relevant och användbart. 91 procent av lärarna anser att UR:s utbud är trovärdigt, 83 procent att det är relevant och 84 procent att det är användbart.

FOTO: JOSÉ GALVENTE

Förord

Vd har ordet

Allt UR gör tar avstamp i omvärlden. Hur ser behoven ut där ute? Hur förändras de? Vilka är de stora utmaningarna när det kommer till utbildning och folkbildning?

2024 var ett år då mycket hände i världen. Samverkande kriser med bland annat stora ekonomiska, säkerhetspolitiska och miljömässiga utmaningar påverkade behoven av kunskap. Väpnade konflikter pågick i bland annat Ukraina och Gaza. Sverige gick under våren med i försvarsalliansen Nato.

Till detta kom en snabb teknisk utveckling med AI som stark drivkraft, och med fortsatt förändrade mediebetenden som följd. AI förväntas innebära en sällan skådad omskolning av åtskilliga yrkeskompetenser under det närmaste decenniet. Under 2024 tog Chat GPT plats i kunskaps- och informationsinhämtandet för många svenskar, både inom skolan och utanför utbildningsväsendet.

Demokratin i fokus

2024 var även ett supervalår, då fler länder än någonsin tidigare höll val under ett och samma år. Bland annat genomförde åtta av tio av världens mest befolkade länder president- eller parlamentsval, även val till EU-parlamentet hölls. Alltihop i en värld där tron på demokratin sjunker. Där polariseringen ökar och desinformation gör det svårare att skilja sant från falskt.

UR adresserade just frågorna kring desinformation extra tydligt i programutbudet för 2024. För en lång rad olika målgrupper, både inom utbildningen och för den breda allmänheten, gjordes program som *Vem ska jag tro på?* (komvux), *Jakten på förstasidan* (folkbildning/studieförbund), *Falska nyheter* (gymnasiet), *Fria ordet* (åk 9), och *Alltid söka sanningen* (åk 4–6). Detta vid sidan om rullande satsningar inom medie- och informationskunnighet (MIK) som poddarna *Hjärta och hjärna* (folkbildning) och *Fabriken* (folkbildning) samt *Mediesnacket* (åk 4–6) och *Fria ordets dag* (åk 6).

UR har som bekant ett särskilt kunskapsuppdrag inom public service med visionen: Kunskap för livet. Den övergripande strategin bygger på att ”stärka samhället och skolan med berörande journalistik och effektiv pedagogik där användarna finns”. UR ska genom oberoende, faktabaserade utbildnings- och folkbildningsprogram som bygger på kunskapsbehov stärka demokratin och motverka kunskapslyfter.

Kännbara kostnadsökningar

Under 2024 lämnade public service-kommittén sitt betänkande angående UR:s uppdrag för tillståndsperioden 2026–2033. Utredningen föreslog ett

fortsatt brett uppdrag för public service. För UR:s del adresserades också ett förtydligt beredskapsuppdrag.

Många remissinstanser skickade in synpunkter, och flera av dem påpekade att den föreslagna medeltilldelningen är otillräcklig och riskerar att slå mot programinnehållet.

2024 blev ett ekonomiskt utmanande år för UR, precis som för många andra verksamheter. Inflationen sjönk tillbaka under året men kostnadsökningarna var fortsatt kännbara och täcktes inte av den tvåprocentiga uppräkningsökningen av medeltilldelningen. En lång rad effektiviseringsåtgärder genomfördes. Ambitionen var att skona programverksamheten i så stor utsträckning som möjligt, något som tyvärr inte var helt görligt.

I slutet av året aviserade UR att kontoren i Göteborg och Malmö, där en handfull radioproducenter arbetar på varje ort, ska avvecklas. Bakgrunden är effektiviseringsbehov men också att företaget ser större möjligheter att utifrån omständigheterna utveckla verksamheten på sikt om den är samlad på ett ställe. UR har heller inget regionalt eller lokalt bevakningsuppdrag, samtidigt som metoderna redan finns för att lösa uppdraget att spegla hela Sverige.

Till sist, UR såg under året en fortsatt kraftig ökning av användningen. Detta är ett viktigt fokus för verksamheten och en stor framgång. Det är först när kunskapsinnehållet når användaren som nyttoeffekten uppstår. Det är då investeringen i UR:s specifika uppdrag kring utbildning och folkbildning betalar sig. Om detta och mycket mer kan du läsa i denna public service-redovisning.

God läsning!

Kalle Sandhammar
VD, UR

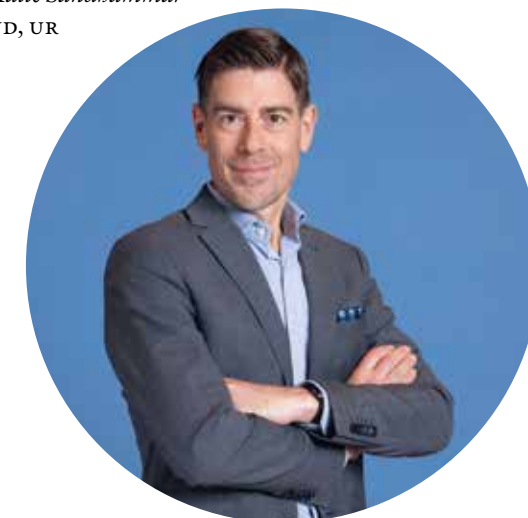

FOTO: TORBJÖRN EKEBACKE

FOTO: CLARA CEDER

I Kär och självständig (gymnasium) möter tittarna Malin som har Downs syndrom. Hon har länge drömt om att bli självständig och flytta hemifrån. I dag är hon 23 år och lever sin dröm. I framtiden vill Malin vara etablerad på jobbet och flytta ihop med sin pojkvän Elias.

UR:s roll

UR är ett oberoende och självständigt public service-bolag med ett unikt kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning. UR producerar och tillgängliggör radio- och tv-program för alla åldrar och alla utbildningsstadier. I fokus för programutbudet står alltid kunskap – för de många och de få.

UR drivs av att bidra med kunskap för livet. Att varje individ kan fatta välgrundade beslut utifrån förvärvat kunskap är en förutsättning för en levande demokrati. UR har ett unikt kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning. Alla program har en specifik målgrupp i fokus – barn i förskolan, elever i grund- och gymnasieskola liksom folkhögskola och komvux samt även föräldrar, seniorer och nationella minoritetspraksgrupper – men innehållet kan vara folkbildande och utbildande för fler än programmets primära målgrupp. UR bidrar genom programutbudet till att minska kunskapsklyftorna i vårt samhälle. Verksamheten fokuserar på att alla – oavsett förutsättningar – ska få samma möjligheter att klara kunskapsmålen i skolan och få chans till ett livslångt lärande. Ingen ska behöva stå utanför samhället på grund av bristande kunskap. UR kan med sitt specifika kunskapsuppdrag och sitt utbud bidra till barns, ungas och vuxnas lärande och utveckling samt därmed bidra till att stärka demokratiska värden.

1.1 Årets public service-redovisning

UR, Sveriges Radio och SVT lämnar varje år in var sin public service-redovisning till Kultur-

departementet samt granskningsnämnden vid Mediemyndigheten. Granskningsnämnden bedömer därefter utifrån redovisningarna hur bolagen har uppfyllt sina respektive public service-uppdrag.

UR har i uppdrag att bedriva programverksamhet i allmänhetens tjänst och finansieras genom en inkomstbaserad public service-avgift som samlas in via skattsedeln. För UR är det av största vikt att hantera de medel som tilldelas bolaget på ett ansvarsfullt sätt och att redovisa detta så transparent som möjligt – både för Mediemyndigheten och politiken men också för användarna av programmen, de som finansierar verksamheten. Det är därför både rimligt och önskvärt att verksamheten granskas och att bolagen redovisar verksamheten så transparent och lättillgängligt som möjligt.

Arbetet med public service-redovisningarna pågår löpande under hela året för att utforma, utveckla och kvalitetssäkra innehållet. Ambitionen är att de färdiga publikationerna ska kunna fungera som värdefull information till allmänheten och bidra till offentlig diskussion om public service-bolagens verksamheter. ▶

- Villkor som kapitel 1 svarar på:**
- Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.
Ur sändningstillståndets inledning.
 - Medelsvillkor 19–21
 - Läs mer i bilaga 9.6 Medelsvillkor för UR

FOTO: CARL-JOHAN UTSI

▲ I **Bokgänget på samiska** (åk 4–6) har barnen läst *Familjen Knyckerz och gulddiamanten* av Anders Sparring, översatt till nordsamiska av Anne Kemi. **Bokgänget** tycker det är en spännande och humoristisk bok där de olika karaktärerna och händelserna gör berättelsen rolig.

Årets public service-redovisning beskriver hur UR under 2024 har fullgjort det uppdrag som fastställts av riksdag och regering och som finns beskrivet i sändningstillstånd, medelsvillkor samt tillgänglighetsbeslut.¹ Samtliga krav som ställs i dessa dokument besvaras i redovisningen och i varje kapitel hänvisas till vilka krav som kapitlet besvarar. Sist i denna redovisning, i bilagorna 9.1 och 9.2, finns också en översikt över vilka kapitel som besvarar vilka villkor. Och i bilagorna 9.5 och 9.6 finns UR:s sändningstillstånd samt medelsvillkor att läsa.

Så arbetar bolagen för att utveckla redovisningarna

De tre bolagen har ett nära och kontinuerligt samarbete under året för att utveckla redovisningarna i gemensam riktning så långt det är möjligt sett till att de tre bolagen verkar på olika marknader (ljud, rörlig bild samt utbildning) med var för sig olika förutsättningar och utmaningar. Public service-uppdraget är komplext och kräver en lång rad avvägningar av ekonomisk, etisk, publicistisk, konstnärlig samt, för UR, även pedagogisk art. Då de tre public service-bolagen har olika uppdrag, förutsättningar och mål kan inte alla definitioner eller indikatorer vara

gemensamma. Varje bolag behöver ge egna exempel och beskrivningar och ibland även egna definitioner och indikatorer, som bäst motsvarar sina respektive uppdrag.

I juni 2024 meddelade granskningsnämnden sitt beslut om de tre bolagens public service-redovisningar för 2023. Nämnden ansåg att ”Sveriges Utbildningsradio AB har uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2023”. Granskningsnämnden efterlyste samtidigt i sitt beslut över public service-redovisningarna 2023 utökad eller förtydligad redovisning av några villkor:

- Utveckla redovisningen av andra minoritetsspråk vad gäller vilket slags utbud som erbjudits. Detta besvaras i kapitel 6.9.
- Tydligare beskriva hur andelen kostnader som läggs på utbildningsprogram beräknas. Detta besvaras i kapitel 7.2.
- Redovisa utveckling av nyckeltal vad gäller produktivitet och effektivitet. Detta besvaras i kapitel 2 och 7.
- Fokusera på faktiska och konkreta samarbeten som bolagen har initierat under det gångna året. Detta besvaras i kapitel 7.5.

Allt som redovisas i tabeller och text avser sändningar i marknätet och publiceringar på UR Play om inte annat anges. Liksom tidigare år redovisar UR utbudsvolym och innehåll uppdelat på yngre barn, äldre

barn, unga samt vuxna. I alla tabeller återges utbildningsområden enligt tabellen längst ned på sidan.

Vid sidan av bolagens samarbeten kring redovisningarna under tillståndsperioden 2020–2025 har bolagen också inlett samarbete inför kommande tillståndsperiod med huvudsakligt fokus på hur verksamheterna och programutbudet ska redovisas inom ramen för ett teknikneutralt uppdrag. Från 2026 kommer public service-uppdraget och medelsvillkor gälla hela verksamheterna oavsett plattform och distributionsform.²

1.2 UR i ett föränderligt medielandskap

UR befinner sig på en mediemarknad som präglas av snabb, digital utveckling i hård konkurrens där globala teknikjättar både erbjuder innehåll och distributionskanaler. Detta leder till att mediekonsumtionen kontinuerligt förändras och användarna ges större valfrihet och flexibilitet. On demand-tjänster på nätet för tittande och lyssnande har ökat kraftigt de senaste åren och fortsätter att öka liksom mediekonsumtionen på olika digitala plattformar.

Utvecklingen från sändningar i marknätet mot en mer digital mediekonsumtion, framför all när det gäller rörlig bild, fortsätter. År 2023 uppgick andelen svenskar som såg på strömmad tv till 65 procent, en ökning med nästan fyra procentenheter sedan året innan, enligt *Mediebarometern 2023* (som publicerades i maj 2024). Och hela 95 procent tittade på rörlig bild varje dag. Högst räckvidd hade Netflix (33 procent) följt av SVT Play (32 procent), TV4 Play (18 procent) samt Max, Viaplay/Pluto och Disney+ (11 procent). Räckvidden för UR Play var två procent.

Vad gäller radiolyssnandet ser användningen annorlunda ut, enligt *Mediebarometern 2023*. Under 2023 lyssnade 55 procent av befolkningen på radio i bilen vilket gör bilradion till det vanligaste sättet att lyssna på radio. Sett till befolkningen i sin helhet var lyssnandet via internet mindre utbrett: 29 procent lyssnade på podcast eller radio i efterhand och 24 procent på direktsänd webbradio. Lyssningen på radio i marknätet är med andra ord fortfarande relativt stabil.

Sammantaget finns det nu, utifrån användarnas perspektiv, ett nästan oändligt utbud av ljud och rörlig bild där allt fler strömningstjänster konkurrerar om lyssnarnas och tittarnas tid. Detta samtidigt som fler än åtta av tio svenskar dagligen använder sociala medier, enligt *Svenskarna och internet 2024*. De tre sociala medietjänsterna som flest svenskar använder är fortsatt Youtube, Facebook och Instagram. Bland yngre är Snapchat och TikTok samt Youtube de mest använda.

² ”Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider”, SOU 2024:34

UR i ökad konkurrens

När utbudet och därmed konkurrensen om människors tid ökar, så ökar även utmaningen för UR att bibehålla relevans hos målgrupperna. För att UR fortsatt ska kunna skapa nytta för användarna måste såväl innehåll som form och distribution utgå från användarens verklighet, behov och mediekonsumtionsmönster. UR arbetar därför kontinuerligt med att göra programutbudet tillgängligt för fler och för flera olika användargrupper med specifika behov, till exempel genom att utveckla metadata, sökfunktioner och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Det finns olika förväntningar och krav från användarna utifrån ålder och specifik målgrupp (som till exempel pedagoger eller teckenspråkstalande) både vad gäller innehåll och tillgänglighet. Olika användare och målgrupper har olika behov och mediebetenden. Medan äldre användare förväntar sig att utbudet ska finnas i såväl marknät som online, har gruppen unga mer eller mindre redan övergett marknätet till förmån för, oftast, externa plattformar som Youtube, Tiktok, Spotify eller Apple podcaster.

Förändrade mediebetenden ställer krav på tillgänglighet både vad gäller hur länge ett program finns att tillgå, bredden i utbudet samt hur lätt det är att hitta och på vilka plattformar. Det kommer framöver, utifrån det alltmer fragmentiserade medieanvändandet, vara av ännu större vikt att anpassa kommunikation, val av publiceringsplattform och format för att nå den avsedda målgruppen. UR måste försäkra sig om att programutbudet är synligt och tillgängligt så att användarna både kan hitta och välja UR:s utbud.

Den pågående fragmenteringen av mediekonsumtionen innebär också en förflyttning från masskommunikation till en mer individanpassad medieinnehållsdistribution. Detta får långtgående konsekvenser. Kommersiella aktörer utvecklar sina affärsmodeller alltmer utifrån data om individers specifika intressen. För UR är det en utmaning att förena denna utveckling med sin roll som kollektiv nyttighet och sitt uppdrag att nå alla, hela Sverige, med ett kunskapsstärkande utbud. ▶

Utbildningsområde	Motsvarar utbildningsstadium
Yngre barn (0–9 år)	Förskola, grundskola åk F–3, anpassad grundskola åk 1–3, sameskolan, specialskolan
Äldre barn (9–12 år)	Grundskola åk 4–6, anpassad grundskola åk 4–6, sameskolan, specialskolan
Unga (12–19)	Grundskola åk 7–9, gymnasium, anpassad grundskola åk 7–9, anpassad gymnasieskola
Högskola	Inkluderar bl a lärarfortbildning
Folkhögskola/studieförbund	Organiserad folkbildning
Folkbildning	Allmänt folkbildande program
Vuxenutbildning	Komvux, sfi

FOTO: UNSPLASH/JESHOOOTS.COM

▲ **Newsreel world** (gymnasium) ger varje vecka nyheter från den engelskspråkiga världen på avancerad engelska. Här ryms nyheter och reportage om kultur, sport och samhällsfrågor.

Samtidigt ger ickeinjär mediekonsumtion, på flera plattformar, nya möjligheter att nå publiken eftersom konsumtionen kan ske under en lång tidsperiod jämfört med att ta del av programinnehåll vid ett specifikt sändningstillfälle.

Distribution över internet

Den snabba medieutvecklingen ställer höga krav på att UR kan utveckla ett on demand-utbud som är tillgängligt när användarna önskar och på de plattformar som de föredrar. Att hitta rätt balans i hanteringen av plattformarnas allt starkare marknadsposition är en utmaning för många aktörer – för UR, för andra medie- och utbildningsföretag och även för nationella och europeiska lagstiftare.

Externa plattformar (eller tredjepartsplattformar) som sociala medier och distributionsplattformar är i dag en självklar del av samhället och är dessutom platser där det offentliga samtalet pågår – i det samtalet behöver UR delta utifrån sitt utbildnings- och folkbildningsuppdrag.

Syftet med UR:s närvaro på externa plattformar är att öka möjligheterna att upptäckas av, skapa relation till och ha dialog med de användare som är svåra att nå enbart på de egna plattformarna. Därför distribueras delar av UR:s podd- och radioutbud även via externa plattformar som Spotify, Apple podcaster och SR Play och en del av tv-utbudet på UR:s Youtubekanaler, på SVT Play samt i vissa fall på Tiktok. UR ska dock aldrig bli beroende av kommersiella aktörers plattformar och kommer även

fortsatt finnas där med restriktivitet och med ett noggrant urval av utbudet.

Å ena sidan har den digitala utvecklingen inneburit att globala företag, som inte bara producerar eget innehåll utan även vill kontrollera hur innehåll distribueras och visas, har fått en stark maktposition på den svenska marknaden. Å andra sidan ger de externa plattformarna UR möjligheter att nå ut med sitt kunskapsinnehåll till målgrupper som annars kanske inte hittar till UR:s utbud, som ungdomar eller nyanlända och i allt högre utsträckning även nya lärare. Genom att finnas på externa plattformar utgör UR:s utbud en motvikt till desinformation och rykten som sprids i synnerhet i sociala medier. Därför behöver UR vara där användarna finns för att kunna nå dem med ett faktabaserat kunskapsinnehåll. UR har till exempel framgångsrikt kunnat nå en ung publik på sina Youtubekanaler *Tänk till* och *Orka plugga*.

För att UR och public service-bolagen fortsatt ska kunna vara oberoende, demokratiframjande och trovärdiga alternativ är det nödvändigt att inte bara kommunicera med, utan också erbjuda innehåll på externa plattformar till specifika målgrupper som i nuläget inte tar del av utbudet via sändningar eller på de egna plattformarna.

Resurskrävande utveckling

Den snabba utvecklingen av medieanvändningen ställer krav på aktuell data och analys av hur den befintliga användningen ser ut och i vilken riktning den rör sig för att UR kontinuerligt ska kunna utveckla

plattformar och distributionsvägar. Det innebär att betydande resurser med nödvändighet måste läggas på att utveckla och anpassa de digitala plattformarna för att kunna erbjuda användarna de gränssnitt och funktionaliteter som de efterfrågar – samtidigt som resurser även måste läggas på sändningar i marknaden.

För att kunna möta upp denna efterfrågan krävs investeringar i och utveckling av nya digitala lösningar för såväl programformat och produktion som distribution och kommunikation. Allt för att kunna erbjuda ett relevant innehåll som är lättillgängligt och attraktivt i konkurrens med globala innehålls- och distributionsplattformar.

Det är dock en konkurrens på ojämlika villkor då de stora teknikbolagen har helt andra ekonomiska förutsättningar. Med omsättningar på flera miljarder har de möjlighet att investera avsevärda summor på utveckling och innovation som leder till nya gränssnitt och funktionaliteter som användarna sedan förutsätter att andra aktörer, inklusive public service-bolagen, också erbjuder.

AI och mediemarknaden

Den fråga som har överskuggat teknikutvecklingen de senaste åren är AI:s många olika möjligheter och risker. Hur utvecklingen av generativ AI kommer att förändra vårt samhälle och vår syn på kunskap är svårt att förutspå i dag men redan nu finns exempel som visar hur AI enkelt kan användas för att kлона människors röster, förvandla gamla bilder till rörligt videomaterial eller manipulera bilder. AI har visat sig vara ett kraftfullt verktyg för att förstärka spridningen av konspirationsteorier och desinformationskampanjer vilket accentuerar behovet av att samhällsmedborgare har verktyg och kunskap för att kritiskt kunna granska den information och de bilder som de möter i sina informationsflöden.

UR ser å ena sidan stora möjligheter att med ny teknik, som till exempel AI, kunna förbättra tillgängligheten till UR:s programutbud och effektivisera olika delar av produktionsprocessen. Men det är mycket oklart när, hur, i vilken omfattning och till vilka kostnader detta kan ske.

Å andra sidan kommer AI-genererat innehåll i form av såväl text, ljud och bild samt rörlig bild att ställa stora krav på att redaktionellt kunna verifiera vad som är äkta och vad som är genererat av AI. Verifiering av olika källor har alltid varit en del av det journalistiska uppdraget men med AI:s intåg har denna uppgift ökat i omfattning samt blivit mer komplex.

UR har under 2024 arbetat intensivt med att förstå hur AI-verktyg kan implementeras i verksamheten och hur AI-tillämpningar får och kan användas i det redaktionella arbetet. Men också hur användningen av AI-verktyg kan redovisas transparent för användarna. Att hantera AI och olika AI-verktyg måste hanteras ansvarsfullt för att behålla användarnas förtroende.

Men det handlar inte bara om vad AI kan tillföra utan även hur UR och andra medieaktörer kan bidra till utvecklingen av AI-tillämpningar genom att producera innehåll som kan användas för att träna AI. UR deltar till exempel i ett projekt inom Nordicom där ljud och text på nordsamiska används för att träna en sådan språkmodell. Det finns rimligen fler områden där träningsdata saknas och där public service-bolagen genom sitt uppdrag kan bidra till utvecklingen av olika AI-modeller.

”Verifiering av källor har alltid varit en del av det journalistiska uppdraget men med AI:s intåg har denna uppgift ökat i omfattning samt blivit mer komplex.”

Utbildningsmarknad i snabb förändring

UR verkar inte bara på mediemarknaden utan även på utbildningsmarknaden som också den påverkas av globalisering, digitalisering och snabb teknikutveckling. Allt fler aktörer producerar och tillgängliggör ett lärande innehåll digitalt vilket har underlättats av att teknikutvecklingen gjort det både betydligt billigare och enklare att producera såväl audio som video. Smarta lärandemiljöer utvecklas snabbt liksom edtech-branschen. AI är numera ett hett debatterat ämne inom skolan där olika AI-chatbotar beskrivs både som potentiella fuskmaskiner och som kraftfulla pedagogiska verktyg. Bland unga i åldern 12–17 år uppger sju av tio att de har använt något AI-verktyg, enligt undersökningen *Svenskarna och AI 2024* som genomförts av Internetstiftelsen. Hur ►

▼ **Från AI till Ö** (åk 4–6) djupdyker i ämnet AI. Vad är AI, hur används det i vardagen och hur påverkar det samhället?

FOTO: JOAQUIM EMBRETTSSON

AI på sikt kommer att påverka kunskapsinhämtning, pedagogik och bedömning inom utbildningssektorn är svårt att i dag förutse. Men ett tilltagande behov av utbildning, omskolning och förståelse för tillämpning av AI är ett faktum. Införandet av AI som ämne i gymnasieskolan och på komvux från och med hösten 2024 är bara ett exempel på detta.

Ekonomiska förutsättningar

UR arbetar kontinuerligt med att effektivisera olika delar av verksamheten, alltid med syftet att programproduktionen inte ska påverkas negativt. De senaste årens ekonomiska utveckling i Sverige med hög inflation har inneburit allt högre kostnader för UR. Den årliga medelsuppräknningen om två procent har inte motsvarat de stigande utgifter och nödvändiga investeringar som bolaget har haft. UR har därför under 2024 tvingats genomföra besparingar och fler väntar under 2025.

Under 2025 behöver UR göra nödvändiga investeringar för att utveckla distributionen över internet för att höja kvaliteten på och tillgängligheten till de digitala tjänsterna och säkra att UR finns på relevanta enheter för samtliga målgrupper. Och med ett kommande teknikneutralt uppdrag från och med 2026 skärps kraven på programbolagens arbete med säkerhet även för distribution av innehåll via internet, vilket kommer att kräva resurser. Vad kostnaderna för utveckling av olika AI-tillämpningar som UR står inför är oklart, men säkert är att UR inte kan avstå att följa utvecklingen. Under de senaste åren har även kostnaderna för säkerhet och beredskap ökat och med ett kommande förtydligat och utökat beredskapsuppdrag väntas kostnaderna öka ytterligare. Sammantaget står UR inför en rad nödvändiga investeringar för att upprätthålla och utveckla verksamheten och i nuläget finns inga garantier för att dessa inte kommer att påverka programverksamheten negativt.

Förtroende för innehållet

I detta snabbföränderliga medielandskap fyller public service-bolagen en viktig demokratisk roll genom att erbjuda opartiskt och sakligt innehåll till allmänheten, både i marknätet och på digitala plattformar.

En avgörande förutsättning för att kunna fylla den rollen är att publiken har förtroende för public service och dess innehåll. Och förtroendet för public service är högt och stabilt vilket syns bland annat i de återkommande SOM-undersökningarna. Det syns också i de årliga attitydundersökningar som utförs på UR:s uppdrag. Förtroendet för UR hos lärare, den målgrupp som har störst kännedom om UR:s utbud, är mycket högt. I den senaste undersökningen som Demoskop utfört på uppdrag av UR ansåg hela 94 procent av de tillfrågade lärarna att UR:s utbud är trovärdigt, 89 procent att utbudet är användbart och

”Grunden till användarnas förtroende är att programverksamheten utövas opartiskt och sakligt.”

83 procent att det är relevant. Grunden till användarnas förtroende för programverksamheten är att den utövas opartiskt och sakligt och utgår från en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet samt att UR erbjuder ett innehåll som är relevant och uppskattat.

Det höga förtroendet manifesteras även i en ökad användning av UR:s programutbud. Under 2024 har användningen på UR Play ökat med 14 procent och användningen av UR:s programutbud har ökat med 14 procent på UR Play och med 42 procent på externa plattformar.

UR:s särart, att kombinera journalistik med pedagogik och med fullt fokus på kunskapshöjande innehåll, bidrar till svensk mediemångfald och utbudet bidrar till såväl individuell som samhällsnytta.

1.3 UR:s mål och strategier

UR har ett tydligt kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning, riktat till hela befolkningen. UR gör program som riktar sig både till en bred allmänhet, till elever inom grund- och gymnasieskola, till föräldrar, till seniorer, liksom program som riktar sig till mindre målgrupper som till exempel nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättning/-variationer eller elever inom anpassad skola. Oavsett målgrupp står alltid kunskapsinhämtning i centrum.

För tillståndsperioden 2020–2025 har UR antagit en övergripande strategi som vilar på tre principer:

UR ska stärka samhället och skolan – genom ett kunskapsrikt utbud som motverkar kunskapsklyftor, både i och utanför skolan, stärker demokratin samt bidrar till att lösa samhällsutmaningar.

... med berörande journalistik och effektiv pedagogik – där utbildnings- och folkbildningsprogram utgår från identifierade kunskapsbehov, för de många och de få.

... där användarna finns. – i sändningar i marknätet och digitalt huvudsakligen på UR Play, men för att nå målgrupper som är svåra att nå på de egna plattformarna även på externa plattformar.

Samhällsutmaningar

För de närmaste åren har UR identifierat tre viktiga samhällsutmaningar som kommer att avspeglas i programutbudet:

- *Desinformation och informationspåverkan.* Förmågan att kunna avkoda informationspåverkan och verifiera fakta och bilder blir en allt viktigare grund i ett demokratiskt samhälle. Digital källkritik såväl som källtillit är centrala MIK-kompetenser i en tid av artificiell intelligens.
- *Vetenskap och faktaresistens.* Förmågan att kunna skilja fakta från åsikter utmanas, liksom tilliten till vetenskapen. Vår tids ödesfrågor behöver lösas på vetenskaplig grund. Därför behöver vetenskaplig metod synliggöras.
- *Demokratiska värderingar.* I en tid då demokratin ifrågasätts behöver demokratiska värderingar stärkas. Förmågan att förstå sig själv och andra och känna empati behöver utvecklas tidigt i livet. UR:s programutbud kan bidra till att skapa förståelse för rättigheter och skyldigheter i vår demokrati.

Kunskapsvision

UR:s vision är att bidra till kunskap för livet. Genom att producera, sända och tillgängliggöra program som stärker och ger kunskap, som bildar och lär ut, bidrar UR till det livslånga lärandet och individens möjlighet att vara en del av samhället. Detta innebär att utvecklas och växa, att kunna förstå sin samtid och vara en del av samhällets demokratiska processer och samtal.

Programutbudet ska tillföra värde för användarna i form av ökad förståelse, kunskap och bildning. UR har utvecklat en metod för att mäta effekt på lärandet med syftet att uppskatta hur användbart ett program

är utifrån ett lärandeperspektiv, vilket redovisas i kapitel 2.7 Mått för lärandeffekt.

Dessutom undersöker UR årligen användarnas attityder utifrån tre definierade områden: värde för samhället och individen, utbudets bidrag till lärande samt förtroende och relevans (se kapitel 2) med vartdera ett till två strategiska mål för tillståndsperioden.

UR:s unika röst

UR:s programproduktion bygger på en kombination av journalistik och pedagogiskt berättande vilket gör UR till en unik medieaktör. Programutbudet ska bidra till ökad förståelse, kunskap och bildning oavsett ålder, förutsättningar och utbildningsnivå. Därför utgår UR alltid från användarnas behov och verklighet och för en kontinuerlig dialog med målgrupperna. Dels för att deras synpunkter bidrar till att utveckla programverksamheten, dels för att se till att programmen är relevanta och blir använda.

UR:s program ska ha effekt på längre sikt än bara vid själva sändningen/publiceringen. För att programmen ska kunna göra skillnad i människors lärande krävs bland annat att de är användbara inom utbildningen. Därför behöver programmen till exempel ha en hållbarhet som är längre än ett nyhets- eller aktualitetsprogram. Det betyder i sin tur att UR producerar program som är relevanta och användbara under en lång tid, vilket ger UR en rik programskatt. I december 2024 fanns cirka 20 000 program tillgängliga på UR Play och cirka 22 000 i UR:s slutna nätverk (UR Access) för utbildningsväsendet.

▲ *Wim* (åk 7–9) är en amerikansk kortfilm där Bennett, en ickebinär nybliven förälder, anländer sent till sin föräldragrupp. Hen har kämpat med en besvärlig bärsele och ett kaos av bebisbajs, och känner sig vilse i föräldraskapet.

94 %
av lärarna anser
att UR:s utbud är
trovärdigt.

I **Typiskt samer** (folkbildning) reser Magdalena Graaf runt i Sápmi tillsammans med sin syster Hannah. De möter syd- och nordsamer, besöker Jokkmokks marknad och går på samedansen för att bättre förstå sina samiska rötter.

FOTO: ERIK WERNERLICH

Villkor som kapitel 2 svarar på:

- Sändningstillstånd 7–8, 14 §§
- Medelsvillkor 20–21
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Värdet av UR

UR bidrar med värde för såväl samhället som individen genom ett programutbud som stärker kunskap och bildning för barn, unga och vuxna. Under 2024 har användningen av UR:s programutbud på UR Play ökat med 14 procent. Kunskapsutbudet uppfattas som trovärdigt, relevant och användbart – och det bidrar till lärande.

Liksom många andra medieaktörer befinner sig UR i en utmanande förflyttning från broadcast till online. Ett tydligt krav från användarna är att programmen ska vara tillgängliga för dem när de väljer att titta eller lyssna. Det ställer större krav på tillgänglighet både vad gäller hur länge ett program är tillgängligt liksom hur lätt det är att hitta. Allt eftersom tekniken utvecklas och UR:s utbud tillgängliggörs på nya plattformar ökar komplexiteten i att följa användningen. Samtidigt öppnas nya möjligheter till att lära känna användarna genom den dialog som UR kan ha med dem via videodelningsplattformar och olika sociala medier. Dialogen med användarna ger viktig återkoppling kring programutbudet och bidrar till utvecklingen av nya program.

Utöver sändning tillgängliggörs UR:s program på UR Play och via det slutna nätverket UR Access och det är på dessa digitala plattformar som den huvudsakliga användningen av program sker.

Möjligheten till en flexibel och långsiktig användning skapar en unik bredd i utbudet och gör att användarna kan ta del av program som sänts för flera år sedan, men som fortfarande är relevanta. Under

2024 tillhörde *Livet i Bokstavslandet* (från 2013) och *Bokstavsbissen* (från 2018) UR:s populäraste serier och de fortsätter att ha stor användning många år efter att de först publicerades.

Via Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) och Kantar Sifo följer UR tittandet och lyssnandet på UR-program på tv, i radio och på webben. Användningen på UR:s digitala plattformar och via mediecentralerna följs också upp internt via bland annat Google analytics.

Det räcker emellertid inte med att mäta hur många som har tagit del av UR:s program för att avgöra hur UR lyckas skapa effekt. Därför kompletteras användarmätningarna med andra undersökningar som exempelvis UR:s årliga attitydundersökning bland lärare och allmänhet. Utbudet behöver både nå fram till och upplevas som relevant för målgrupperna för att kunna göra skillnad i människors lärande.

Attitydundersökning bland användarna

UR utför årligen en attitydundersökning kring UR:s mål. I undersökningen, som utfördes av Demoskop, mäts även kännedom om och användning av UR:s ▶

utbud. Ambitionen är att användarnas attityder under perioden ska utvecklas så att målen har uppnåtts vid utgången av 2025.

Fyra grupper intervjuas, efter slumpmässigt urval, i undersökningen: lärare i alla stadier (förskola, åk F-3, åk 4-6, åk 7-9, gymnasium, folkhögskola/studieförbund, anpassad skola och sfi - svenska för invandrare), allmänheten 16 år och uppåt, föräldrar med hemmavarande barn 0-17 år, samt barn 6-15 år.

Under november och december 2024 genomfördes telefonintervjuer med drygt 1 400 lärare, 200 inom varje stadium från förskola till och med gymnasiet och 100 inom varje övrig utbildningsform. Allmänheten intervjuades via en webbplats och totalt genomfördes 2 392 intervjuer varav extrafrågor har ställts till 634 föräldrar med barn 0-17 år. Även 312 barn mellan 6 och 15 år har intervjuats.

2.1 Värde för samhället och individen

UR har som mål att sex av tio bland allmänheten ska anse att UR har ett stort värde för samhället. I årets undersökning anser 60 procent detta och bland föräldrar är andelen 62 procent. Målet är därmed uppnått. Bland lärarna anser 69 procent att UR har ett högt samhällsvärde (se diagram 2.1.1) och 51 procent att UR har ett stort personligt värde. Bland allmänheten upplever 31 procent att UR har ett stort personligt värde, bland föräldrar är andelen 39 procent.

Vidare anser 71 procent av lärarna att UR har ett stort eller mycket stort värde för dem i deras yrkesroll. Här finns en del skillnader då lärare inom årskurserna F-3 och 4-6 i högre grad anser att UR

har ett stort värde för dem i deras yrkesroll, jämfört med övriga lärargrupper.

Rekommendationsviljan bland användarna är stor, målet - att 88 procent av lärarna som använt sig av UR:s utbud kan tänka sig att rekommendera UR:s utbud till kollegor - är uppnått (se diagram 2.1.2).

Bland allmänheten kan 73 procent av dem som har sett eller hört ett program från UR tänka sig att rekommendera UR till vänner och/eller kollegor.

66 procent av de som sett eller hört något program från UR av allmänheten och 75 procent av lärarna anser att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige.

2.2 Kunskapsuppdraget bidrar till lärande

UR har som mål att 67 procent bland allmänheten ska uppleva att UR:s utbud bidrar till lärande (se diagram 2.2.1). 60 procent av allmänheten och 88 procent av lärarna anser detta. UR har under 2024 satt upp ett nytt mål: 77 procent av lärare som sett eller hört ett program från UR ska anse att UR bidrar i deras undervisning, vilket 72 procent av lärarna i årets mätning anser. 89 procent av lärarna anser dessutom att UR:s program är pedagogiska. Utöver detta så anser 87 procent av lärarna att UR:s program håller hög kvalitet.

Från och med 2022 ställer UR även frågan om man anser att UR uppfyller sitt särskilda kunskapsuppdrag. Bland allmänheten anser 55 procent att UR uppfyller detta bra eller mycket bra, bland lärare ligger andelen på 88 procent och bland lärare i årskurserna F-6 är andelen 93 procent.

2.3 Förtroende, relevans och användbarhet

UR:s legitimitet bygger på att användarna anser att programutbudet är trovärdigt, relevant och användbart. 91 procent av lärarna anser att UR:s

utbud är trovärdigt, 87 procent att det är relevant och 89 procent att det är användbart. Av dem i allmänheten som sett eller hört något från UR det senaste året anser 87 procent att UR:s utbud är trovärdigt och 78 procent att det är relevant. Därmed är målet, att åtta av tio i allmänheten som använder UR ska anse att UR:s utbud är relevant, uppnått (se diagram 2.3.1). Bland föräldrar är andelen högre då 86 procent anser att UR:s utbud är relevant och 87 procent av föräldrarna anser att utbudet är trovärdigt.

Kännedomen om UR är fortsatt mycket hög. 99 procent av alla lärare har hört talas om UR och 83 procent har god kännedom om UR. Bland lärare i årskurserna F-6 är andelen som har god kännedom om UR hela 89 procent och bland lärare i årskurs 7-9 är andelen 88 procent. I allmänheten har i stort sett alla, 96 procent, hört talas om UR och 80 procent känner igen UR:s logotyp. Andelen som har god kännedom om UR bland allmänheten är 29 procent, bland föräldrar med barn 0-17 år är andelen något högre, 33 procent.

Positiv inställning till UR

60 procent av allmänheten och 93 procent av lärarna har en positiv inställning till UR.

UR har som mål att 40 procent bland allmänheten ska ha sett eller hört något program från UR

▲ I Retorikbussen (åk 4-6) tränas Aicha, Wilyan och Thea i att våga lyssna och tala för att till slut bli retoriska proffs. Till sin hjälp har de programledaren Markus Granseth och retorikhjältar som räddar dem när det blir som tuffast.

93 %
av lärarna har en positiv inställning till UR.

Diagram 2.1.1
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR har ett mycket eller ganska stort värde för samhället i stort (procent)

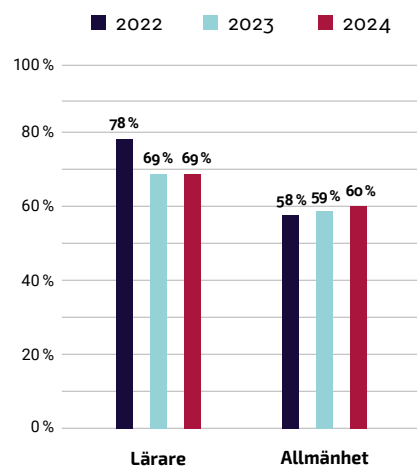

Diagram 2.1.2
Andel av lärare och allmänhet som kan tänka sig att rekommendera UR:s utbud till kollegor/vänner

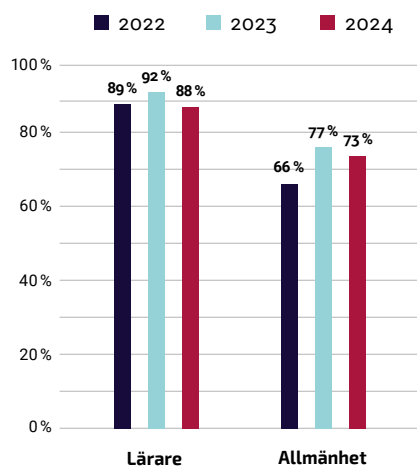

Diagram 2.2.1
Andel som upplever att UR:s utbud bidrar till lärande (procent)

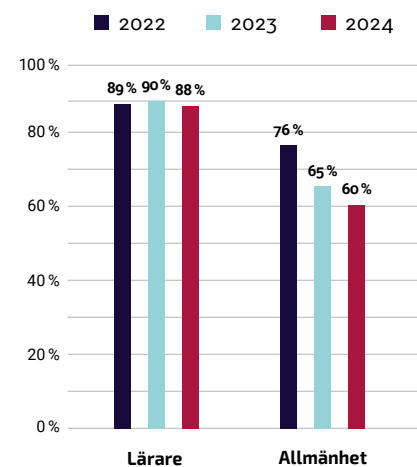
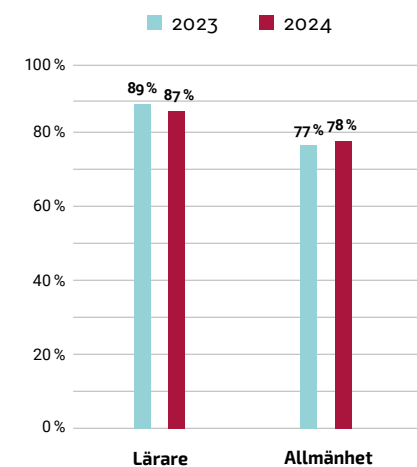

Diagram 2.3.1
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR:s utbud är relevant (procent)

det senaste året (se diagram 2.3.2). Målet är nästan uppnått då 36 procent bland allmänheten uppger att de sett eller hört något program från UR det senaste året (bland föräldrar med barn 0–17 år är andelen 40 procent) och bland lärare är andelen 85 procent.

Utöver de frågor som ställs till allmänheten får föräldrar några extra frågor. 57 procent av föräldrarna svarar att de någon gång uppmuntrar sitt/sina barn att titta eller lyssna på program från UR. 47 procent uppger också att deras barn har tittat eller lyssnat på något program från UR det senaste året. Andelen föräldrar som upplever att UR:s program bidrar i deras barns lärande uppgår till 62 procent.

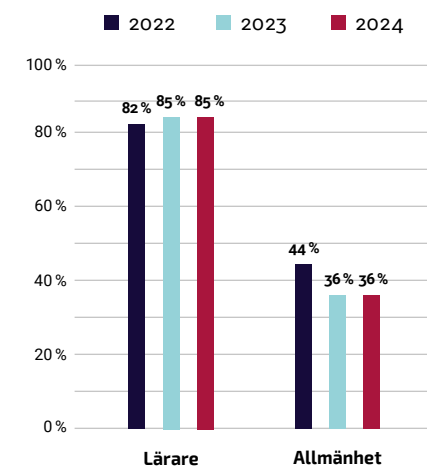
Hos barn är kännedomen om UR hög. 62 procent har hört talas om UR och hela 75 procent känner igen UR:s logotyp. 64 procent minns att de sett något program från UR och 28 procent att de hört något program från UR.

UR har som mål att 70 procent av användarna ska anse att UR bidrar till ökad kunskap om källkritik och desinformation (se diagram 2.3.3). 72 procent anser detta och därmed är målet uppnått. Bland föräldrar är andelen 74 procent och bland lärare som använder UR är andelen 63 procent.

Slutsatser

Resultaten från den årliga attitydundersökningen avspeglar en positiv uppfattning om UR och utbudet. Kännedomen om UR är fortsatt mycket hög både bland allmänheten och bland lärare. Det är väldigt få som inte känner till UR. Likaså anser en överväldigande majoritet av såväl lärare (94 procent) och allmänhet (87 procent) som har sett eller hört något program från UR att UR:s utbud är trovärdigt. Uppfattningen om UR:s värde skiljer sig

Diagram 2.3.2
Andel av lärare och allmänhet som har sett eller hört något program från UR det senaste året (procent)

åt mellan lärare och allmänhet på en rad punkter. En del av förklaringen till allmänhetens lägre siffror beror rimligen på att en lägre andel av allmänheten jämfört med lärargruppen tar del av UR:s utbud. En annan förklaring är att tittare och lyssnare som tar del av UR:s utbud i SVT:s och Sveriges Radios kanaler har svårt att identifiera det som program från UR eftersom UR inte har egna marksända kanaler.

Majoriteten av såväl lärare som allmänheten är positivt inställda till UR, andelen som kan tänka sig att rekommendera UR:s utbud till kollegor/vänner är hög liksom andelen som anser att UR:s utbud bidrar till lärande. Den senaste attitydundersökningen visar att UR når nästintill alla uppsatta mål. Resultatet från attitydundersökningen visar också att förtroendet för UR är högt och bekräftar att UR har ett relevant programutbud som bidrar till lärande vilket även bekräftas genom att användningen av UR:s programutbud fortsätter att öka.

2.4 Här finns användarna

Allt UR sänder i radio och tv publiceras även på UR:s digitala plattformar vilket gör det möjligt för användarna att välja hur och när de vill ta del av programmen. Användarnas beteenden förändras och olika grupper konsumerar medier på olika sätt. Genom att följa och förstå användarnas beteenden kan utbudet tillgängliggöras där användarna finns och anpassas efter respektive plattform. Yngre personer använder oftare mobilen som mediaspelare och sociala medier som källa medan äldre i högre grad använder traditionell radio eller tv för mediekonsumtion.

Enligt UR:s årliga attitydundersökning använder 79 procent av lärarna audio och/eller video i undervisningen varje månad och andelen årliga användare är

Diagram 2.3.3
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR:s utbud bidrar till ökad kunskap om källkritik och desinformation (procent)

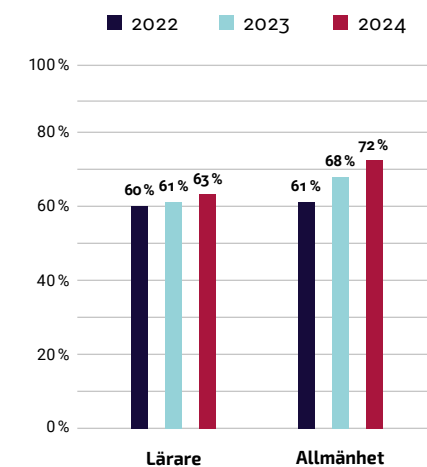

FOTO: JOHAN BERGMARK

93 procent. 65 procent av lärarna använder program från UR i sin undervisning varje månad och 89 procent gör det årligen. Därmed är målet, att 90 procent av lärarna ska ha använt program från UR i undervisningen det senaste året, nästintill uppnått. De lärare som använder UR:s program i störst utsträckning är lärare i årskurserna F–3 (97 procent), följt av lärare i årskurserna 4–6 (93 procent) och 7–9 (92 procent).

UR:s användare

Även UR:s egen webbundersökning visar att lärare utgör en stor del av användarna på UR Play. Undersökningen genomfördes på både UR Play webb och app under hösten 2024 och visar att lärare utgör drygt 40 procent och elever nära 30 procent av besökarna på UR Play webb. UR Play app används i högre utsträckning av allmänheten, som utgör 63 procent av alla besökare, varav gruppen seniorer utgör en femtedel.

Undersökningen visar att 66 procent av lärarna använder UR Play minst någon gång per vecka. Besöken på UR Play av elever och lärare sker huvudsakligen under skoldagen medan besöken från allmänheten är vanligare under kvällstid. Detta bekräftar av vilket innehåll som används vid olika tidpunkter under dygnet.

Av lärarna besöker samtliga UR Play i sin yrkesroll. 83 procent av lärarna upplever att det är enkelt att hitta det de vill använda vilket 71 procent av eleverna instämmer i.

I UR:s årliga attitydundersökning är nöjdheten och viljan att rekommendera utbudet högre bland dem som använder UR ofta än bland sällan- eller icke-användarna. Detta återspeglas också i UR:s webbenkät där de som svarar generellt uppger en hög nöjdhet. 90 procent av lärarna uppger att de är nöjda med UR Play och ungefär 70 procent av eleverna och 80 procent av allmänheten är nöjda.

Delar av videoinnehåll från UR återfinns även på Youtube i sex olika kanaler. Även UR:s radioprogram har under de senaste åren gjorts tillgängliga via allt fler plattformar, exempelvis Apple podcast och Spotify. Distribution via externa plattformar gör att användare som UR annars har svårt att nå, kan ta del av UR:s programutbud digitalt. UR når genom riktade satsningar även den yngsta publiken. Det sker bland annat via appen *Tripp, Trapp, Träd* som är riktad till förskolan. *Tripp, Trapp, Träd*-appen har sedan lanseringen 2016 varit en viktig kanal för att nå de yngre barnen. Appen har en stabil användarkrets och hade cirka 90 000 aktiva användare per månad under 2024. Appen är ett pedagogiskt verktyg riktad till pedagoger inom förskoleverksamhet men används även av barn under deras fritid.

2.5 Lyssnande

UR sänder program i Sveriges Radios rikstäckande radiokanaler: P1, P2 och P4. Radiolyssnandet mäts av Kantar Sifo. Flest lyssnare har UR:s program ▶

▲ **Livet i Bokstavslandet** (åk F–3) från 2013 är en av UR:s mest använda programserier. Den har genom åren hjälpt tusentals barn att knäcka läskoden.

▲ **Studio 65** (folkbildning) är programserien där experter, kändisar och helt vanliga människor berättar om livet efter 65. I avsnittet om sociala medier medverkar Lars Källgren som tidigt började göra Tiktok-filmer ihop med sitt barnbarn och skådespelaren Christina Schollin som är stor på Instagram.

som sänds i P4. Under året nådde programserierna *Studio 65* (folkbildning), *Hjärta och hjärna* (folkbildning), *Barnradions bokpris* (åk 4–6) och *Alex Dogboy* (åk 4–9) i genomsnitt mellan 344 000–775 000 lyssnare i radio per avsnitt.

Störst publik i P1 under 2024 hade serien *Bildningsbyrån – tänka mot strömmen* (folkhögskola/studieförbund) och *Psykologerna* (högskola).

Användningen av UR:s radioprogram på UR Play fortsätter att öka, under 2024 med cirka 30 procent. Sedan 2014 har användningen av UR:s radioprogram ökat i stort sett varje år sett till antalet strömstarter.

En strömstart säger inte hur stor del av programmet lyssnaren (eller tittaren) har tagit del av och går därför inte helt att jämföra med lyssnarsiffror för sändning i marknätet. Antalet strömstarter indikerar däremot hur stort intresset för ett visst program är, men det är svårt att utifrån dessa utläsa hur många som har tagit del av programmet. Det kan till exempel vara en hel skolklass på 15–30 elever som lyssnat tillsammans på en uppspelning, vilket innebär att antalet lyssnare kan vara betydligt större än vad antalet strömstarter indikerar.

I förskolan är det populärt med sagor och innehåll för avslappning och vila. Två av de mest använda radioserierna på UR Play under 2024 var *Småsagor* (förskola) och *Slappis* (förskola). Dramatiserade uppläsningar som *Nattkorpen* (åk

4–6) och *Drakskeppet* (åk 4–6) är väl använda serier och när nya tillkommer, som *Hundra procent epa* (åk 4–6), bidrar de till ökad användning av det befintliga radioutbudet. Några av de mest populära radioprogrammen på UR Play är de återkommande nyhetsprogrammen på moderna språk för årskurs 7–9: *Newsreel*, *Nouvelles en français facile*, *¿Qué pasa? fácil*, och *Nachrichten auf Deutsch leicht*. Dessa spelas främst upp på dagtid och det är därför mest troligt att uppspelningarna sker i samband med undervisning och att antalet lyssnare då kan vara uppåt 30 per uppspelning.

UR:s program som sänds i Sveriges Radios kanaler finns också tillgängliga på Sveriges Radio Play (SR Play) under 30 dagar från publicering vilket ger ytterligare ökad användning av UR:s radioutbud. Under 2024 har användningen av UR:s program på SR Play ökat med 24 procent.

UR publicerar också visst innehåll på ljudtjänster som Spotify och Apple podcaster. Även här har användningen av utbudet ökat under 2024. Räknat i antal strömstarter ökade användningen via Apple podcaster med 40 procent och via Spotify med 21 procent. Framför allt är det de folkbildande radioprogrammen som sänds i P1 och P4 – såsom *Fatta familjen* och *Bildningsbyrån – tänka mot strömmen* – som får ett tillskott av användning via dessa tjänster.

UR:s radioprogram finns dessutom tillgängliga för användning via UR Access där all användning

”UR:s program tillgänglig-görs på UR Play och UR Access och det är på dessa digitala plattformar som den huvudsakliga användningen av program sker.”

sker i utbildningssammanhang. Här används även äldre program i högre utsträckning än på UR Play.

2.6 Tittande

UR:s programutbud sänds i SVT1, SVT2, SVT Barn, SVT24 och Kunskapskanalen. UR:s publik-siffror i marknätet sträcker sig från en notering på över 376 000 tittare på ett program, till ett par tusen på ett annat. Tittarsiffror under 20 000 är inte statistiskt säkerställda. Då UR återfinns i SVT:s kanaler samt Kunskapskanalen följer tittarmönstret ofta kanalens publik i stort. Det innebär också att variationen är stor för publik-siffrorna på UR:s produktioner beroende på kanal och sändningstid. Under 2024 minskade tittningen på UR:s program i marknätet totalt sett mätt i tittartid för UR:s produktioner med fem procent.

Tv-tittarvanorna har förändrats under de senaste åren med alltmer tittande via on demand-tjänster och minskat tittande på linjär-tv. Enligt MMS, som mäter tv-konsumtionen i Sverige, har den genomsnittliga tittartiden per dygn för marksänd tv sjunkit under 2024 med cirka 6 procent, eller från 104 till 98 minuter, jämfört med 2023. Utvecklingen för onlinevideo har tagit ytterligare fart under 2024 och ökat med 27 procent jämfört med 2023.

Målgrupperna mellan 3–24 år har i allt högre grad ersatt tv-tittandet i marknätet med strömmat innehåll och har den lägsta tittartiden på linjär-tv. Barn och unga (3–24 år) har övergett marksänd tv snabbare än övriga målgrupper, enligt MMS-mätningarna.

Drygt nio av tio barn och ungdomar i åldern 8–19 år använder dagligen sociala nätverksplatser eller sociala medier under 2024, andelen är oförändrad sedan 2022. Youtube är den kanal som fortsätter att dominera hos den yngre publiken, även om den dagliga användningen minskat något från föregående år. 53 procent av lågstadiet barn är dagliga användare av Youtube och bland barn i mellanstadiet är andelen 56 procent (Källa: *Svenskarna och internet 2024*). Youtube har under 2024 nått högre räckvidd i

dessa målgrupper men användningsfrekvensen kan samtidigt ha minskat något.

UR har sex Youtubekanaler, bland annat *Hej Sverige* för nyanlända, *Orka plugga* (åk 7–9, gymnasium) för elever som behöver studietips, *Tänk till* som vänder sig till unga utanför ett skolsammanhang och *UR teckenspråk* för teckenspråkstalande. En ny kanal, *UR Barn*, skapades under 2024. Samtliga sex kanaler har under 2024 haft en ökning i antal prenumeranter och tre av kanalerna har ökat antalet visningar, till exempel *UR Teckenspråk* med 5 procent och *Hej Sverige* med 36 procent.

Den digitala användningen ökar

Under de två år som det rådde pandemi ökade användningen av UR:s program kraftigt, delvis på grund av att många elever bedrev studier hemifrån. Trots att undervisningen återgått till skolorna sedan början av 2022 har användningen av UR-program fortsatt att öka, och användningen har tagit ytterligare fart under 2024.

Sett till UR:s tv-program uppgick antal strömstarter på UR Play under 2024 till sammanlagt drygt 31 miljoner vilket är en ökning med 14 procent jämfört med 2023 (MMS). Störst användning på UR Play har program riktade till yngre barn.

En förklaring till den ökade konsumtionen av rörlig bild på UR:s plattformar är att UR gjort tydliga satsningar mot specifika målgrupper och deras behov. Dessa satsningar har i många fall slagit väl ut vilket syns bland annat i användningen av programmen. *Doktor Samuel* (förskola), *Allt om knark* (åk 7–9) och *Vem ska jag tro på?* (komvux) är tre exempel på lyckade satsningar som bidragit till att användningen av UR:s program fortsatt att öka under 2024.

UR har också en större katalog med tv-program tillgänglig via UR Access. Förutom att nya titlar tillkommer i programbanken finns där flera äldre

▼ **Hej Sveriges dokumentär *Målade minnen*** (folkbildning) är en berättelse om överlevnad och konstnärskap. Genom sin konst bearbetar Hamid Rassan trauman och sina minnen av flykt.

program med en stabil användning. *Fatta fakta* (åk 7–9) och *Med Ahmed i medeltiden* (åk 4–6) är exempel på titlar, inte längre tillgängliga på UR Play, som används på UR Access.

2.7 Mått på lärandeeffekt

Sedan 2017 har UR arbetat med att ta fram ett mått för att beskriva programmens lärandeeffekt. Måttet är inte tänkt att aggregeras och användas på företagsnivå utan för att driva utveckling och kvalitet i enskilda produktioner.

UR har tidigare kombinerat två kriterier för måttet: användning och lärande utifrån resonemanget att enbart hög användning eller högt betyg som tar fasta på kvaliteten inte räcker för att påvisa en effekt. Men genom att kombinera en kvalitativ betygssättning med användningen kan man få fram ett programs effekt på lärandet.

Metoden har dock visat sig problematisk. Program med ett specifikt innehåll som vänder sig till en mindre målgrupp (anpassad skola, nationella minoriteter med flera) får ett sämre mått på lärande-effekt då en mindre publik tar del av programmen. Detta trots att användningen inom den specifika målgruppen är hög och programmen får höga lärandebetyg. Därför fokuserar UR på betygen som ett mått på programmens lärande-effekt.

Användning

Användningen är dock fortfarande viktig som en parameter av flera för att utvärdera om UR:s program har effekt på lärandet. Användningen av programmen i 2024 års utvärdering mäts därför

genom strömstarter på UR:s digitala plattformar, SVT Play, SR Play samt Youtube.

UR mäter sedan 2020 inte användning via sändningar i marknätet för att få fram lärande-effekt. UR är en digital kanal och de flesta av UR:s program används på de digitala plattformarna långt efter att de har sänts i Sveriges Radios och SVT:s kanaler eller i Kunskapskanalen. Genom att släppa användningen via sändningar i marknätet kan även program som publiceras exklusivt på webben, som till exempel *Det sjukaste som hände* (gymnasium), mätas liksom tidigare års programproduktioner. På så vis blir måttet mer flexibelt.

Lärande

Lärande har mätts genom en kvalitativ webbenkät där lärare, elever och allmänheten har besvarat fyra frågor med avseende på lärande-effekt. Frågorna besvaras enligt en 5-gradig skala där 5 är högsta betyg. Enkäten har besvarats av lärare som använt programmet i sin undervisning, elever (från och med årskurs 4) eller allmänheten som har tagit del av programmet. Betygen i tabell 2.7.1 är en sammanvägning av alla svar. I några fall saknas betygssättning från elever då väldigt få har svarat. Överlag noterar UR att allt färre svarar på webbenkäter, så även vad gäller denna. Flera programserier har därför fått tas bort ur årets mätning då alltför få svar har kommit in. Av 26 programserier som ingick i enkäten har nio haft så få svar att dessa inte kan redovisas.

Lärande-effekt 2024

Under 2024 utvärderas sammanlagt 16 programserier som publicerats under 2024 (se tabell 2.7.1).

FOTO: BROWN BOB PRODUCTIONS

Tabell 2.7.1 Mått på lärande-effekt

Titel	Målgrupp	Lärandebetyg lärare	Lärandebetyg elever/allmänhet	Antal strömstarter	Klassrumsvisning av lärare
Doktor Samuel	Förskola	4,3		2 047 653	87 %
Muy i trafiken	Förskola	3,8		431 777	73 %
Djuren på Djuris i naturen	Åk F–3	4,5		1 313 108	89 %
Läsa med	Åk F–3	4,3		198 706	88 %
Supernova	Åk F–3	4,5		240 730	88 %
Alex Dogboy	Åk 4–6	4,0	3,2	127 660	82 %
Alltid söka sanningen	Åk 4–6	4,6	2,9	25 312	92 %
The Gun	Åk 4–6	4,0	3,3	228 851	90 %
Vilken historia!	Åk 4–6	4,2	3,8	210 610	94 %
Best English hacks	Åk 7–9	4,5	3,1	35 223	93 %
Plugga historia	Åk 7–9	4,4	3,8	181 200	84 %
¡Gramática ya!	Gymnasiet, åk 7–9	4,1		28 606	87 %
Svenska förklarad	Gymnasiet	4,5	3,7	228 403	85 %
Grannar	Komvux, sfi	4,6	3,9	76 903	82 %
Fabriken	Allmän folkbildning		3,3	55 840	
Fatta familjen	Allmän folkbildning		4,5	856 220	
Vem ska jag tro på?	Komvux		3,5	128 313	

Medelvärdet för lärandebetyget är relativt högt för de produktioner som utvärderats under 2024. Majoriteten av programserierna får av lärarna en fyra eller högre i genomsnittsbetyg på en femgradig skala där fem är högsta värde.

Lärarna har även fått svara på om de har använt programmet vid en gemensam uppspelning i klassrummet eller om eleverna har tagit del av programmet enskilt. Av svaren framgår att programmen i de allra flesta fall har använts vid gemensam tittning/lyssning i klassrummet. Det innebär att antal användare är betydligt högre än vad antalet strömstarter avspeglar då mellan 15–30 elever kan delta vid en och samma uppspelning i ett klassrum.

Eleverna ger generellt något lägre betyg jämfört med lärarna vad gäller hur mycket de lär sig av programmen. Å andra sidan är eleverna mer benägna än lärarna att rekommendera programmen till någon de känner. Och på frågan om de kommer att se fler episoder i samma programserie uppger eleverna ett högre värde än för vad de anser att de lärt sig.

Lärdomar

Den kvalitativa betygssättningen ger relativt höga betyg för program med både stor och liten publik. Snittbetyget från lärare i årets mätning är 4,3 och från elever 3,5. Det finns också en korrelation mellan höga betyg och hög användning för de allra flesta program.

Strömstarter berättar inte hur många enskilda individer som tagit del av ett program, men ger en fingervisning om hur hög användningen är. Det saknas fortfarande tillförlitligt dataunderlag för hur många enskilda individer som faktiskt har nåtts av ett enskilt program digitalt för att kunna applicera ett generaliserbart mått på en population. Detta är extra kännbart för UR eftersom exempelvis klassrumsvisningar inte registreras, vilket försvårar möjligheten att uppskatta hur många som faktiskt har tagit del av ett program vid ett och samma uppspelningstillfälle. Utvärderingen visar dock att gemensam visning i klassrum är det absolut vanligaste sättet för lärare att använda UR:s program i sin undervisning vilket gör att det är betydligt fler som tar del av innehållet än vad antalet strömstarter indikerar. Det, i kombination med lärarnas generellt höga betyg, visar på en hög lärande-effekt.

Användningen är inte oviktig för att utvärdera ett programs effekt på lärande, men olika typer av program används på olika sätt och av olika målgrupper med skiftande behov. Det gör att användningen inte nödvändigtvis korrelerar till det lärandebetyg ett program får. Den kvalitativa betygssättningen kan utvisa i vilken utsträckning användarna anser att programmet har en lärande-effekt och användningen verkar i vissa fall bekräfta betyget, men inte då det gäller program med ett innehåll riktat till en liten målgrupp med specifika behov.

▲ I **Järnvägar och arkitektur** (folkbildning) får tittaren stifta bekantskap med spännande byggnader, innovativa konstruktioner och spektakulära vyer längs järnvägarna.

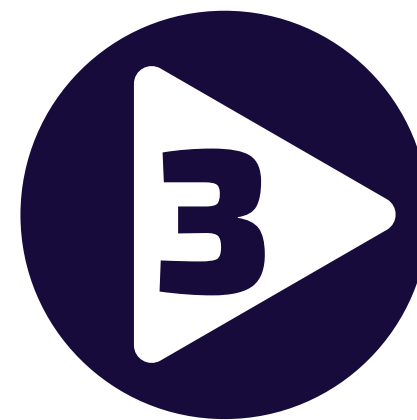

Främlingar (gymnasium) är ett ungdomsdrama om psykisk hälsa. Psykologistudenten Sarah samlar fyra unga främlingar för att genomföra ett experiment i psykiskt mående, men när två av deltagarna verkar känna varandra äventyras både studien och gruppens sammanhållning.

FOTO: JOSÉ CALVENTE

Villkor som kapitel 3 svarar på:

- Sändningstillstånd 9, 12, 14–15 §§
- Medelsvillkor 11–12, 14–16, 19–20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Så arbetar UR

Användarnas behov står i fokus när UR utvecklar sitt programutbud. UR för därför en kontinuerlig dialog med olika målgrupper för att säkerställa att programmen är relevanta och användbara för att möta upp ett kunskapsbehov. Genom en unik kombination av oberoende journalistik och pedagogiskt berättande vill UR bidra med kunskap för livet.

3.1 Uppdrag och kvalitet

UR har ett särskilt utbildningsuppdrag; att producera och tillgängliggöra radio- och tv-program och därigenom förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet. Därutöver ska UR tillhandahålla ett allmänt folkbildande utbud. UR producerar därför ett programutbud med ett lärande och kunskapsrikt innehåll för många olika målgrupper.

UR:s program utmärks av pedagogiskt berättande, publicistiskt oberoende, hög trovärdighet och hög kvalitet både till form och innehåll. Syftet är att främja lust till lärande och delande av kunskap vilket bidrar till att höja kunskapsnivån och skapa nytta för individen och samhället.

UR:s uppdrag är formulerat genom villkor i sändningstillståndet (se bilaga 9.5) som sätter ramarna för verksamheten. Nuvarande sändningstillstånd gäller för åren 2020–2025 och är beslutat av riksdagen och formulerat av regeringen. Utöver sändningstillståndet regleras verksamheten även av medelsvillkor med krav på hur verksamheten ska redovisas (se bilaga 9.6), samt tillgänglighetsbeslut med krav på hur programutbudet ska tillgängliggöras för personer med funktionsnedsättning.

Dessutom regleras verksamheten även av radio- och tv-lagen samt av yttrandefrihetsgrundlagen.

UR-modellen

UR:s programutbud syftar till att göra skillnad i människors lärande oavsett ålder, förutsättningar och utbildningsnivå. Programmen produceras för användare inom barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning, studieförbund och folkhögskolor samt för allmänheten. Utmärkande för ett UR-program är det lärande innehållet som i sin tur ställer särskilda krav på produktionsprocessen.

För att programutbudet ska bidra till ökat lärande krävs kunskap om målgruppernas specifika behov både vid val av ämne och i utformningen av det pedagogiska berättandet. Programproduktionen utgår därför från användarnas behov och styrdokument inom utbildningen samt bygger på vad forskningen i dag vet om pedagogik, kognition, begreppsbildning och inläring.

Utifrån omvärldsanalyser kring behov och användarmönster formuleras uppdrag till verksamheten för produktion, publicering och kommunikation. ▶

3. Så arbetar UR

I UR:s uppdrag ingår att förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet, vilket förutsätter en kontinuerlig bevakning av samt dialog och samverkan med utbildningssektorn. UR:s arbetsätt är unikt genom att UR har dialog med användare både innan, under och efter programproduktionen. Pedagoger, studenter,

Tabell 3.2.1 Radio – sändningsvolym fördelat på olika produktionsformer (timmar/år)

Produktionsform	2022	2023	2024
Egenproduktion	292	287	309
Samproduktion	5	2	2
– varav svenska	5	2	2
– varav utländska			
Produktionsutlägg	105	99	82
– varav svenska	105	99	82
– varav utländska			
Summa produktion	402	388	393
Förvärv	12	14	8
– varav svenska	1	1	1
– varav utländska	11	13	7
Totalt	414	402	401

I sändningsvolymen ingår webbexklusiva publiceringar om 47,5 timmar varav 16,1 timmar är produktionsutlägg, 24,8 timmar är egenproduktion, 0,7 timmar är samproduktion, 0,6 timmar är svenska förvärv och 5,4 timmar är utländska förvärv.

Tabell 3.2.2 Tv – sändningsvolym fördelat på olika produktionsformer (timmar/år)

Produktionsform	2022	2023	2024
Egenproduktion	1 520	820	810
Samproduktion	104	66	48
– varav svenska	51	37	39
– varav utländska	53	29	9
Produktionsutlägg	300	287	305
– varav svenska	300	284	303
– varav utländska		3	2
Summa produktion	1 924	1 173	1 163
Förvärv	1 959	1 804	1 909
– varav svenska	149	53	26
– varav utländska	1 810	1 751	1 883
Totalt	3 883	2 977	3 072

I sändningsvolymen ingår webbexklusiva publiceringar om 106,2 timmar varav 9,7 timmar är produktionsutlägg, 68,8 timmar är egenproduktion, 3,4 timmar är samproduktion, 1,5 timmar är svenska förvärv och 22,8 timmar är utländska förvärv.

Tabell 3.2.3 Kostnader 2022–2024 för utomståendes medverkan och andra produktionssamarbeten (milj kr/år)

Kostnader (miljoner kronor)	2022	2023	2024
Medverkande	24,6	23,1	28,7
Programanställda*	30,3	33,2	30,0
Totalt	54,9	56,3	58,7
Andra slags produktionssamarbeten**	86,6	99,2	98,9
– Varav svenska	73,4	85,4	88,4
– Varav utländska	13,2	13,8	10,5
Totalt utomstående medverkan och produktionssamarbeten	141,5	155,5	157,6

* I tabell 3.2.3 anges UR:s kostnader för programanställda. Dessa kostnader redovisas här som en del i uppfyllandet av kravet om utomstående medverkan i programproduktionen. I UR:s årsredovisning anges av redovisningstekniska skäl antalet anställda enligt delvis andra principer. Därför kan uppgifterna om antalet medarbetare skilja sig mellan de olika årsdokumenten.

**Här redovisas inte kostnader för upphovsrättsavtal, översättningsbolag, avtal om musikrättigheter, filmavtal etc.

elever och förskolebarn deltar i tester, utvärderingar och referensgrupper kring programmen. Detta ökar förutsättningarna för att programutbudet utgår från användarnas behov och upplevs som relevant och därmed blir använt. Det är dock alltid UR som självständigt fattar de redaktionella samt publicistiska besluten.

UR:s sammantagna utbud ska komma till nytta både inom utbildningsområdet och samhället i stort. Programmen ska kunna användas under lång tid och därför är UR:s programproduktion inriktad på att tillgodose både nya och långsiktiga behov.

I UR:s planering fastställs vad som ska produceras och tillgängliggörs för de olika målgrupperna inom varje utbildningsområde. I samband med detta planeras även för lärarhandledningar som ger stöd och råd kring hur programmen kan användas i utbildningssammanhang. Allt för att programmen ska ha så stor effekt som möjligt på lärandet.

3.2 Variation i produktionsformer

UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer vilka utgörs av egenproduktion, produktionsutlägg, samproduktioner och inköp (förvärv) samt genom att utomstående medverkar i programproduktionen. Detta bidrar till en variation och mångfald i uttryck som höjer kvaliteten på den samlade produktionen – vilket gynnar användarna.

Liksom tidigare år utgjordes huvuddelen av sändningarna under 2024 i radio och tv av egenproduktion, produktionsutlägg och förvärv. Hur sändningsvolymen i radio respektive tv är fördelad på olika produktionsformer framgår av tabellerna 3.2.1 och 3.2.2.

Under 2024 har antalet produktionsutlägg för radio och tv varit på ungefär samma nivå som föregående år, liksom antalet samproduktioner för radio. Antalet samproduktioner för tv har däremot minskat.

Som utomstående medverkande räknar UR programanställda och arveroderade medverkande. Utomståendes medverkan i den egna produktionen berikar på flera sätt, till exempel genom specifik kompetens, ämneskunskap eller andra perspektiv.

Totalkostnaden för utomståendes medverkan och andra produktionssamarbeten har endast ökat marginellt jämfört med 2023.

3.3 UR:s bidrag till en livskraftig produktionsmarknad

För UR är det väsentligt att medverka till att det finns en sektor med svenska, fristående produktionsbolag. UR arbetar därför systematiskt med såväl att träffa externa producenter som UR tidigare inte har samarbetat med, som att utveckla samarbetet med produktionsbolag som UR redan har etablerade kontakter med, över hela landet.

FOTO: TONY AHOLA

I dagsläget är de flesta produktionsbolag placerade i storstadsregionerna vilket försvårar möjligheterna att lägga ut produktioner på externa bolag på andra orter. Produktionsbolag utanför storstadsregionerna är dessutom ofta inriktade på till exempel att producera företagsfilmer eller läromedel och många gånger är det enmansbolag vilket gör att de därför saknar den kompetens och de försäkringar som krävs för att kunna producera programinnehåll för UR. Undantaget från detta är mindre produktionsbolag med kompetens kring de nationella minoriteterna. Inom utbudet för nationella minoritetsspråk har UR återkommande lagt ut beställningar på mindre produktionsbolag.

Dessutom har UR vid ett flertal tillfällen lagt ut beställningar som innebär att till exempel fotografer eller bildproducenter på mindre produktionsbolag medverkat vid olika inspelningar runt om i landet.

Externa produktionsbolag

UR säkerställer i alla kontakter med externa produktionsbolag att det finns kunskap om de villkor som gäller för UR:s verksamhet, exempelvis krav på opartiskhet, oberoende, saklighet, spegling, mångfald och jämställdhet. UR ställer också krav på det pedagogiska berättandet och kopplingen till kurs- eller läroplaner i produktionen av utbildningsprogram.

UR har tydliga rutiner för beställning och inköp av externa produktioner liksom kriterier för hur inkommande programförslag värderas. De krav som UR ställer och som måste uppfyllas för extern produktion finns formulerade i de avtal som UR

upprättar med distributör eller produktionsbolag. Där finns kapitel som behandlar programregler med paragrafer om otillbörligt gynnande, saklighet och opartiskhet. Dessutom finns riktlinjer för rättighetshandling vid produktionsutläggningar och samproduktioner samt vid programinköp. UR sänder inte direkt sponsrade program, däremot kan det förekomma indirekt sponsring i inköpta program, helt i enlighet med villkoren i sändningstillståndet.

Exempel på program som producerats av externa produktionsbolag under 2024:

- *Från AI till Ö* (tv)
- *Alla andra kan dra åt helvete* (tv)
- *Djuren på Djuris i naturen* (tv)
- *Extremmatte* (tv)
- *Hjärta och hjärna* (radio)
- *Jakten på förstasidan* (tv)
- *Jetzt Grammatik* (tv)
- *Lokes hemlighet* (tv)
- *Min ångest och jag* (tv)
- *Newsreel world* (radio)
- *Typiskt samer* (tv)
- *Vem ska jag tro på?* (tv)

När UR köper visningsrätter till exempelvis dokumentärer säkerställs villkoren i uppdraget och det redaktionella oberoendet även genom publicistisk kontroll. UR försäkrar sig om att programinnehållet förhåller sig till sändningstillståndet och att det

▲ Den tyska grammatiken har i århundraden varit ökad för att vara svår och eländig. Men det ändrar sig nu! I *Jetzt grammatik* (åk 7–9) tar programledaren Julia tittaren igenom tyska grammatikens utmaningar på ett pedagogiskt och humoristiskt sätt.

inte finns någon aktör som på något sätt gynnas i programmet. Alla medarbetare som arbetar med beställning och inköp är utbildade i dessa frågor.

3.4 Publicistiskt ansvar och granskning av innehållet

UR försäkras sig inför varje publicering om att programinnehållet följer villkoren i sändningstillstånd, tillgänglighetsbeslut, radio- och tv-lagen samt ytterst även yttrandefrihetsgrundlagen, oavsett om programmen är producerade internt, av externa bolag eller om de är inköpta. Ansvarig utgivarskapet delas för närvarande av programchef och innehållschefer. Publicistiska beslut fattas löpande även av innehållschefer och projektledare och det förs en kontinuerlig diskussion i programprojekten kring publicistiska principer. Programskapande är en process där UR-medarbetare gör urval och avvägningar varje dag, i varje program och inför varje publicering, både för att försäkra sig om att programinnehållet följer uppställda villkor och andra riktlinjer samt håller en hög kvalitet till såväl innehåll som form. UR genomför därför kontinuerligt och vid behov internutbildning för medarbetare om de programrelaterade bestämmelserna. I samarbete med SVT arrangeras även årligen programpolitiska seminarier som medarbetare deltar i.

Granskning av innehåll

Under 2024 sände UR 7 557 program (sändningstillfällen), fördelat på 6 493 tv-program och 1 064 radioprogram. Till granskningsnämnden (GRN) inkom sammanlagt 15 anmälningar gällande lika många program. Anmälningarna avsåg elva tv-program och fyra radioprogram, varav fyra program

▼ I *Händelserna som förändrade klimatet* (folkhögskola/studieförbund) skildras de avgörande ögonblicken då människan valde de fossila bränslena. Först kom kolet, därefter oljeruschen.

FOTO: STORVBLOCKS

”Programskapande är en process där UR-medarbetare gör urval och avvägningar varje dag, i varje program och inför varje publicering”

publicerades enbart på UR Play och ett publicerades enbart på Youtube vilket avskrevs direkt eftersom GRN inte granskar programinnehåll på andra än UR:s egna plattformar. Sedan juni 2023 har granskningsnämnden möjlighet att även pröva publiceringar på UR Play-tjänster.

Av de anmälda programmen avser merparten program för målgruppen folkbildning samt högskola bestående av såväl egenproduktioner, produktionsutlägg som inköpta program (varav ett har visats i Kunskapskanalen). Fyra program (alla egenproduktioner) avser målgruppen barn och unga. Under året har UR ombetts att inkomma med yttrande över ett program, *Händelserna som förändrade klimatet* (folkhögskola/studieförbund). Programmet var ett produktionsutlägg och anmäldes för bristande saklighet. Programmet friades i granskningsnämnden. De övriga anmälda programmen har avskrivits eller friats genom ordförandebeslut. Grunden för samtliga anmälningar var villkoret om opartiskhet och saklighet. Under 2024 inkom ingen begäran om genmäle eller beriktigande till UR.

Medieombudsmannen och Mediernas etiknämnd

Sedan 1 januari 2020 är UR anslutet till det självreglerande medicetiska systemet Medieombudsmannen och Mediernas etiknämnd, MO/MEN. Till Medieombudsmannen kan man som privatperson vända sig för att pröva om UR har orsakat en privatperson oförsvarlig publicitetsskada. MO kan också pröva innehåll som har publicerats på UR:s webbsidor, vilket granskningsnämnden, med några få specifika undantag, inte kan göra. Medieombudsmannen kan alltså pröva publiceringar på ur.se, UR Play liksom UR:s kanaler i sociala medier (förutom kommentarsfälten).

Under 2024 har inga anmälningar mot UR tagits upp av MO/MEN.

3.5 Samverkan och återkoppling

UR:s sändningstillstånd slår fast att användarna, särskilt inom utbildningsväsendet, ska ges möjlighet att framföra synpunkter och önskemål gällande pro-

gramverksamheten. För UR är kontakt och dialog med användarna en avgörande del i kvalitetsarbetet vad gäller val av både innehåll och format. Genom en systematisk målgruppsdialog ges möjlighet för användare att framföra synpunkter samtidigt som UR får tillfälle att förstå vilka kunskapsbehov som finns. Detta är särskilt viktigt med målgrupperna inom utbildningsväsendet.

Ett område under 2024 där kontakten med användare spelat särskilt stor roll har varit satsningen på nya format för elever på högstadiet, en svårnådd men viktig målgrupp. Bland annat har ett helt nytt dramaformat tagits fram som genom kortfilmer berättar samma historia ur olika personers perspektiv. Innehållet är nära kopplat till centrala delar i olika kursplaner. Inom detta projekt har UR bjudit in elever från åk 1 på gymnasiet estetiska program, med inriktning att skriva för scen och film, för att bidra i manuset. Eleverna har fått läsa manusutkast och därefter kommit med förslag på omskrivningar för att få tonaliteten i dialogen så autentisk som möjligt.

Ytterligare ett nytt format är *Nyhetskoll* som är UR:s och SVT:s gemensamma satsning på nyheter och aktualiteter för högstadiet och gymnasiet. I det arbetet har UR haft en stor referensgrupp av lärare, samt en referensgrupp av elever, som varannan vecka under utvecklingsarbetet har tittat igenom klipp och inslag och gett respons. Unga tar i dag alltmer del av nyheter enbart genom sociala medier, om de över huvud taget tar del av nyheter. Genom *Nyhetskoll* vill UR bidra till att öka intresset för nyheter och

omvärlden. Med en ökad omvärldskunskap kan också samtal i klassrummet bli mer insatta och nyanserade. Rapporter från bland annat Skolinspektionen visar att lärare undviker diskussioner kring kontroversiella frågor eftersom de är rädda för att det kan leda till polarisering och konflikter i klassrummet. Här tror UR att en ökad omvärldskunskap kan hjälpa lärare att våga lyfta svåra och viktiga samhällsfrågor, vilket till syvende och sist är en del av skolans demokratiska uppdrag.

Förutom kontakter inom utbildningsväsendets alla nivåer och skolformer så har UR kontinuerlig dialog med tittare och lyssnare, bland annat via olika UR-konton på sociala medier. Även genom UR:s kundservice mottas och besvaras ett stort antal frågor och synpunkter.

Utbildningssektorn

En del av UR:s systematiska dialogarbete med utbildningsväsendets målgrupper sker genom att ha kontinuerlig kontakt med förskolor, skolor, folkhögskolor och vuxenutbildningar runt om i Sverige. Detta görs i syfte att följa och fånga upp förändrade behov och strömningar direkt från målgrupperna. Under 2024 har UR haft kontakt med många olika utbildningsaktörer (se bilaga 9.1 för ett urval). Barn, elever, ungdomar, studenter, lärare, föräldrar, cirkeldeltagare, cirkelledare och skolledare, liksom forskare, myndigheter och viktiga intresseorganisationer har alla bidragit med kunskap och insikter.

Formerna för denna dialog omfattar allt ifrån digitala möten, platsbesök, intervjuer, mejlkonver-

▲ I *Hjärta och hjärna* (folkbildning) rediger programledaren Jenny Jägerfeld tillsammans med skådespelaren Eric Stern ut om ett påstående är sant, falskt eller mitemellan.

FOTO: JOSÉ CALVENTE

▲ I november 2024 arrangerade UR seminariet *Vad är sanning i ett polariserat samhälle?* på Kulturhuset i Stockholm. Medverkade gjorde forskarna Fredrik Stiernstedt, Peter Jakobsson, Jesper Strömbäck samt Åsa Wikforss.

sationer och enkäter till webinarier. Dialog med användare sker även delvis i sociala medier eftersom lärare organiserar mycket av sitt kollegiala lärande via olika grupper på nätet. Ansvaret för denna dialog ligger hos UR:s pedagogiska redaktörer.

I alla större produktioner görs fördjupande användarundersökningar av olika slag inför produktionsstart. Denna process används och förfinas kontinuerligt med fokus på att utgå ifrån användarnas behov och ge plats för deras röster.

Ytterligare ett strategiskt kontaktarbete har under året riktats mot unga som varken arbetar eller studerar, en angelägen målgrupp vars röster sällan hörs i det offentliga samtalet. Under 2024 publicerade UR bland annat en serie om, för och med denna grupp: *Vi obehöriga* (folkbildning).

En levande diskussion kring verksamheten

Kommunikation om UR:s uppdrag sker på många olika sätt och anpassas utifrån vilken specifik målgrupp UR vänder sig till samt hur och var den målgruppen kan nås. Det kan handla om såväl kommunikationskampanjer på sociala medier riktade till olika målgrupper som deltagande på mässor eller i publika seminarier. Ett exempel på en kommunikationskampanj är *Lysna dig smartare* som har uppmärksammat allmänheten på UR:s stora audioutbud. Kampanjen resulterade i att lyssnandet på poddar ökade dramatiskt och kategorisidan poddar på UR Play blev den mest besökta under november månad.

UR:s kommunikation i sociala medier är ett sätt att kommunicera om UR:s uppdrag och utbud.

Under 2024 har UR via sociala medier bland annat informerat lärare och elever i årskurs 6 om möjligheten att delta i *Fria ordets dag* vilket har bidragit till att antalet deltagare har fortsatt att öka.

UR Teckenspråk och *Hej Sverige* är exempel på redaktioner som har en tät dialog med sina respektive användare via sociala medier. Kommunikationen i sociala medier ger också UR möjlighet att inhämta synpunkter från användarna som bidrar till programutveckling.

Ett annat sätt att kommunicera om public service-uppdraget är genom UR:s många nyhetsbrev (för närvarande 17 olika) till en rad olika målgrupper som lärare i olika årskurser, nationella minoriteter, föräldrar, folkbildningsaktörer, sfi eller dokumentärfilmsintresserade för att nämna några. Nyhetsbrev är uppskattade av prenumeranterna som genom dem kontinuerligt får information om UR:s programutbud. Såväl nya som redan befintliga programserier presenteras i olika teman anpassade efter aktualiteter eller olika ämnesområden som till exempel UR:s satsning på läsinspirerande program för grundskolans alla stadier.

UR arrangerar även ett flertal aktiviteter för att bidra till en allmän diskussion om public service i allmänhet och UR:s verksamhet och roll i synnerhet. Det rör sig till exempel om debattartiklar i dagspress, deltagande i olika panelsamtal, deltagande på mässor samt arrangerande av seminarier i olika sammanhang. Under 2024 har UR bland annat deltagit på SETT-mässan i Kista utanför Stockholm där UR-medarbetare var tillgängliga och informerade och förde samtal om programverksamheten.

UR deltog med ett seminarium under Almedalsveckan (*Vad behöver skolan och barnen i krig?*) samt med fem seminarier under Bok- och biblioteksmässan, bland annat *Digitalisering, AI och desinformation, Sant och falskt om samer med systerarna Graaf* samt *Kvinnornas kamp i Sápmi*.

I november arrangerade UR ett eftermiddagsseminarium på Kulturhuset i Stockholm. Under rubriken *Vad är sanning i ett polariserat samhälle?* diskuterades kunskapsmotstånd och misstro mot medier med medverkande forskare.

Under 2024 har UR fortsatt att utveckla ur.se där den intresserade kan ta del av UR:s uppdrag, public service i allmänhet, nyheter om UR, organisationen och hur man kommer i kontakt med UR i olika ärenden med mera. På ur.se finns även de senaste tio årens public service-redovisningar och årsredovisningar. Syftet med utvecklingen av ur.se har varit att renodla webbplatsen till att vara en informationssida om UR och UR:s verksamhet som kompletterar UR Play som är UR:s digitala kanal.

Utöver nämnda exempel arrangerar UR tillsammans med Sveriges Radio, SVT och Funktionsrätt Sverige även PS Funk som syftar till dialog om funktionsrätts- och tillgänglighetsfrågor. Medarbetare för samtliga public service-företag deltar liksom företrädare från funktionshinderrörelsen som bidrar med kunskap, perspektiv och återkoppling på programutbud och andra insatser från public service-företagen. Under höstens *PS Funk* på Nalen i Stockholm var rubriken *Inkluderande krisberedskap*.

UR är även ett aktivt och drivande medlemsföretag i intresseorganisationen *Utgivarna* som värnar

yttrandefriheten och slår vakt om den oberoende journalistiken. Här ingår också TU – Medier i Sverige (Tidningsutgivarna), Sveriges Tidskrifter, Sveriges Radio, SVT och TV4-gruppen. Genom *Utgivarna* bidrar UR aktivt till en publik diskussion och dialog om journalistik och medier och deras förutsättningar.

Tillsammans med Sveriges Radio, SVT och lokala tidningsredaktioner, från norr till söder, sänder UR *Fria ordets dag* där sjätteklassare över hela landet får lära sig mer om public service, journalistik, tryck- och yttrandefrihet och källkritik. UR, Sveriges Radio och SVT har även utvecklat en version för åk 9, *Fria ordet*.

I alla exemplen ovan bidrar UR till en levande samhällsdiskussion om verksamheten.

3.6 Nya tjänster och förhandsprövning

Under 2024 har inga nya programtjänster eller tjänster av större betydelse lanserats inom ramen för UR:s kärnverksamhet eller kompletterande verksamhet. Inte heller har tjänster på försök lanserats under året.

3.7 Språkvård – ett viktigt ansvar för public service

Enligt sändningstillståndet har UR ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället och för att språkvårdsfrågor beaktas i verksamheten. Hur språket används är avgörande för hur lyssnaren och tittaren upplever kvaliteten i innehållet. Därför ställer UR krav på god språklig kvalitet i alla UR:s radio- och tv-program, för utbudet på webben men även för annan publicering som beskrivande texter på såväl UR Play som ur.se. ▶

▲ Med hjälp av ramsor, sånger och ett lekfullt utforskande lärs trafikvett ut för de allra minsta i *Muy i trafiken* (förskola).

Grundläggande är att språket ska vara begripligt, levande och korrekt. UR vinnlägger sig också om ett inkluderande språk och låter människor definiera sig själva. Med tanke på UR:s genomslagskraft ska språket också anpassas till sammanhanget, publiken, programmets syfte och sändningstiden.

I programutbudet använder sig UR av ett vardat talspråk, medan texter som publiceras i skriftlig form ska anpassas till skriftspråk och de regler som gäller för det skrivna ordet. Riktlinjerna för språket gäller också för program på andra språk än svenska.

Även UR:s titelpolicy för program- och serietitlar prioriterar korrekt och värdad svenska. Vidare kvalitetsgranskas alla programbeskrivande texter utifrån olika regelverk, till exempel *Svenska skrivregler* och *Svenska Akademiens ordlista*.

UR, SVT och Sveriges Radio samarbetar kring en språkvårdsenhet som verkar för att öka den språkliga kompetensen inom bolagen. Dit kan alla UR-medarbetare vända sig och få hjälp med språkfrågor. Det kan handla om uttalsfrågor, ordval, formuleringar och skrivregler. Språkvårdarna arrangerar också seminarier samt ger ut ett språkbrev som förmedlar skraddarsydda språkråd för programbolagen. Det finns även en webbaserad språkdatabas med språkråd, Dixi.

UR arbetar på flera olika sätt med ämnet svenska vilket avspeglas i ett stort och varierat utbud av litteraturprogram i radio och tv för barn och ungdomar med uppläsningar, dramatiseringar och författarpresentationer. Stort fokus läggs på att stimulera barns och ungas läslust och språkliga utveckling. Av det totala radioutbudet under 2024 sände och publicerade UR 34 timmar i ämnet svenska, motsvarande siffra för tv var 76 timmar. Förutom de rent

språkinriktade programmen är ett övergripande mål för UR:s alla barnproduktioner att programmen ska ha ett språkutvecklande perspektiv, beskriva begrepp som är kopplade till programmens kunskapsinnehåll samt hjälpa eleven att själv formulera sig på ett för ämnet relevant språk.

3.8 Priser och utmärkelser

Ett antal av UR:s radio- och tv-program har under 2024 nominerats till flera kvalitetspriser och även mottagit utmärkelser. *Allt om knark* (åk 7-9) vann Narkotikapolitiskt centers journalistpris 2024. Till tv-priset Kristallen var fyra program nominerade: *Främlingar* (gymnasium) i kategorin årets unga dramaserie, *Vem ska jag tro på?* (komvux) i kategorin årets faktaprogram, *Vilken historia!* (åk 4-6) samt *Matteväktarna* (åk F-4) i kategorin årets barnprogram. *Matteväktarna* var även nominerad till och en av finalisterna i Prix Jeunesse i kategorin ”Up to 6 years, fiction” samt till UNICEF Special Prize.

Till radiopriset Guldörat nominerades *Hjärta och hjärna* (folkbildning) i kategorin årets underhållning samt Jenny Jägerfeld i kategorin årets programledare podd. I kategorin årets barn nominerades *Kul fakta – kroppen* (åk F-3).

3.9 Sändningskvalitet

UR sänder i Sveriges Radios och SVT:s kanaler samt i Kunskapskanalen, vilka har analog utsändningsteknik för radio och digital utsändningsteknik för tv. Alla tv-produktioner produceras och levereras i 1080 hd-kvalitet. Kabel-tv-operatörer och andra ska med hänsyn till användarkvalitet kunna välja att distribuera programmen i hd-kvalitet. UR har under 2024 fortsatt arbetet med att ytterligare förbättra bildkvaliteten genom att höja nivån på hd-signalen till 1080p50 (p=progressiv). UR spelar in i 1080p25-formatet med alla kameror på fältet och tanken är att kunna hålla samma nivå genom hela kedjan av inspelning och redigering utan att behöva göra någon konvertering.

Till Sveriges Radio levererar UR digitala ljudfiler (okomprimerad wav) i hög kvalitet. Vid all ljudmixning, för både radio och tv, tar UR stor hänsyn till att prioritera god hörbarhet och UR har en policy för hörbarhet (se kapitel 6.7). UR använder så kallad loudness-mätning enligt EBU R128, vilken jämnar ut nivåskillnaderna i ljudet mellan de utsända programmen i alla Sveriges Radios och SVT:s sändningstjänster. Med hjälp av denna mätmetod blir den upplevda ljudnivåskillnaden mellan olika program, programinslag och trailers inte lika stor.

UR mixar alltid ljudet i tre separata spår i syfte att öka hörbarheten i alla program. Denna ljudmixning gör att det utbud som UR publicerar på SVT Play kan

FOTO: EVA EDSJÖ

tillämpa funktionen ”tydligare tal”, som är en valbar tjänst i SVT Play. Kort beskrivet innebär tjänsten att ljudet kan separeras i tre separata ljudspår. Användaren kan då välja att höja upp ljudnivån på talet och dämpa bakgrundsljudet för att få fram just tydligare tal.

Alla program kvalitetskontrolleras innan utsändning för att säkerställa att de håller en hög teknisk sändningskvalitet vad gäller ljud och bild. Även material som tillgängliggörs på webben genomgår en kvalitetsgranskning liksom de program som sänds via UR:s programkontroll (utbud i Kunskapskanalen).

Hela UR:s tv-utbud undertextas med hjälp av ett textningsbolag. Varje undertextfil som skickas till UR kvalitetsgranskas först av textningsbolaget innan leverans till UR. Därefter gör UR en teknisk stickprovskontroll av varje undertextfil innan den levereras för publicering i digitala kanaler och sändning i SVT och Kunskapskanalen. Under 2024 har UR börjat använda AI-textning i mindre skala i samarbete med SVT.

3.10 Utveckling av innehåll, teknik och kompetens

Användningen av UR:s utbud sker i allt högre grad på olika digitala plattformar och det ställer stora krav på vidareutveckling av UR:s arbetssätt och hur utbudet tillgängliggörs. I takt med att mediekonsumtionen blir allt mer individualiserad ökar vikten av kunskap om användarna, deras behov och mediebetende. Därför kartlägger och undersöker UR regelbundet användarnas behov och medie-

betenden för att säkra ett berättande och tilltal som riktar sig till den aktuella målgruppen.

Utveckling och utbildning

Under 2024 har flera utvecklingsprojekt pågått kopplat till den unga målgruppen. Ett av projekten har syftat till att möta behovet av nyheter i klassrummet för högstadielever. I ett samarbete med SVT har UR tagit fram ett nytt programformat, *Nyhetskoll*, som hade premiär i januari 2025. En gemensam redaktion kommer att publicera dagliga nyheter direkt till tonåringar och göra ett aktualitetsprogram på veckobasis för högstadiet och gymnasiet. Till veckomagasinets kommer UR även att producera quiz, fördjupningar och diskussionsunderlag som kan användas i undervisningen.

Under året har UR tillsammans med Sveriges Radio och SVT även utvecklat *Fria ordet* för åk 9, en digital direktsändning som hade premiär hösten 2024 där klasserna kan interagera med programledaren. *Fria ordet* fokuserar, precis som *Fria ordets dag* (åk 6), på yttrandefrihet, journalistik och källkritik och är en del av UR:s MIK-utbud.

Inom ramen för MIK har desinformation, källtillit och betydelsen av AI-utvecklingen för samhället varit i fokus. UR har bland annat utvecklat programutbud till det nya skolämnet AI för gymnasieskolan och komvux.

Under året har även en grundläggande utbildning i AI för all personal genomförts, anpassad efter olika behov i organisationen som bildhantering, avkod-

▲ **Nyhetskoll** åk 7-9, gymnasium) förklarar nyheter och samhällsfrågor för unga med start i januari 2025. Varje fredag släpps veckoprogrammet **Nyhetskoll – veckan**. Till det finns det quiz och arbetsblad.

▼ Går det att strunta i vad andra tycker och prata öppet om sina känslor med tre främlingar? I *Ser du mig?* (gymnasium) möts fyra unga människor, som inte känner varandra, och tar sig an svåra samtal om allt från beroenden till självmord.

FOTO: KVF

FOTO: MARTIN ÖSTBERG

▲ I **Bobes mat** (gymnasium) träffas två generationer judar hemma i köket och lagar judiska maträtter som hönsoppa, chale eller latkes.

ning och verifiering av bilder och hur användningen av ChatGPT kan effektivisera olika arbetsmoment. Därtill har ett antal mikroutbildningar inom informationssäkerhet genomförts löpande under året för att ytterligare förstärka kompetensen på detta område.

Kompetensutveckling

Under året har stort fokus legat på kompetensutveckling av medarbetare vilket dels har lett till nya arbetsätt för att identifiera både kort- och långsiktiga kompetensbehov, dels har diskussionen om kompetensbehov tydligare integrerats i UR:s utvecklingsarbete.

Under året har en kompetenshöjande insats inom likabehandling och diskriminering riktad till chefer, arbetsledare med delegerat arbetsmiljöansvar och skyddsombud genomförts. Målet med insatsen var att öka kunskapen inom området för att stärka det förebyggande arbetet och säkerställa att organisationen kan hantera situationer som rör kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering på ett tydligt och effektivt sätt.

Under våren upphandlades också en digital utbildning som innehåller en grundläggande arbetsmiljöutbildning för alla medarbetare och chefer. Den ska vara genomförd senast den 31 mars 2025 och ingår även som en del av introduktionen för nyanställda.

Under hösten genomfördes också en utvecklingsatsning i form av workshops för samtliga medarbetare och chefer. Syftet var att kompetensutveckla, engagera och rusta organisationen för nuvarande och framtida utmaningar.

Teknisk utveckling

Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög vilket kräver att UR kontinuerligt lägger tid och resurser på utvecklingsarbete, nya rättighetslösningar och teknikinvesteringar för att följa med i utvecklingen av teknik och tillgänglighet. Det innebär att tekniken för produktion och distribution kontinuerligt uppdateras och förbättras. Detta utvecklingsarbete innebär dessutom ofta effektiviseringsvinster utöver kvalitetsförbättringar.

UR använder videoredigeringsprogrammet Adobe Premiere samt Strawberry, ett system för att strukturera och sortera allt inspelat material inför redigering. All berörd personal får kontinuerlig fortbildning i dessa system.

UR arbetar löpande med att säkra och uppdatera de centrala lagringssystemen för både radio och tv liksom systemen för ljudbearbetning för att säkerställa funktion och driftsäkerhet.

UR planerar att generellt gå över till IP-infrastruktur för teknisk signalering via datanätverk, något som delvis har införts i UR:s poddstudio. Det möjliggör en hög flexibilitet internt för överföring av

”Under året har en grundläggande utbildning i AI för all personal genomförts.”

video, ljud, och data över datanätverk samt ökar möjligheten att arbeta på distans via internet. Arbetet inleddes under 2022 och under 2024 infördes möjligheten att redigera på distans. Under året har även ett antal så kallade distansproduktioner genomförts där åtkomsten till inspelat material med mycket kort tidsfördröjning kan nås på distans. Genom att använda 5G-nätet kan inspelat material snabbt föras över till UR. På så vis kan inspelat material redigeras och publiceras betydligt snabbare än med traditionell teknik via fasta kablar. Detta är något som UR kommer att fortsätta att testa och utveckla rutiner för.

En uppgradering av konverteringsflödena till UR:s olika distributionsformer har under året genomförts vilket i korthet leder till en högre ljud- och bildkvalitet för användaren.

Även UR:s poddstudio har uppgraderats genom nya kameror för att svara upp mot behoven av högre bildkvalitet vid produktionen av så kallade voddar. Uppgraderingen möjliggör även för andra typer av programformat och evenemang, till exempel har *Fria ordet åk 9* kunnat direktsändas från UR:s poddstudio.

Effektiviseringar

Ur ett effektiviseringsperspektiv har UR under året testat ett par mjukvaror som samlar information kring en produktion på en och samma arbetsyta, vilket bidrar till enklare och snabbare beslut och effektiviserar produktionsprocessen. Den mjukvara som är mest funktionell kommer att implementeras under 2025.

Även ett nytt resursplaneringssystem, med större möjlighet att följa upp de faktiska kostnaderna för varje enskilt programprojekt, har testats under 2024 och kommer att implementeras 1 januari 2025.

I samarbetet mellan SVT och UR kring *Lilla Aktuellt skola* (åk 4–6) har bolagen utvecklat ett system som snabbare och enklare kan föra över filer från SVT till UR och som dessutom kräver mindre resurser vilket underlättar och gör sändningarna mer robusta.

Ytterligare en effektivisering som UR arbetar med är att automatisera den tekniska kvalitetskontrollen. Detta för att påskynda bedömningen och eventuella åtgärder av levererat material (inköp, program från externa produktionsbolag). Automatiseringen kommer att medföra minskade ledtider och

en rationellare hantering av inkommande material samt en bättre och mer exakt planering, vilket i längden innebär högre kvalitet samt kostnadsbesparingar. Arbetet fortsätter under 2025.

Under 2024 har UR gjort inspelning med digital dekor, så kallad virtuell studio, i UR:s green screen-studio. Fördelen med detta är att man snabbt kan byta bakgrund till olika program som spelas in. Detta minskar tidsåtgången för traditionellt dekorbygge vilket möjliggör att studion kan användas mer effektivt och till en lägre kostnad. UR har också börjat jobba med så kallad LED-vägg vilket i korthet innebär, till skillnad från arbete i green-screen, att alla medverkande ser de miljöer som de agerar i. Den stora vinsten är att slutresultatet blir synligt direkt vilket leder till ökad kvalitet och mindre omfattande efterarbete, vilket i sin tur leder till kostnadsbesparingar.

Sammantaget sker således en kontinuerlig utveckling och uppdatering av flera tekniska system med syftet att skapa stabilare och säkrare system för redigering, lagring och sändning och effektivare processer.

Data och analys

UR:s dataplattform, som sedan förra året är i drift och erbjuder flera dashboards där verksamhetsrelevant data uppdateras dagligen, har under det gångna året tagit stora kliv framåt. Plattformen innehåller nu data från samtliga plattformar där UR publicerar innehåll, inklusive SVT Play, SR Play och tredjepartsplattformar som Spotify och Youtube. Detta har skapat en mer komplett bild av användningen och ger möjlighet till djupare analyser och mer informerade beslut.

Allt fler medarbetare inom organisationen använder dessa dashboards för att följa upp mål och analysera olika insatser för att optimera olika processer i verksamheten.

UR har också framgångsrikt tagit ytterligare steg i skiftet från traditionella rapporteringsformat till mer visuellt och funktionellt tillgängliga dashboards, vilket stärker den interna användningen av data.

För att driva utvecklingen framåt arbetar nu data- och analysenheten med att utforska hur AI kan integreras i dataplattformen. Syftet är att skapa ännu mer avancerade analyser som bidrar till större kunskap och insikter vilket i sin tur kan effektivisera UR:s verksamhet.

Fortsatt fokus ligger på att utvidga dataintegrationen och utveckla nya dashboards för att stödja fler avdelningar och behov inom UR.

En kontinuerlig utveckling och förbättring av dataplattformen är nödvändigt för UR för att kunna möta de växande kraven på datadrivna arbetsätt och därigenom förbättra leveranserna till publiken. ►

FOTO: JESPER BALFE

▲ I *Vem ska jag tro på?* (komvux) granskar programledaren Kodjo Akolor hur desinformation, konspirationsteorier och ryktesspridning påverkar oss. Bland annat tittar Kodjo närmare på nätforumet *Flashback* tillsammans med journalisten och poddaren Ina Lundström.

3.11 Beredskaps- och säkerhetsfrågor

Sedan inledningen av nuvarande tillståndspåverkan har hela samhället fått vänja sig vid olika kriser. 2020 slog pandemin till med full kraft, i spåren av den kom en infodemi. Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 har medfört ett nytt säkerhetspolitiskt läge och allt fler och mer omfattande desinformationskampanjer riktas mot Sverige. Lägg därtill klimatförändringar, energikris, ekonomisk tillbakagång och kraftigt ökad inflation, skjutningar, koranbrändningar och höjd terrorhotnivå i Sverige. Alla dessa kriser och samhällspåverkan förstärker delvis varandra och skapar ovisshet och oro i högre eller lägre grad i olika grupper i samhället men också kunskaps- och informationsbehov. För att möta upp de nya behov som olika kriser medför har UR stärkt sin beredskap inför snabba, och ofta oförutsedda, förändringar för att kunna anpassa verksamheten efter nya förutsättningar och samhällsutmaningar. Utifrån de erfarenheter och den roll som UR har haft och den samhällsnytta som bolaget bidragit med, under pandemin liksom under kriget i Ukraina, arbetar UR därför löpande med att säkerställa att verksamheten kan svara upp mot nya, akuta behov.

Public service i kris och beredskap

Public service spelar en viktig roll vid kris och andra stora samhällspåverkan. Det finns därför behov av en robust infrastruktur för utsändning och tillgängliggörande av radio och tv i Sverige.

Sveriges Radio och SVT är centrala nyhetsaktörer med ett uppdrag att förmedla VMA, viktigt meddelande till allmänheten, samt tillhandahålla nyheter och samhällsinformation till hela befolkningen i händelse av kris. Även UR, med sitt särskilda utbildningsuppdrag, har en viktig roll genom att bidra med ett fördjupande och lärande utbud i samband med stora samhällspåverkan då förutsättningarna för skolornas undervisning och hela utbildningsväsendet snabbt kan förändras.

UR:s beredskapsarbete

UR:s beredskapsarbete är främst inriktat på fredstida kriser men också på om skärpt beredskap skulle råda. Planering, övning och utbildning syftar främst till att undvika störningar i sändningsverksamheten under fredstida kriser med svåra påverkan för samhället. Planeringen syftar också till att säkerställa att hela verksamheten kan fortsätta bedrivas och vara ett stöd för den svenska skolan i händelse av samhällskris, som till exempel under coronapandemin.

UR har under 2024 ytterligare utvecklat sin planering inför samhällskriser. Bland annat har utökade risk- och sårbarhetsanalyser genomförts, liksom flera utbildningsinsatser kring beredskapsarbetet. Detta arbete fortsätter under 2025.

Utöver säkerheten i marknätet uppmärksammar UR i sitt beredskapsarbete särskilt distributionen över internet. Vid distribution online kan UR inte ställa krav mot operatörer på samma sätt som i marknätet.

Online finns det många flera aktörer mellan UR och användarna. UR arbetar dock för att säkerställa så robust distribution som möjligt via internet. Redundans i flera led eftersträvas, både kring var innehåll lagras och hur publiken nås över internet.

UR har fasta uppkopplingar till SUNET (Swedish university computer network) och använder sig primärt av en egenutvecklad så kallad Content delivery networks (CDN). Genom att använda SUNET som nätleverantör och en egenutvecklad CDN minskar UR kostnaderna för både distribution och redundans. Precis som för marknätet finns beredskapsrutiner för distribution online och UR bygger in redundans i de egna plattformarna. Under året har UR vidtagit åtgärder för att minska sårbarheten vid påverkan och ökad användning. UR har under 2024 varit direkt utsatt för cyberattacker som hanterats av UR:s så kallade perimeterskydd. I den beredskapsplan som UR årligen lämnar in till regeringen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beskrivs beredskapsarbetet mer i detalj.

Programinnehåll – del av beredskapen

Coronapandemin, liksom kriget i Ukraina och deras påverkan på samhället, har synliggjort behovet av att ha en beredskapsplanering som möjliggör att UR kan ge det stöd som både skolan och allmänheten har behov av i händelse av en samhällskris.

UR har vid dessa kriser ställt om för att möta upp akuta behov med ett relevant programinnehåll såväl genom att ta fram nya programformat som genom att skapa nytt innehåll i befintliga programserier. Dessa samhällskriser är exempel där UR har gjort stor nytta och skillnad, inte minst för skolan. Och lärarna förväntar sig att UR ska vara ett stöd till skolan under samhällspåverkan. I den senaste attitydundersökningen utförd av Demoskop på uppdrag av UR uppger 83 procent av lärarna att UR:s uppdrag bör inbegripa att vara ett stöd till den svenska skolan i händelse av samhällskris.

Erfarenheterna från de senaste åren har bland annat lett fram till att UR, i samarbete med SVT, har utvecklat ett nytt programformat, *Nyhetskoll* (åk 7–9, gymnasium), för aktualiteter som kommer att ha premiär i januari 2025. Syftet är att ännu snabbare kunna erbjuda aktualiteter till skolan och förklara och sätta händelser i ett sammanhang samt bidra till att stärka kunskaperna i medie- och informationskunnighet (MIK).

Skapa motståndskraft

Desinformation är en betydande utmaning för det demokratiska samtalet och en fungerande demokrati, såväl i vardag som under kris. En viktig del av beredskapsarbetet är därför att skapa motståndskraft mot rykten och desinformation i samhället. Här bidrar

”UR:s programutbud bidrar till att skapa motståndskraft mot rykten och desinformation.”

UR genom ett utbildnings- och folkbildningsutbud inom medie- och informationskunnighet till såväl barn och unga som vuxna.

Behovet av att stärka människors källkritiska förmåga har mot bakgrund av det förändrade säkerhetspolitiska läget accentuerats. UR:s kunskapsuppdrag och särskilda ansvar för att öka människors medie- och informationskunnighet är extra viktigt i händelse av samhällskris – men även vid större händelser som EU-valet eller Sveriges inträde i Nato. UR producerar och tillgängliggör därför ett stort antal program knutna till den aktuella händelseutvecklingen som handlar om hur man bäst sorterar och granskar mängderna av desinformation, misinformation och rykten. Den snabba utvecklingen av AI har redan förstärkt – och kommer i än högre grad framöver kunna förstärka – olika desinformationskampanjer. Behovet av att stärka medborgarnas medie- och informationskunnighet kommer med andra ord inte att minska, tvärtom kommer behovet att växa.

Under normala omständigheter liksom vid fredstida kriser bidrar UR:s programutbud med ett MIK-innehåll (medie- och informationskunnighet) som förmedlar kunskap om hur man avgör vad som är sant och falskt och hur man skiljer på etablerade fakta, åsikter och desinformation. Programutbudet är därmed en del av beredskapsuppdraget redan i fredstid och som under skärpt och högsta beredskap behöver stärkas.

Digitaliseringen har i många avseenden varit positiv men har gjort det svenska samhället sårbart för olika typer av manipulering av information som ofta syftar till att skapa osäkerhet och tvivel om vad som har hänt och vad som är sant. För någon som har intresse av att destabilisera samhället är både misskreditering och desinformation användbara verktyg i en i övrigt svårnavigerad digital informationsmiljö. Detta är en samhällsutmaning som kommer att bestå och påverkas av olika större eller mindre samhällskriser.

Det är därför av stor vikt att skapa förutsättningar, genom höjd kunskap bland allmänheten och tåliga strukturer, för att kunna möta de utmaningar som en digital tillvaro som utvecklas i snabb takt medför. Det handlar om att skapa motståndskraft. Detta är en viktig utmaning för samhället i stort och viktigt för UR:s uppdrag som public service-bolag.

I *Djuren på Djuris i naturen* (åk F-6) får vi följa med när Ull, Satsumas och alla de andra djuren ger sig ut på äventyr i naturen. De lär sig bland annat att kantareller är skogens guld, och för att hitta guld behövs det skickliga pirater.

FOTO: KLARA LINDGREN

Villkor som kapitel 4 svarar på:

- Sändningstillstånd 1-6 §§
- Medelsvillkor 6-10, 17, 19-20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Här hittar du UR

UR:s programutbud sänds i radio och tv och finns tillgängligt på UR:s digitala plattformar, ibland även på externa plattformar. Oavsett om användarna väljer att ta del av utbudet när det sänds i marknätet eller tillgängliggörs on demand är det UR:s ambition att möta upp med ett kvalitativt utbud på de plattformar där användarna finns.

UR sänder sina radio- och tv-program i marknätet i Sveriges Radios och i SVT:s kanaler, samt i Kunskapskanalen som UR driver tillsammans med SVT. Sändningstider och -volym beslutas i samråd med Sveriges Radio och SVT och regleras i sändningstidsavtal. Avtalen är ramar för planeringen under hela tillståndspanoroden, men sändningstiderna justeras också över tid, i samråd mellan bolagen.

Dessutom tillgängliggörs UR:s programutbud online på UR Play där det går att ta del av under lång tid, oftast fem år. En liten del av utbudet publiceras enbart digitalt på UR Play och vissa specifika produktioner även på någon av UR:s Youtubekanaler, och i några fall på Tiktok. Ett urval av program har under 2024 också tillgängliggjorts på SVT Play och i princip hela radioutbudet på SR Play. UR:s radioprogram går även att ta del av via Spotify, Apple podcaster och Google podcast.

För UR är själva sändningstillfället viktigt, men minst lika viktig är den digitala användningen. Detta gäller framförallt i samband med undervisning som ofta sker vid annan tidpunkt än sändningstillfället, men också för att användarna förväntar sig att kunna ta del av utbudet vid en tidpunkt som passar

dem. UR strävar alltid efter att programmen ska ha en hög användning efter sändning och publicering och många program har en hållbarhet på fem till tio år. I takt med att allt fler användare tittar och lyssnar på programmen via UR:s digitala kanaler, tappar sändningar i marknätet i betydelse.

4.1 Marksänt utbud Radio

Under 2024 sände UR 354 timmar radio vilket är på samma nivå som året innan. Fördelningen mellan kanalerna följer samma mönster som tidigare, med mest sändningsvolym i P1 och P4 Riks. Tabellerna 4.1.1 och 4.1.2 visar hur sändningsvolymen i radio

Tabell 4.1.1 Sändningsvolym i radio per kanal (timmar)

RADIO	2022	2023	2024
P1	157	159	169
P2	50	49	50
P3	41	8	
P4 Riks	140	139	135
Totalt	388	355	354

Tabell 4.1.2 Förstasändning/repriser i radio (timmar)

RADIO	2022	2023	2024
Första-sändning	201	186	169
Repriser	187	169	185
Totalt	388	355	354

FOTO: CLARA CEDER

▲ **Vi obehöriga** (gymnasium) är en dokumentärserie om unga personer som hamnat i ett utanförskap. Rodney bor i Stockholms-förorten Rissne och har haft en stökig uppväxt. Han hamnade redan som tolv-åring i kriminalitet. Nu har han svåra problem med alkoholen och ska flytta till ännu ett behandlingshem.

fördelat sig mellan kanaler samt mellan förstasändning och repris. Användningen av radioutbudet på de digitala plattformarna fortsätter att öka men sändning i marknätet är fortfarande viktigt för UR, framför allt för att nå allmänheten. Program som *Hjärta och hjärna* (folkbildning) och *Fatta familjen* (folkbildning), som sänds i P4, når en stor publik i marknätet och drar dessutom användare till UR:s digitala plattformar. I samband med att ett program sänds i marknätet ökar nämligen även den digitala användningen av samma program samt av andra episoder i samma radioserie.

Tv

Under 2024 sände UR 2 966 timmar tv vilket är en ökning med knappt 100 timmar jämfört med 2023.

I sändningsvolym räknat är Kunskapskanalen UR:s främsta distributionskanal. 77 procent av UR:s tv-utbud har under 2024 sänts i Kunskapskanalen.

Programmen i Kunskapskanalen riktar sig till vuxna användare och består av både inköpta dokumentärer och egenproducerade program, som exempelvis *Studio 65* (folkbildning) samt inspelade föreläsningar.

Tabellerna 4.1.3 och 4.1.4 visar hur UR:s tv-sändningar 2024 fördelat sig på kanaler samt mellan förstasändningar och repris.

UR och SVT har under tillståndsperioden förhandlat om sändningstider och fördjupat samarbetet. Vilken sändningstid som ger mest effekt varierar beroende på vilken målgrupp programmen riktar sig till. Program med en bred publik och som kan förväntas få ett brett genomslag sänds företrädesvis på primetime-tider (mellan klockan 20 och 22). Eftersom UR alltid eftersträvar att nå största effekt med programmen för UR en kontinuerlig dialog med SVT kring sändningstider. Även om använd-

Tabell 4.1.3 Sändningsvolym i tv per kanal (timmar)

TV	2022	2023	2024
SVT1	123	131	146
SVT2	192	210	186
SVT24	104	91	86
Kunskapskanalen	3 065	2 166	2 276
SVT Barn	273	271	272
Totalt	3 757	2 869	2 966

Tabell 4.1.4 Sändningsvolym i tv – förstasändning och repris (timmar)

TV	2022	2023	2024
Förstasändning	826	588	612
Repriser	2 931	2 281	2 354
Totalt	3 757	2 869	2 966

ningen av utbudet på UR:s egna digitala plattformar ökar för varje år är det viktigt för UR att ha ett gott samarbete med SVT kring sändningstider eftersom UR fortsatt behöver nå den breda allmänheten med folkbildande program även via sändningar i marknätet. Ett program som *Seniorsurfarna – återträffen* (folkhögskola/studieförbund) nådde till exempel sin största publik via sändningar i marknätet.

UR har under 2024 inte tillgängliggjort några sändningar utanför Sverige. UR har inte heller haft några kostnader för verksamhet som tillgängliggör sändningar utanför Sverige via UR Play eller internet i övrigt.

Text-tv

UR:s service i text-tv innehåller tablåinformation på de sidor som visar hela programutbudet från SVT och UR i samtliga tv-kanaler. Utöver den servicen tillhandahåller UR information om företagets särskilda uppdrag på de sidor UR självständigt förfogar över.

4.2 Digital användning

Arbetet med att förtydliga UR:s digitala erbjudande på UR Play webb och app samt i det slutna nätverket UR Access har fortsatt under 2024. När medievanorna blir alltmer individualiserade och mediekonsumtionen i allt högre utsträckning sker digitalt och på allt fler plattformar blir utmaningen att nå användarna med UR:s erbjudande större. Det i sin tur innebär att UR för att nå publiken även måste kommunicera på flera olika, främst digitala, plattformar. Med ett uppdrag i allmänhetens tjänst är det därför självklart att UR kommunicerar via sociala medier, men även via nyhetsbrev riktade till olika målgrupper för att bistå med specifika programförslag som är kopplade till aktuella samhällsutmaningar, skolans "årshjul" och med tips om nya produktioner från UR.

Under 2024 har användningen av utbudet på UR:s digitala plattformar fortsatt att öka. Den sammantagna ökningen av antalet strömstarter på UR Play webb och UR Play app har under 2024 uppgått till 14 procent. Framför allt har fler användare hittat till UR Play app där antalet strömstarter under året har ökat med 20 procent.

Flertalet av UR:s program har en lång hållbarhet. Populära program som *Livet i Bokstauslandet* (åk F-3), *Bokstausbissen* (åk F-3) samt tidiga säsonger av *Bildningsbyråen – tänka mot strömmen* (folkhögskola/studieförbund), produktioner som hade premiär för mellan 5–11 år sedan, är fortfarande några av de mest använda programmen på UR Play. Hur många elever i lågstadiet som genom åren har tagit del av *Livet i Bokstauslandet* sedan premiären 2013 finns inga exakta uppgifter om, men antalet strömstarter ökar

för varje år och uppgick 2024 till cirka 1,5 miljoner. Då de flesta strömstarter har skett under dagtid och i klassrummen i ett undervisningssammanhang går det inte att sätta likhetstecken mellan en strömstart och en användare. I ett utbildningssammanhang kan till exempel 15–30 elever i ett klassrum ta del av samma strömstart vilket gör att antalet tittare och lyssnare är betydligt större än vad strömstarterna indikerar.

”Den sammantagna ökningen av antalet strömstarter på UR Play under 2024 var 14 procent.”

För vissa målgrupper, framför allt barn och unga, sker användningen av utbudet till allra största delen på digitala plattformar. Även inom ramen för utbildningsväsendet sker användningen till övervägande del på UR:s digitala plattformar såväl inom grund- och gymnasieskola som inom utbildning för vuxna. Detta eftersom användningen av dessa program nästan uteslutande sker i en utbildningskontext där tidpunkten för undervisningen sällan infaller vid samma tidpunkt som när programmen sänds i marknätet.

För att nå användarna och tillmötesgå deras mediekonsumtionsmönster publicerar UR därför många gånger hela radio- och tv-serier direkt på UR Play för att vid ett senare tillfälle sända programmen i marknätet. Tv-serien *Djuren på Djuris i naturen* (åk F-3) är ▶

◀ **I Tänk till-podden** *Får man säga så?* (gymnasium) är inga ämnen tabu. Får man fråga hur har du sex? Är du kille eller tjej? Eller vilket namn föddes du med? till en transperson?

4. Här hittar du UR

ett exempel på där UR valt att först publicera hela serien digitalt. Användarna kan på så sätt snabbt ta del av alla avsnitt i en serie vid en tidpunkt de själva väljer och behöver inte vänta på att serien sänds i marknätet.

Webbexklusiv publicering

I enlighet med nuvarande sändningstillstånd får UR tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet, men varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Av tabell 4.2.1 framgår att UR under 2024 har publicerat 153,76 timmar unikt på UR Play. UR väljer att beräkna andelen webbexklusiva publiceringar av det totala antalet förstasändningar. Detta eftersom en publicering på webben är att betrakta som en förstasändning då en sådan publicering aldrig repriseras, vilket däremot är fallet med program som sänds i marknätet.

Den sammantagna webbexklusiva publiceringen utgör en liten andel (16,4 procent) av den totala volymen av förstasändningar om sammanlagt 934,76

timmar. I årets redovisning vill UR tillgodoräkna dessa webbexklusiva timmar som en del av uppfyllandet av tillståndsvillkor 7–13 §§ i sändningstillståndet. Hur stor volym som publicerats unikt på UR Play i förhållande till ett specifikt innehållsvillkor och i förhållande till hur innehållsvillkoret har uppfyllts i marknätet redovisas under respektive kapitel där innehållsvillkoren och hur de uppfyllts beskrivs. Sändningstillståndets olika innehållsvillkor liksom tillgänglighetsbeslutets villkor ålägger inte UR att uppfylla villkoren med en specifik volym utom vad gäller andelen syn- och teckenspråkstolkning samt utbudet på nationella minoritetsspråk. Flera programserier kan dessutom till sitt innehåll svara upp mot ett eller flera innehållsvillkor. En programserie som *Alltid söka sanningen* (åk 4–6) svarar till exempel upp mot flera villkor; att på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta, att UR ska ha en omfattande nyproduktion och egenproduktion av program för barn och unga samt att UR särskilt ska utveckla programverksamheten för äldre barn och unga. Eftersom en programserie kan svara upp mot flera olika innehållsvillkor blir det därmed svårt att redovisa hur varje enskilt innehållsvillkor har uppfyllts i marknätet respektive på UR Play. UR har därför i årets public service-redovisning valt att redovisa hur den totala programvolymen fördelat sig på sändning i marknätet respektive webbexklusiva publiceringar i förhållande till de innehållsvillkor där dessa uppgifter är görbara att ta fram.

De program som publiceras exklusivt på UR Play, som UR tillgodoräknar sig vid uppfyllande av tillståndsvillkoren, har inte sänts i marknätet under året.

Beslut om vilka program som publiceras exklusivt på webben grundar sig framför allt på målgruppernas mediekonsumtionsmönster. Barn och i synnerhet unga har mer eller mindre redan lämnat marknätet. Vill UR nå dessa målgrupper måste programutbudet finnas på de plattformar där de befinner sig, det vill säga digitala plattformar. Dessutom behöver programformat anpassas till var och hur de unga tar del av medieinnehåll. Det leder till att vissa program, som exempelvis klipp från *Orka plugga* (åk 7–9) är framtagna i ett format anpassat just för en digital användning och som inte lämpar sig för att sändas i marknätet.

Det är inom utbudet för unga som störst andel program publiceras exklusivt på webben, framför allt program från *Tänk till* och *Orka plugga* samt formatet *Förklarad* (gymnasium).

Även programmets aktualitetsgrad spelar in när UR väljer att publicera webbexklusivt. Program som *7 jours sur la planète* (gymnasium) publiceras enbart på UR Play för att snabbt kunna ge unga som läser franska som modernt språk nyheter på franska.

Tabell 4.2.1 Webbexklusiv volym, alla målgrupper, som UR vill tillgodoräkna sig för att uppfylla tillståndsvillkor.

Utbildningsområde	Volym	Antal program
Yngre barn	13,65	116
Äldre barn	21,31	176
Unga	64,85	255
Folkhögskola/studieförbund		
Högskola	1,40	5
Folkbildning	49,69	177
Vuxenutbildning	2,86	26
Totalt	153,76	755

Utbildningsområde	Volym	Antal program
Yngre barn	13,81	134
Äldre barn	11,00	149
Unga	81,10	248
Folkhögskola/studieförbund		
Högskola	0,32	1
Folkbildning	43,35	160
Vuxenutbildning	5,72	88
Totalt	155,30	780

Utbildningsområde	Volym	Antal program
Yngre barn	11,45	173
Äldre barn	14,25	153
Unga	83,72	544
Folkhögskola/studieförbund	7,33	80
Högskola	12,51	29
Folkbildning	21,78	44
Totalt	151,04	1 023

Exempel på programserier som har publicerats webbexklusivt på UR Play:

- *Klimatkompis* (åk F–3)
- *Rädda pandan* (anpassad grundskola 4–6)
- *Plugga geografi* (åk 7–9)
- *7 jours sur la planète* (gymnasium)
- *Det sjukaste som hände* (gymnasium)
- *Grannar* (komvux, sfi)

4.3 UR:s digitala plattformar

UR Play är UR:s digitala kanal för såväl allmänheten som pedagoger, elever och studenter. UR Play innehåller cirka 20 000 program, fritt tillgängliga för alla under lång tid. Materialet är kategoriserat enligt en utbildningskontext i skolämnen, men också anpassat till en kunskapsintresserad allmänhet och användarnas behov av tillgänglighet. UR Play finns på webben och som app för Android, iOS och AppleTV.

Under 2024 har UR genomfört omfattande förbättringar och moderniseringar av infrastrukturen bakom de digitala plattformarna. Den tidigare tekniska infrastrukturen har ersatts med en ny, mer avancerad struktur som erbjuder högre driftsäkerhet, ökad redundans och större flexibilitet i utvecklingen av framtida funktioner. Denna uppdatering har inte bara förbättrat stabiliteten för användarna utan också möjliggjort ett mer dynamiskt arbetssätt för UR:s utvecklingsteam. Resultatet är en infrastruktur som är bättre rustad att möta både dagens och morgondagens krav.

För att ytterligare utöka tillgängligheten av UR:s innehåll har arbetet med smart-tv-appar för UR Play tagit stora steg framåt. Lansering är planerad till 2025, och appar kommer att finnas tillgängliga för Samsung, LG och Android-tv. Detta innebär att hela UR:s katalog av innehåll blir tillgänglig för användare direkt via deras tv-skärmar, vilket är ett viktigt steg för att nå nya målgrupper. För många kommer detta att innebära en enklare och mer bekväm åtkomst till UR:s utbud.

UR:s lärarhandledningar, som finns tillgängliga på UR Play, har också genomgått en betydande förnyelse. I samarbete med lärare har UR utvecklat en ny struktur som gör handledningarna mer lättillgängliga. Den förbättrade designen är framtagen med fokus på tydlighet och användarvänlighet, samtidigt som den uppfyller höga standarder för digital tillgänglighet. Lärarna har uttryckt uppskattning för de nya funktionerna som gör det enklare att integrera UR:s material i undervisningen.

Ett annat fokusområde under året har varit att förbättra navigeringen på UR:s plattformar, både på webbplatsen och i apparna. Målet har varit att skapa en mer logisk och användarvänlig upplevelse som gör det enklare att snabbt hitta det innehåll man söker. Genom att studera hur användarna navigerar på UR Play, både på webben och i apparna, har UR gjort förbättringar som gör det enklare att hitta rätt innehåll, bland annat har kategorisidorna fått en mer lättöverskådlig struktur.

▲ *Plugga geografi* (åk 7–9) går igenom grunderna i geografi för högstadiet. Begrepp och geografiska samband förklaras och tydliggör hur individ, samhälle och natur påverkar varandra. Allt hänger ihop! Programledare är läraren och geografen Kajsa Kramming.

FOTO: UNSPLASH

▲ Radioserien **Fatta familjen** (folkbildning) är föräldrarådgivning när det fungerar som sämst med dem du älskar mest. Experter svarar på lyssnarnas frågor om föräldraskapets allra svåraste utmaningar.

Även barningången på UR Play har fått en viktig uppdatering under året. Den tydliga åldersindelning som tidigare introducerats i apparna finns nu också på webben, vilket skapar en tryggare och mer åldersanpassad upplevelse för både barn och deras föräldrar. Detta har särskilt uppskattats av föräldrar till yngre barn som nu känner sig tryggare med att låta sina barn använda tjänsten.

Sammanfattningsvis har 2024 präglats av betydande tekniska framsteg, nya initiativ och en fortsatt strävan att förbättra användarupplevelsen på alla nivåer. UR:s arbete med att utveckla både plattformar och innehåll har lagt grunden för ett ännu starkare erbjudande under kommande år.

UR Access

UR kan även erbjuda lärare och pedagoger användning av ett utökat programutbud som vänder sig till målgrupper från förskola till gymnasieskola, komvux och folkhögskola/studieförbund via UR Access som är en lösenordskyddad tjänst. Genom att utbildningsanordnare runt om i landet sluter avtal med UR och Copyswede kan utbildningsanordnaren använda UR-programmen i UR Access – antingen genom att inrätta en egen mediecentralverksamhet, eller genom att anlita en extern mediecentral. En sådan inrättad eller anlitad mediecentral får tillgång till att ladda ner UR:s programutbud från UR:s tjänst och göra det tillgängligt i undervisningsverk-

samhet. Utöver programfiler och metadata finns undertexter för tv-program, lärarhandledningar och annat arbetsmaterial kopplat till programmen.

I slutet av december 2024 fanns det cirka 22 000 program tillgängliga via UR Access. Samtliga 290 kommuner, 154 fristående skolor/skolkoncerner, 40 universitet och högskolor samt 134 studieförbund och folkhögskolor har avtal med UR och Copyswede för användning av utbudet i slutna nätverk.

Under 2024 fortsatte arbetet med att förbättra, förenkla och effektivisera UR Access, bland annat genom att utveckla en ny distributionslösning som skapar ökade möjligheter för skola, folkbildning och bibliotek att kunna använda UR:s programutbud. Under 2020–2023 drevs ett pilotprojekt med regionerna Dalarna, Gävleborg och Östergötland där biblioteksbesökare med giltigt bibliotekskort kan söka efter UR:s programutbud i bibliotekens lånekataloger, och därefter logga in och spela upp programmet. Projektet har under 2024 spridits till ytterligare biblioteksregioner och vid årets slut var sammanlagt 14 regioner anslutna.

Tripp, Trapp, Träd

Tripp, Trapp, Träd-appen är UR:s pedagogiska verktyg som utgår från förskolans läroplan Lpfö18. Appen är utvecklad i samarbete med forskare inom förskolepedagogik, verkstamma pedagoger och förskolebarn. *Tripp, Trapp, Träd*-appen innehåller både

radio- och tv-program med sagor, sånger, ramsor och barndokumentärer. De många olika säsongerna har haft teman som till exempel svenska, matematik och hållbarhet. Oavsett tema är innehållet alltid språkutvecklande, begreppsstärkande och inspirerar till lärande lek, i och utanför appen. I *Tripp, Trapp, Träd*-världen får barn och pedagoger möjligheter att leka, lära och interagera tillsammans. Det är också möjligt för pedagoger och barn att producera eget innehåll med kamera och ljudinspelning.

ur.se

På ur.se kan allmänhet och arbetssökande läsa om UR:s uppdrag och UR som arbetsplats. På denna sajt finns aktuella nyheter om utbudet, UR:s plattformar samt UR:s pressinformation. Här finns också information som rör UR:s målgrupper, produktionsformer och riktlinjer för programförslag till UR liksom UR:s public service- och årsredovisningar med mera.

4.4 UR på externa plattformar

UR distribuerar och informerar om sitt utbud även via externa plattformar. De är viktiga komplement till de egna plattformarna, speciellt för målgrupper som UR har svårt att nå effektivt via sändning och de egna plattformarna, men även för att nå målgrupper inom utbildningen. Därför är det viktigt att UR:s programutbud görs tillgängligt och sökbart även på dessa plattformar för att programmen ska nå maximal effekt. Sociala medier och globala distributionsplattformar är en naturlig del av människors medievardag och det är därför självklart att UR, med sin oberoende och pedagogiska journalistik, är närvarande där.

Grundprincipen för UR är att utbudet alltid i första hand ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna. UR:s närvaro på sociala medier och globala distributionsplattformar sker därför med restriktivitet. Detta framgår tydligt av UR:s policy för sociala medier (se bilaga 9.7). Policyen omfattar kriterier och principer för UR:s publicering av och kommunikation om programinnehåll i sociala medier och på globala distributionsplattformar. Syftet med policyen är att säkerställa UR:s oberoende och integritet samt att behålla allmänhetens förtroende för verksamheten. UR:s tittare och lyssnare ska aldrig behöva tvivla på att det är för allmänheten som UR arbetar.

UR:s kommunikation i sociala medier syftar till att stärka relationen med olika målgrupper och skapa värde för nya medieanvändare. Genom att utgå från målgruppernas behov och beteende, presentera relevant innehåll och föra nära dialog med användarna bidrar UR till ökat lärande. Kommunikationen i sociala medier ger också UR möjlighet att inhämta synpunkter som bidrar till programutveckling.

Facebook och Instagram

UR har flera egna Facebook-konton, exempelvis *UR Lärare*, *Hej Sverige* och *UR Teckenspråk*. På dessa sidor postar den digitala desken på UR fortlöpande förslag på program som är nya, som anknyter till skolans årshjul och andra aktualiteter. På Facebook-sidan *Hej Sverige* publiceras till exempel material för nyanlända som kan handla om allt från olika ords betydelse, tips om UR:s utbud till information om aktuella händelser. På Facebook för även UR:s kundservice, liksom redaktionerna, dialog med användarna kring programutbudet.

Via flera olika konton på Instagram kommunicerar UR direkt med berörda målgrupper. Till exempel publiceras material för att locka unga dokumentär-intresserade till UR:s utbud. Här finns även *Orka plugga*, *Tänk till* och *UR Teckenspråk*.

”UR:s programutbud görs tillgängligt på externa plattformar för att programmen ska nå maximal effekt.”

Youtube och Tiktok

UR tillgängliggör program, delar av program och webbunika klipp på Youtube för att nå olika målgrupper, till exempel ungdomar, nyanlända och lärare. Antalet visningar av UR:s samlade programutbud på Youtube ökade med tre procent jämfört med år 2023. Det är framför allt *Hej Sverige*, vars visningar ökade med 36 procent, som har stått för ökningen. Även antalet trogna användare ökar vilket syns i att antalet prenumeranter ökar för samtliga UR:s Youtubekanaler.

Tänk till, UR:s satsning för att nå målgruppen unga utanför en skolkontext, är UR:s största Youtubekanal. Kanalen riktar sig primärt till den svårnådda målgruppen 16–20 år. Syftet med kanalen är att lyfta ungas röster som sällan hörs och att unga ska kunna känna igen sig i de frågor och ämnen som tas upp. *Tänk till* vill vara ett tryggt forum för ungdomar där man kan ta upp olika samhällsfrågor samt bryta fördomar. Det kan till exempel vara frågor som rör rasism, utanförskap, hbtqi-frågor, klass, sexism, religion, mobbning med mera. Målet är att innehållet ska uppmuntra till diskussion och engagemang, att visa olika perspektiv och hur de kan skilja sig från person till person, baserat på upplevelser och bakgrund. ▶

För att innehållet ska vara och förbli relevant står *Tänk till*-redaktionen i ständig dialog med målgruppen och arbetar samskapande med den. *Tänk tills* kommentarsfält visar att tittarna känner igen sig i innehållet och kan relatera till det, samtidigt som de upplever att *Tänk till* belyser viktiga ämnen som de lär sig något av och som inte alltid lyfts på andra ställen.

Youtube-kanalen *Hej Sverige* är en enkel och inspirerande guide till hur Sverige fungerar. Innehållet erbjuder en grund i svenska språket och bidrar med insikter om Sverige som kan vara bra att känna till. Kanalens spellistor handlar exempelvis om att uppfostra barn i två kulturer, hur det är att komma till ett nytt land och att ta sig fram i en helt ny kultur.

Orka plugga-kanalen vill med olika tips och strategier kring studieteknik hjälpa elever på högskolan att klara skolan och nå kunskapsmålen. Det kan handla om tips på hur man pluggar inför nationella prov, vikten av att få tillräckligt med sömn eller hur man blir mer källkritisk.

"Tänk tills kommentarsfält visar att tittarna känner igen sig i innehållet och kan relatera till det."

UR har även konton på Tiktok för att kunna nå unga användare. Bland annat lägger teckenspråksredaktionen ut klipp och programtips på plattformen liksom redaktionerna för *Orka plugga* och *Tänk till*. Antalet visningar på Tiktok ökade med 71 procent jämfört med 2023. Under 2024 hade till exempel *Tänk tills* enkät "Sveriges fulaste dialekt" 1,2 miljoner visningar på Tiktok när en publicerades i januari. Även ett reportage om gatuvåld hade många visningar, 700 000, när det publicerades i februari. Redaktionen ser en fortsatt positiv trend där gensvaret från användarna, liksom engagemanget, är högt för flera olika typer av innehåll och format. Antalet visningar för *Tänk till* ökade med 63 procent jämfört med 2023.

Audio på externa plattformar

Distributionen av audio skiljer sig från distributionen av video genom att användarna på ljudmarknaden förväntar sig att hitta alla poddar via de plattformar som de själva föredrar. Detta ekosystem är unikt för ljudinnehåll och har hittills skilt sig markant från exempelvis marknaden för strömningstjänster för

film och tv. Det gör att stora delar av UR:s radio-utbud finns tillgängligt på externa plattformar som Spotify, Apple podcaster och Google podcast. UR publicerar öppna så kallade rss-länkar som sedan Spotify eller Apple podcaster registrerar. Men användarna behöver inte använda Spotify eller Apple podcaster för att kunna podda UR:s program utan kan använda vilken podd- eller rss-läsare som helst. Genom detta förfarande har UR fortfarande den redaktionella kontrollen över det ljud som tillhandahålls, och allt programinnehåll som görs tillgängligt via rss-länkar finns också på UR:s egna plattformar. Under 2024 har antalet strömstarter av UR:s radioutbud på till exempel Apple podcaster ökat med 40 procent och på Spotify med knappt 21 procent.

Medan i princip allt videoutbud som UR publicerar på externa plattformar riktar sig till unga och unga vuxna så riktar sig audioutbudet på externa plattformar även till en vuxen allmänhet.

4.5 Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet

UR:s kärnverksamhet är att producera och sända radio- och tv-program i marknätet samt tillhandahålla programutbud på företagets egna plattformar som finns fritt tillgängliga på öppna delar av internet.

Med program avser UR ett inslag bestående av ljud (audio) eller ljud och bild (video) med ett lärande innehåll som har tagits fram redaktionellt som en del av UR:s utbildnings- och folkbildningsuppdrag. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten (medelsvillkor 2020–2025).

För att nå användarna på en alltmer fragmentiserad, digital mediemarknad är det nödvändigt att programutbudet tillgängliggörs på flera olika plattformar samt att kommunikationen med användarna sker på flera olika plattformar/sätt.

Utifrån ovanstående resonemang anser UR att kärnverksamheten består av:

- Produktion av program (se tidigare definition av program).
- Sändningar av program i marknätet.
- Sändningar av program online på UR Play (såväl direkt som tidigare inspelade program, simultant med sändning i marknät eller webbexklusivt).
- Tillhandahållande av program på UR:s olika plattformer som uppfyller kraven på att vara på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.

UR definierar kompletterande verksamhet som det arbete som görs i syfte att komplettera kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig utbudet.

FOTO: OLA KJELBYE

UR:s kompletterande verksamhet består bland annat av:

- Pedagogiskt stödmaterial i form av exempelvis lärarhandledningar och övningsuppgifter.
- Text, ljud och bild som har koppling till och stödjer programmets användning. Det kan exempelvis vara lärare som i videoinslag berättar hur de använder och arbetar med UR-material eller spelliknande applikationer som syftar till att öka elevernas engagemang och förståelse.
- Nyhetsbrev riktade till olika målgrupper med information om aktuellt och relevant innehåll specifikt för respektive målgrupp.
- Tillhandahållande av visst programutbud samt kommunikation med användarna på externa plattformar i syfte att nå de målgrupper som UR inte når på de egna plattformarna eller via sändningar i marknätet.

Balans mellan kärn- och kompletterande verksamhet

UR:s kompletterande verksamhet är nära sammanlänkad med eller ingår som integrerade delar i produktionsarbete och produktionsbudget och går inte att skilja från kärnverksamheten. Ofta kan information som samlas in för att producera ett program komma till nytta även när en lärarhandledning till samma program tas fram. På liknande sätt kan delar av ett program (kärnverksamhet) bearbetas för att användas i marknadsföring (kompletterande verksamhet). Olika produktioner resulterar i, och kräver, olika mycket kompletterande material.

Det är nästintill omöjligt att identifiera och särredovisa kostnader för den kompletterande verksamheten. UR strävar emellertid efter att bibehålla god kontroll och balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet liksom god balans mellan kärnverksamhetens olika delar.

Den huvudsakliga verksamheten, en övervägande del av allt UR gör, är kärnverksamhet. God balans mellan kärn- och kompletterande verksamhet råder enligt UR när kärnverksamhet är dominerande i verksamheten. På UR arbetar de flesta större delen av sin tid med att producera eller tillgängliggöra program, alternativt med att stödja dem som har som huvudsaklig arbetsuppgift att producera eller tillgängliggöra program.

UR kan därmed, utan att det exakt mäts i kronor, konstatera att en övervägande del av företagets resurser tydligt går till kärnverksamhet. UR bedömer att balansen mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet är god.

God balans mellan kärnverksamhetens olika delar skär genom programföretagens uppdrag på flera led, till exempel mellan olika typer av innehåll eller i fråga om användandet av ny teknik och beprövade distributionsätt.

Enligt UR råder god balans mellan kärnverksamhetens olika delar när tillståndsvillkoren huvudsakligen uppfylls i marknätet och när det råder balans mellan olika typer av innehåll och UR kan erbjuda ett mångsidigt utbud. UR har under 2024 upprätthållit en god balans mellan de olika delarna av UR:s kärnverksamhet vilket framgår av den sammantagna redovisningen.

▲ Samhällets utmaningar märks i skolans värld. I *Svåra frågor* (lärarfortbildning) diskuteras frågor som våld och gängkriminalitet, krig och desinformation eller varför tjejer är mer stressade i skolan.

1,2 miljoner

visningar hade *Tänk tills* enkät "Sveriges fulaste dialekt" på Tiktok 2024.

I **Specialfamiljeliv** (folkbildning) får tittaren följa den berg- och dalbana som vardagslivet i familjer med barn med NPF-diagnoser innebär. Det är svårigheter i skolan, omhändertaganden och rymmarfärder – men också stunder av glädje och framgång.

FOTO: YLE

Villkor som kapitel 5 svarar på:

- Sändningstillstånd 7-8 §§
- Medelsvillkor 19-20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Det breda uppdraget

UR:s unika kombination av journalistik och pedagogik bidrar till kunskaps-
höjande program för både barn, unga och vuxna. Bredden i utbudet gör
att alla, i hela Sverige, hittar bildande och utbildande program hos UR.

UR har ett kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning. Det ställer särskilda krav. UR:s unika kombination av journalistik och pedagogik skapar ett programutbud som hjälper barn, unga och vuxna till ny och bestående kunskap.

I UR:s uppdrag ingår att erbjuda ett mångsidigt programutbud som består av både radio- och tv-program. UR producerar och tillgängliggör ett utbud som bidrar till att minska kunskapsklyftorna i Sverige samt stärker lärandet och bildningen genom hela livet.

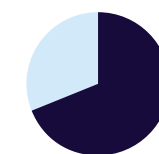
UR drivs av en övertygelse om att bidra med kunskap för livet. Kunskap får människor att växa och samhällen att utvecklas. I en värld med stora utmaningar och snabba förändringar bidrar UR med ett relevant, faktabaserat och lättillgängligt kunskapsutbud. UR producerar utbildande och folkbildande program för både skolan och samhället, för den breda allmänheten och för mindre grupper med specifika behov. UR:s kunskapsutbud gör skillnad – för samhället och den enskilda individen.

5.1 Ett utbud för alla

UR ska koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Det innebär att UR producerar och tillgängliggör program för alla åldrar.

Av pedagogiska och kognitiva skäl är många av utbildningsprogrammen väsentligt kortare, framför allt program för barn och unga, jämfört med allmänt folkbildande program. Det gör att en jämförelse mellan kategorierna uttryckt i total sändningsvolym blir missvisande. Under 2024 var andelen utbildningsprogram 29 procent av den totala sändningsvolymen och andelen folkbildningsprogram var 71 procent. För att få en mer rättvis bild jämför UR antalet förstasändningar per kategori vilket ger en tydlig bild av hur både det redaktionella arbetet och kostnader fördelar sig per kategori. Av de förstasändningar som UR producerade och tillgängliggjorde under 2024 utgjorde utbildningsprogrammen 69 procent. Därmed anser UR att programverksamheten är koncentrerad till utbildningsområdet.

Det samlade kunskapsuppdraget ställer särskilda krav på UR att vårda och utveckla ett utbud som bildar och utbildar. Som public service-bolag identifierar UR självständigt kunskapsbehov i samhället och i olika målgrupper och skapar ett pedagogiskt innehåll som svarar på dessa behov. Det sammantagna utbudet av utbildande och folkbildande program gör UR till en samlande kraft för bildning och kunskap, såväl i människors vardag som i händelse av samhällskris.

69 %
av alla första-
sändningar
2024 bestod
av utbildnings-
program.

I *Forskarna* (folkbildning) möter programledaren Lotta Lundgren svenska forskare som arbetar med att hitta svar och lösningar på framtida frågor och problem som rör oss vanliga människor. Episoden om mens och hur menscykeln fungerar är ett av de mest använda i programserien.

FOTO: JOSÉ CALVENTE

5.2 Utbildningsområden

Utbildningsutbudet är indelat i olika ämnen och utbildningsnivåer. På så sätt anpassas innehållet i program till relevanta kunskapsmål och pedagogiska behov för respektive utbildningsstadium. Som yngre barn räknas förskola och grundskola årskurs F–3, som äldre barn grundskola årskurs 4–6. Till gruppen unga räknas grundskola årskurs 7–9 samt gymnasieskolan. Program för vuxenutbildning omfattar komvux och sfi (svenska för invandrare) samt den organiserade folkbildningen (folkhögskola och studieförbund). Området högskola omfattar dels lärarfortbildning, dels att folkbilda om forskning och vetenskap.

Utöver detta finns även allmänt folkbildande program. Även om program alltid har en specifik målgrupp, till exempel folkhögskola/studieförbund, används programmen även av andra målgrupper. Program producerade för gymnasiet används till exempel inom folkhögskolans allmänna linje och flera program från *Tänk till* (folkbildning) används även inom gymnasiet. UR:s programutbud är ofta folkbildande och utbildande för fler än programmets primära målgrupp.

Barn och unga

En stor del av UR:s utbildningsprogram riktar sig till barn och unga inom grund- och gymnasieskolan. Ungefär två miljoner barn och elever går i förskola, grund- och gymnasieskola och cirka 500 000 går på komvux och sfi-undervisning i Sverige. UR:s utbildningsutbud riktar sig därmed till cirka 2,5 miljoner barn, elever och studerande inom grundläggande utbildning.

Utöver den sändningsvolym som redovisas i tabellerna 5.2.1, 5.2.2 och 5.2.3 har UR även publicerat 547 program för barn och unga exklusivt på UR Play vilket utgör 32 procent av totala antalet förstasändningar för barn och unga, se tabell 5.2.4. Den största mängden webbexklusiva program är riktade till unga och utgörs bland annat av formatet *Förklarad* (gymnasium) samt klipp från *Tänk till* (folkbildning) och *Orka plugga* (åk 7–9). Vilka webbexklusiva timmar som UR vill tillgodoräkna, i förhållande till vilket villkor samt hur innehållsvillkoret uppfylls i marknät respektive på UR Play, redovisas närmare i kapitel 6.

Högskola

Som ett led i att stärka förståelsen för vetenskaplig metod och skapa nyfikenhet kring aktuell forskning utvecklar UR kontinuerligt nya vetenskapsformat och program. I tv-serien *Forskarna* (folkbildning) ger svenska forskare svar på frågor som berör människor i vardagen. Tittaren får en inblick i hur forskarna arbetar, hur långt forskningen kommit och vad ett genombrott inom just deras forskningsområde skulle innebära. Ämnen som kroppens smärtsystem och om droger kan bota depression är exempel på ämnen som tagits upp.

I radioserien *Psykologerna* (högskola) delar två forskare med sig av kunskap och erfarenheter om varför vi är som vi är och mår som vi mår. Vad är egentligen definitionen av trauma? Och vad är medberoende?

Inom utbildningsområdet högskola ingår också lärarfortbildning. Eftersom samhällets utmaningar ofta blir utmaningar även i klassrummen har UR

under 2024 producerat radioserien *Svåra frågor* (lärarfortbildning). I programserien ställer lärare frågor kring angelägna och aktuella ämnen som våld och gängkriminalitet, krig och desinformation. Experter från olika discipliner ger svar och fördjupande resonemang. UR har också tillgängliggjort lärarfortbildande föreläsningar, till exempel från *Specialpedagogikens dag 2024* vid Stockholms universitet och *Matematikbiennalen 2024* i Örebro.

UR tillgängliggör inspelade föreläsningar, bland annat Nobelföreläsningarna inom ramen för *Nobel Week Dialogue 2024*. Dessutom har föreläsningar på

Bok- och biblioteksmässan samt *Vetenskapsfestivalen* i Göteborg spelats in och tillgängliggjorts. Syftet med att tillgänggöra föreläsningar är att bidra till högskolans tredje uppgift: att sprida kännedom om forskning och hur den kommer samhället till nytta. Under 2024 har UR:s utveckling av programverksamheten på högskoleområdet fortsatt, vilket kommer att leda till att verksamheten med att spela in och tillgänggöra föreläsningar kommer att upphöra. Programutvecklingens mål är att utbudet på ett bättre sätt ska svara mot aktuella samhällsutmaningar och kunskapsbehov.

Tabell 5.2.1 Sändningsvolym i radio och tv per utbildningsområde (timmar)

Utbildningsområde	2022		2023		2024	
	Radio	Tv	Radio	Tv	Radio	Tv
Yngre barn	50	151	40	145	39	146
Äldre barn	29	129	26	133	22	128
Unga	69	211	30	153	29	134
Högskola		597	12	275	30	272
Folkhögskola/studieförbund	74	80	74	89	65	68
Folkbildning	166	2 582	173	2 063	169	2 204
Vuxenutbildning		7		11		14
Totalt	388	3 757	355	2 869	354	2 966

Tabell 5.2.2 Sändningsvolym i tv per utbildningsområde – antal program samt andel av totala utbudet

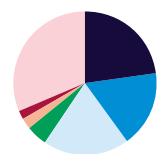
Utbildningsområde	Volym (tim)	% Volym	Antal	% Antal
Barn och unga	408	14 %	2 653	41 %
Högskola	272	9 %	407	6 %
Folkhögskola/studieförbund	68	2 %	143	2 %
Folkbildning	2 204	74 %	3 251	50 %
Vuxenutbildning	14	0,5 %	39	1 %
Totalt	2 966	100 %	6 493	100 %

Tabell 5.2.3 Sändningsvolym i radio per utbildningsområde – antal program samt andel av totala utbudet

Utbildningsområde	Volym (tim)	% Volym	Antal	% Antal
Barn och unga	90	26 %	604	57 %
Högskola	30	8 %	63	6 %
Folkhögskola/studieförbund	65	18 %	137	13 %
Folkbildning	169	48 %	260	24 %
Totalt	354	100 %	1 064	100 %

Tabell 5.2.4 Antal program – förstasändningar i radio och tv samt webbexklusivt – samt andel program per utbildningsområde

Utbildningsområde	Sändning	Webb	Totalt	% Sändning	% Webb
Yngre barn	546	116	662	82 %	18 %
Äldre barn	314	176	490	64 %	34 %
Unga	306	255	561	55 %	45 %
Högskola	134	5	139	96 %	4 %
Folkhögskola/studieförbund	68	68	136	100 %	0 %
Folkbildning	718	177	895	80 %	20 %
Vuxenutbildning	32	26	58	55 %	45 %
Totalt	2 118	755	2 873	74 %	26 %

Fördelning av förstasändningar

■ Yngre barn
■ Äldre barn
■ Unga
■ Högskola
■ Folkhögskola/studieförb.
■ Vuxenutb.
■ Folkbildning

Folkhögskolor, studieförbund och komvux

Folkhögskolor och studieförbund utgör värdefulla alternativ och komplement till det formella utbildningssystemet. De ger möjlighet till en andra chans, ny kunskap och möjligheten att växa som människa. UR:s utbud riktat till folkhögskola och studieförbund bidrar till det livslånga lärandet, vilket blir allt viktigare i dagens kunskapsintensiva och komplexa värld.

Under 2024 har UR fortsatt att producera ett brett utbud för den äldre målgruppen, ett programutbud som ofta används inom vuxenutbildningar. Tv-serien *Seniorliv* (komvux) följer människor i olika åldrar och deras tankar om livet efter 60. Med en blandning av humor, allvar och personliga berättelser ges en ny syn på vad ålderdomen kan innebära. I tv-serien *Seniorsurfarna – återträffen* (folkhögskola/studieförbund) möts (nästan) alla deltagare ur tidigare säsonger för att repetera sina digitala färdigheter. Ytterligare programserier inom UR:s MIK-utbud (medie- och informationskunnskap) är tv-serien *Vem ska jag tro på?* (komvux) där programledaren Kodjo Akolor tittar närmare på fenomen, trender och frågeställningar som berör oss alla i vår relation till olika medier. Serien tar upp ämnen som desinformation, konspirationsteorier, yttrandefrihet, mediedrev samt hat och hot.

Nya episoder i radioserien *Bildningsbyrå – tänka mot strömmen* (folkhögskola/studieförbund) har också tillkommit. Sammanlagt finns det närmare 250 episoder i serien. Tv-serien *Händelserna som förändrade klimatet* (folkhögskola/studieförbund) ser tillbaka på avgörande ögonblick då människan valde de fossila bränslena. Med kolet växte den

Tabell 5.2.5 Ämnesfördelning i total sändningsvolym inklusive webbpubliceringar radio och tv (timmar)

Ämne	Radio	Tv
Estetiska ämnen	1	30
Geografi och miljö	1	728
Historia och religion	67	494
Idrott och hälsa	1	208
Information och media	88	58
Matematik		38
Naturvetenskap, teknik och medicin	4	374
Pedagogik	52	190
Psykologi och filosofi		64
Samhälle och ekonomi	62	552
Värdegrund	1	41
Språk		
Svenska	31	67
Svenska som andraspråk och sfi	3	9
Moderna språk	21	61
Modersmål och minoritetsspråk	29	120
Övrigt	40	39
Totalt	401	3 073

moderna världen fram, från bondesamhällen till industrinationer, och med oljan kom bilismen och enorm ekonomiskt tillväxt. De fossila bränslena förändrade världen – men också klimatet. Frågan är, hade mänskligheten fattat andra beslut om konsekvenserna på klimatet varit kända?

Många av de program som har gymnasiet som primär målgrupp är även producerade för allmän linje på folkhögskolor liksom elever som läser in gymnasiekompetens på komvux. För dessa elever tillkom under 2024 till exempel fler episoder i ämnena svenska, naturkunskap, samhällskunskap och historia i UR:s kunskapsstata programformat *Förklarad*.

Ämnesområden

Bredden i UR:s utbud återspeglas i den mångfald av program som UR producerar och tillgängliggör under ett år. Inom utbudet för utbildningssektorn producerar UR löpande program inom ämnen som svenska, matematik, NO, SO, moderna språk med flera, se tabell 5.2.5.

Under 2024 har UR gjort en större satsning inom medie- och informationskunnskap för såväl grundskolans mellan- och högstadium som gymnasieskolan. Och inom ämnet svenska har fokus legat på att stimulera till läslust och ökad läsförståelse. Exempel på program för barn och unga återfinns i kapitel 6.2–6.5.

5.3 Folkbildning

Utöver utbildningsuppdraget ska UR tillhandahålla ett allmänt folkbildande utbud, som till skillnad från programutbudet riktat mot folkhögskolor och studieförbund inte kopplas till kursplaner. I stället bidrar utbudet till att sprida kunskap och bildning, inspirera och ge nya upplevelser. Kunskap som ger individen möjlighet att både fördjupa och vidga perspektiven och att orientera sig i samhället och världen.

Inom UR:s folkbildande utbud har satsningen på program som stöttar föräldrar fortsatt under 2024. I radioserien *Fatta familjen* svarar experter på lyssnarnas frågor om föräldraskapets svåra utmaningar. I tv-serien *Specialfamiljeliv* följer tittaren den berg- och dalbana som vardagslivet i familjer med barn med NPF-diagnoser innebär. Det handlar om svårigheter i skolan, omhändertaganden och rymmarfärder – men också stunder av glädje och framgång.

Nya säsonger av *Studio 65* – både tv- och radioserien – har under 2024 fortsatt att djupdyka i livet efter 65. Gripande livshistorier blandas med forskning och fakta. Experter, kändisar och helt vanliga människor diskuterar ämnen som fest, evigt liv, när pensionen inte räcker till eller relationen med vuxna barn och mycket mer. Redaktionen för *Studio 65* blir ofta kontaktad av tittare och lyssnare som kommenterar programmen och bidrar med egna erfarenheter.

UR har identifierat ett stort kunskapsbehov, i alla målgrupper, kring frågor som rör desinformation och källtillit. Därför har UR under en längre tid haft starkt fokus på programutveckling som möter dessa behov, även i det allmänt folkbildande utbudet. Radioserien *Fabriken* djupdyker varje vecka i aktuella nyheter kring den digitala utvecklingen. Frågor som AI, integritet, nyhetsnotisernas påverkan, techjättar och lagstiftning som påverkar journalistiken utforskas.

”Genom att ta vara på en variation av röster, åsikter och perspektiv strävar UR efter att spegla hela befolkningen.”

I radioserien *Frågor om AI* möter programledaren Isak Rautio experter inom artificiell intelligens och frågar sig hur vi ska förhålla oss till AI på jobbet, i konsten, som kompis eller som sanningskälla.

Även radioserien *Hjärta och hjärna* fortsatte under året med två nya säsonger. Olika påståenden synas med hjälp av vetenskapen och bedöms om de är sanna, falska eller mittemellan. Är en narcissist en person som aldrig kan be om ursäkt? Och är det sant att människan är det enda djur som kan skratta?

En stor del av det allmänt folkbildande utbudet består av inköpta dokumentärer, naturprogram och faktaprogram. Ämnena spänner från historia, natur, teknik och vetenskap till perspektivvidgande reseskildringar från hela världen. Serien *Vildmarken med Simon Reeve* söker efter människor och djur som lever i samklang med naturen på några av de mest avlägsna vildmarkerna på jorden. Äventyraren Steve Backshall dyker med valar och undersöker grävlingarnas undanskymda liv i serierna *Steve Backshall och valarna* samt *Steve Backshall och grävlingarna*.

Kalla krigets spioner ger en inblick i det kalla kriget som pågick i det fördolda genom avlyssning, smygfotofering och spionage. På ena sidan USA och Västeuropa och på den andra Sovjetunionen och Östeuropa. I dokumentärserien *Spionage i Finland* skildras hur Finland, som granne till Sovjetunionen, var ett centrum för spionage och hemlig verksamhet mellan åren 1944 och 1991. I *Kennedy, Sinatra och maffian* får tittaren veta mer om John F Kennedys och Frank Sinatras vänskap. Samtidigt ställs frågan om maffian – där Sinatra hade goda vänner – var inblandad i attentatet mot Kennedy.

I tv-serien *Romska överlevande berättar* får tittaren möta romer som berättar om minnen från andra världskriget, där flera hundra tusen ur denna folkgrupp blev offer.

5.4 UR ska spegla hela Sverige

För att uppnå en hög programkvalitet och ge möjlighet för användarna att både känna igen sig och möta nya perspektiv i programutbudet är det nödvändigt att de medverkande i programmen speglar mångfalden i samhället. Genom att ta vara på en variation av röster, åsikter och perspektiv strävar UR efter att spegla hela befolkningen. UR är till för alla och utbudet ska vara relevant för användarna. Enligt sändningstillståndet ska UR:s programverksamhet som helhet bedrivas ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen samt speglar förhållanden i hela landet. För att detta ska synas och märkas i det UR producerar och tillgängliggör under året arbetar UR kontinuerligt för att säker-

▲ I *Seniorsurfarna – återträffen* (folkhögskola/studieförbund) samlas tidigare deltagare för att repetera sina färdigheter. Med sina smartphones ger de sig i kast med appar, swish, bankärenden, Google och allt annat som gör vardagen enklare. Men hur mycket har de lärt sig?

BILD: SVENSKA YLE

FOTO: GO BUTTON MEDIA/AUTENTIC

▲ I radioserien **Frågor om AI** (folkbildning) diskuteras frågor som hur pålitlig är Chat GPT? Vilka beslut kan du delegera till AI? Och hur kommer AI förändra våra liv, och varför?

ställa att jämställdhet, mångfald och spegling är utgångspunkter i varje produktion.

I den årliga attitydundersökningen ställs därför frågan om UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige (se kapitel 2). Resultatet för 2024 visar att 66 procent av allmänheten och 75 procent av lärarna anser att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige.

Definition och mål

UR:s definition av mångfald och spegling tar hänsyn till flera aspekter: kön, svensk/utländsk bakgrund, regional spegling, socioekonomisk bakgrund, utbildningsnivå, religiös tro/livsåskådning, kulturell identifikation, nationella minoriteter, funktionsnedsättning/-variation, sexuell orientering/identitet och ålder.

För att UR ska vara en relevant medieaktör för hela landet och den varierade befolkningen är det viktigt att människor med olika erfarenheter och perspektiv syns och hörs i programmen och är delaktiga i att producera dem. Eftersom mångfald är ett begrepp som förändras i takt med att samhället förändras kan nya betydelse inkluderades allt eftersom.

UR:s speglingsstrategi innehåller mål som fokuserar på både geografisk och demografisk spegling och mäter det egenproducerade programutbudet (inklusive produktionsutlägg). Målen baseras bland annat på statistik från Statistiska centralbyrån över hur stor andel av befolkningen som till exempel har en funktionsnedsättning.

För att spegla hela landet har UR som mål att under ett år spela in material från Sveriges alla 21 län

”Resultatet för 2024 visar att 66 procent av allmänheten och 75 procent lärarna anser att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige.”

vid minst två tillfällen per län. Ett annat mål är att det ska råda balans vad gäller könsfördelningen (+/- 10 procent) bland medverkande.

Ett tredje mål är att andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation ska uppgå till 10 procent (+/- 5 procent) och ett fjärde mål är att andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund ska uppgå till 17 procent (+/- 5 procent). Målen mäts årligen och alla programprojekt redovisar löpande in fördelningen av medverkande utifrån de uppsatta målen.

Mångfald och spegling i programproduktion

För att systematiskt arbeta med att alla projekt tar hänsyn till mångfald och spegling ska varje programprojekt/redaktion göra en plan för arbetet med stöd utifrån en checklista. Syftet är att kunna göra medvetna val om vilka perspektiv som lyfts, vem som tillåts att vara berättare, vilka som synliggörs i produktionerna och i vilka roller. UR

eftersträvar också att undvika framställningar som förstärker stereotyper. UR producerar program både för, med och om olika grupper som vanligtvis är underrepresenterade i medierna. För att säkerställa ett relevant innehåll arbetar UR strukturerat med dialoger och inkludering i programprocessen, till exempel med referensgrupper som bistår med sakkunskap.

Ett exempel på det är arbetet med programserien *Se på mig!* (gymnasium) som produceras i samarbete med teckenspråkiga ungdomar och vuxna om frågor som är viktiga för dem. Utifrån kunskap om och dialog med målgruppen och om dess behov utformas programmen så att teckenspråkigas berättelser framställs utifrån deras upplevelser. Genom en sådan produktionsprocess kan stereotypa bilder och berättelser undvikas och innehållet kvalitetssäkras. Detta bidrar till autentiskt berättande, ökad trovärdighet, kvalitet och relevans. UR har under hela processen fullt ut ansvaret för innehållet och säkrar de grundläggande public service-värdena, som oberoende, opartiskhet och saklighet.

Vad som är viktigt och hur spegling och mångfald betonas kan skifta mellan redaktioner och produktioner beroende på målgrupp och ämnesval.

Att mäta spegling och mångfald

För att ta reda på hur programutbudet speglar hela landet och den variation som finns i befolkningen har UR utvecklat en intern mätning som syftar till att kartlägga hur arbetet med interna produktioner och produktionsutlägg bedrivs ur ett mångfalds-

och speglingsperspektiv och hur det arbetet påverkar de enskilda redaktionerna och programutbudet.

Mätningen tar fasta på spegling utifrån antal representerade personer ur ett tittar- och lyssnarperspektiv. De medverkande kodas utifrån bland annat kön, funktionsnedsättning/-variation och etnisk mångfald.

En del av UR:s utbud består av inköpta program från andra delar av världen. Vid programinköp på en internationell marknad behöver fler faktorer utöver jämställdhet och mångfald vägas in, såsom ämne, produktionens kvalitet, målgrupp, aktualitet etcetera. Detta gör det svårare att både prioritera och påverka kriterier som till exempel balans mellan könen i val av inköp. Därför har UR beslutat att mäta spegling genom UR:s egenproduktioner (inklusive produktionsutlägg) eftersom UR i dessa kan utveckla och påverka arbetet med spegling och mångfald.

Resultat speglingsmätning 2024

Under 2024 har alla egenproduktioner (inklusive produktionsutlägg) ingått i den interna speglingsmätningen. Resultaten visar att det finns en fortsatt hög medvetenhet på redaktionerna vad gäller jämställdhet, mångfald och spegling som utgångspunkter i varje programproduktion. Balansen mellan medverkande kvinnor och män är jämn (54–46). Andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation är sju procent och andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund är 21 procent. UR har dessutom uppnått det geografiska målet att spela in produktioner i landets alla 21 län och har därmed uppnått alla målen för 2024.

▲ **Kalla krigets spioner** (folkbildning) skildrar striderna som pågick i det fördolda genom avlyssning, smygfotofering och så småningom satellitövervakning.

The Gun (åk 4–6) är ett spännande drama på engelska. Det som börjar som en vanlig fredagseftermiddag i skolan slutar med att Ruby, Cleo och Elijah sitter i förhör hos polisen. De skulle ju bara göra ett grupparbete tillsammans. Vad är det som har hänt?

FOTO: JOSÉ CALVENTE

Villkor som kapitel 6 svarar på:

- Sändningstillstånd 8, 10–13 §§
- Medelsvillkor 13, 19–20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Särskilda uppdrag och målgrupper

UR har som enda public service-bolag ett utbildningsuppdrag – att producera, sända och tillhandahålla radio- och tv-program inom utbildningsområdet. Det innebär att programmen alltid har ett lärande inslag, oavsett om de riktar sig till barn eller vuxna, till breda eller smala målgrupper. UR bidrar till kunskap och lärande för alla.

UR:s vision är att genom programutbudet bidra med kunskap för livet för såväl breda som smalare målgrupper med specifika behov. UR vill genom programmen beröra och spegla hela Sverige med det övergripande målet att göra skillnad i kunskap och lärande för den enskilde. Tillgång till kunskap är avgörande för att kunna fatta välgrundade och självständiga beslut och att fullt ut kunna delta i samhället och nyttja sina demokratiska rättigheter. Möjligheten att ta till sig ny kunskap genom hela livet lägger grunden för utveckling, för försörjning och för att kunna göra medvetna val baserade på fakta. Kunskap lägger, kort sagt, grunden för det demokratiska samhället. Här bidrar UR med kunskapsstärkande och utbildande program för alla åldrar, i hela landet.

6.1 Det utökade utbildningsuppdraget

UR har i uppdrag att utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR tolkar detta uppdrag som att fortsätta utveckla pedagogiska produktioner av hög

kvalitet. Utveckling ska inte likställas med volymökning, utan kan avse utveckling av programformat och innehåll utifrån olika målgruppers kunskapsbehov och medieanvändning. Målet är att utbudet på ett ännu bättre och tydligare sätt motsvarar de behov som finns inom utbildningsväsendet. Till exempel vilar alla de utbildningsprogram som riktar sig till barn och unga på pedagogiska metoder som även stöttar de elever som av olika skäl har svårt att nå kunskapsmålen. Det gör att produktionen av program som till exempel *Mattemacken* (åk F–3) och *Skriboletet* (åk 4–6) kräver stora resurser för att tillgodose många olika behov, men också för att programmen ska ha lång hållbarhet för användning och relevans för målgruppen. Satsningarna på fördjupad pedagogisk grund och dialog lönar sig. Såväl *Livet i Bokstavlandet* (tre säsonger) som *Bokstavsvisen* (en säsong) är fortfarande, elva respektive sex år efter premiärsändningarna, några av de mest använda programmen i UR:s programutbud. ▶

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

Till de flesta program som produceras för grund- och gymnasieskolan producerar UR även lärarhandledningar som stöd till lärare med förslag på hur de kan använda programmen i undervisningen. Detta för att ytterligare öka effekten av utbildningsutbudet. Även lärarhandledningarna utvecklas och moderniseras kontinuerligt.

I det utvidgade utbildningsuppdraget ingår även pedagogiska program för de allra yngsta – förskolan. Under 2024 har ytterligare en säsong av radioserien *Småsågor*, dramatiserade uppläsningar av bilderböcker, tillkommit. I *Tripp, Trapp, Träd*-appen har landets förskolelärare och barn tillgång till ett rikt innehåll av språkutvecklande och begreppsstärkande radio- och tv-program vars innehåll inspirerar till lärande lek, i och utanför appen. Nytt innehåll fylls på fortlöpande.

För de många och de få

Effekt mäts inte alltid bäst genom det totala antalet användare, minst lika viktigt är den lärandeeffekt ett program har oavsett storlek på målgruppen. UR producerar flera program där uppdraget är att tillgodose ett utbildningsbehov hos en liten grupp med specifika behov och där resultatet i stället måste ses som den nytta som programmen åstadkommer. Det är ett tydligt public service-uppdrag att utifrån smala men viktiga behov producera program som ingen annan gör. Ett sådant projekt är exempelvis *Lilla Aktuellt teckenspråk* (åk 4–6), som tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig till döva barn som tittar i klassrummet. Programmet har stor användning i målgruppen och *Lilla Aktuellt teckenspråk* är unikt i sitt slag både i Sverige och i världen i det att alla inslag produceras på teckenspråk.

Minska kunskapsklyftorna – nå kunskapsmålen

UR vill vara ett strategiskt stöd för att minska kunskapsklyftorna i samhället. Därför producerar UR kontinuerligt ett programutbud kopplat till skolans kärnämnen med fokus på att stötta elever att nå kunskapsmålen, på medie- och informationskunnighet och på program för nyanlända. Dessa angelägna ämnesområden bidrar på olika sätt till att minska kunskapsklyftorna i samhället.

UR har också en viktig roll för att öka barns läslust och läsförmåga. Under 2024 sändes till exempel tredje säsongen av *Läsa med* (åk F–3). Varje berättelse är inläst i ett lugnt tempo där texten skrivs i bild och stöds av rörliga illustrationer. Även tv-serien *Läsugen* (F–3) fick en tredje säsong där kända svenskar läser högt för barn med syfte att väcka lust till läsning och kärlek till böcker.

För de äldre eleverna har UR:s Youtube-kanal *Orka plugga* under 2024 fortsatt att producera ett

innehåll som ger tips och strategier för hur elever i högstadiet bättre kan ta sig an skolarbetet. *Orka plugga* produceras i tät dialog med unga över hela landet. Mest använda videon under 2024 var *Så här skriver du ett referat*. För *Orka Plugga*-användarna fungerar Youtube-kanalen som en programbank där flera äldre inslag används lika ofta som nyare innehåll. I december 2024 fanns 350 videoklipp upplagda på Youtube, liksom på UR Play.

Folkbildningens organisationer

En del av att utveckla utbildningsuppdraget handlar för UR om att försäkra sig om att nå användarna och att underlätta så att programmen kommer till användning även inom den organiserade folkbildningen. Under 2024 har flera redaktioner arbetat med att utveckla dialog och samverka med folkbildningens organisationer för att på olika sätt underlätta användningen av programmen. Till exempel har UR, efter dialog med målgruppen, producerat serien *Händelserna som förändrade klimatet* (folkhögskola/studieförbund) som ser tillbaka på några avgörande ögonblick då människan valde de fossila bränslena. Även UR:s långkörare *Bildningsbyrån – tänka mot strömmen* produceras för målgruppen.

Ny i Sverige

Språket är nyckeln för elever att klara kunskapsmålen i skolan. Att erövra språket i ett nytt hemland är också nyckeln till att kunna sätta ord på känslor och upplevelser och att hitta sin nya plats i vardagen. *Hej Sverige*-kanalen är en enkel guide till hur Sverige fungerar och ger en grund i svenska språket. Redaktionen för också dialog med nyanlända om olika utmaningar i vardagen. Under 2024 togs flera nya programformat fram för användning inom

"Fria ordets dag nådde under 2024 var tredje sjätteklassare i landet"

sfi-undervisningen (svenska för invandrare), till exempel *Grannar* där tittarna lär känna ett antal karaktärer som alla bor i samma hus och är grannar. Karaktärerna har olika förhållningssätt till vardagens utmaningar och händelser och det finns mycket att samtala om efter varje episod. *Hej Sverige – kunskapsdrama* är korta, inspirerande filmer som ger tittaren både språket och kunskaper som behövs för att känna sig hemma i olika vardagliga situationer.

FOTO OLIVER MARTIN HERNANDEZ

Båda serierna är tänkta att komplettera och inspirera sfi-undervisningen.

MIK

Medie- och informationskunnighet (MIK) är bland annat intimt förknippat med möjligheten att förstå och använda olika digitala medier. I takt med digitaliseringen blir MIK en allt viktigare kompetens för att kunna sortera och värdera information och utnyttja sina demokratiska rättigheter. UR har därför under lång tid producerat program för grund- och gymnasieskola, folkhögskola/studieförbund och allmänheten för att stärka medie- och informationskunnigheten.

Under 2024 sände och publicerade UR bland annat *Falsa nyheter* (åk 7–9) med flera episoder kring bland annat EU- samt USA-valet. Och i *Uppdrag AI* (gymnasiet) avhandlas grunderna i AI. I *Jakten på förstasidan* (folkhögskola/studieförbund) får tittaren djupdyka i hur det är och vad som krävs för att arbeta som journalist. Skådespelarna Emma Molin och Eric Stern arbetar som gästreportrar på sex olika lokaltidningar runt om i landet, och det visar sig vara mycket svårare än de trodde att hamna på förstasidan.

UR har dessutom, tillsammans med Sveriges Radio, SVT och lokala tidningsredaktioner, under 2024 fortsatt att sända *Fria ordets dag*, ett digitalt evenemang för elever i årskurs 6 där de kan interagera med programledarna under sändningen. I mötet med eleverna har begrepp som yttrandefrihet, public service, journalistikens roll i demokratier samt vikten av att förhålla sig källkritiskt till all information, i

synnerhet vad som skrivs på sociala medier, tagits upp. *Fria ordets dag* nådde under 2024 var tredje sjätteklassare i landet. Under 2024 utvecklades även en version för åk 9, *Fria ordet*, som hade premiär under hösten.

Tillgängliggöra föreläsningar

En del av uppdraget att utveckla och vidga utbildningsutbudet har varit UR:s produktion och tillgängliggörande av föreläsningar med koppling till högskolesektorn och forskningen. Detta har bidragit till högskolans tredje uppgift; att dela med sig av den kunskap som produceras vid landets högskolor och universitet. Då allt fler högskolor numera själva spelar in och tillgängliggör sina föreläsningar kommer denna verksamhet på UR att upphöra. Under 2024 har UR därför i begränsad omfattning fortsatt att samverka med högskolor och universitet i landet för att kunna tillgängliggöra föreläsningar digitalt. UR:s vetenskapsproduktion fokuserar i stället på att utveckla nya programformat, till exempel tv-serien *Forskarna* (folkbildning) där tittaren möter svenska forskare som arbetar med att hitta svar och lösningar på frågor och problem som berör människor i vardagen. UR spelade även in flera föreläsningar på Bok- och biblioteksmässan med ett lärarfortbildande innehåll som finns tillgängligt för Sveriges lärare på UR Play.

Slutsatser

UR fokuserar, särskilt med hänsyn till att utveckla och vidga utbildningsuppdraget, på att producera utbildningsprogram som ger effekt inom utbild-

▲ Skådespelarna Emma Molin och Eric Stern ger sig i *Jakten på förstasidan* (folkhögskola/studieförbund) ut på en fartfylld resa runt om i Sverige för att jobba som gästreportrar på sex olika lokaltidningar. Målet är att hamna på förstasidan – men det visar sig vara långt mycket svårare än vad de trodde.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

▲ Helmi är 7 år och älskar att dyka i sjöar och hav. Tillsammans med den prisbelönta naturfotografen Satu Vaarula lär hon sig om livet under ytan i Finland. Följ henne i *Helmis undervattensvärld* (åk F-3) när hon snorklar i det grunda vattnet vid stranden och möter märkliga djur, växter och fenomen.

ningsområdet. Knappt 69 procent av antalet förstasändningar av program som UR producerar och tillgängliggör utgörs av utbildningsprogram. Många av utbildningsprogrammen är av pedagogiska och kognitiva skäl väsentligt kortare, framför allt program för barn och unga, än allmänt folkbildande program för en vuxen publik vilket gör att en jämförelse i total sändningsvolym (26 procent utbildningsprogram, 74 procent allmänt folkbildande) inte blir rättvisande. Resursmässigt lägger UR majoriteten av kostnaderna, 73,9 procent, på utbildningsutbudet (se tabell 7.2.2). UR anser därmed, och med hänvisning till ovan, att villkoret att utveckla och vidga utbildningsutbudet är uppfyllt.

6.2 Barn och unga

All produktion för de yngre målgrupperna utgår från en genuin nyfikenhet på barns och ungas situation. UR:s målsättning är att prata direkt med barn och unga kring frågor som rör deras liv. UR:s programverksamhet utgår från övertygelsen om att alla har en medfödd lust att lära, och att barns och ungas kompetens både synliggörs och förstärks när de blir respektfullt bemötta.

Utifrån detta perspektiv producerar UR program som lägger grunden inför skolstarten samt förstärker, breddar och kompletterar undervisning i skolans ämnen under hela grund- och gymnasieskolan. Syftet är att bidra till att alla barn och unga får möjlighet att nå kunskapsmålen i skolan men också att bidra med kunskap för livet. Att förstå samhället och att kunna fatta välgrundade beslut utifrån förvärvat kunskap är en förutsättning för en levande demokrati.

Alla produktioner för barn och unga utgår från kunskapsbehov som UR identifierar utifrån omvärldsanalyser samt dialog med skolan och unga målgrupper. UR:s produktionsprocess omfattar samverkan med pedagogiska, vetenskapliga och målgruppsnära referensgrupper för att säkerställa att programmen stödjer kunskapsmål och inläring samt har ett tiltal som fångar målgruppen.

Hur programutbudet för barn och unga 2024 fördelade sig på sändningar i radio och tv samt webbexklusiv publicering framgår av tabellerna 6.2.1 och 6.2.2.

Totalt sände och publicerade UR 656 timmar radio och tv-program för barn och unga under 2024 varav 136 timmar publicerades exklusivt på webben. Antalet publicerade och sända timmar sammantaget ligger på ungefär samma nivå jämfört med föregående år.

Nyproduktion och egenproduktion

UR ska ha en omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga. Detta krav har tillkommit för att betona vikten av att public service-bolagen, till skillnad från kommersiella mediebolag, ska värna ett svenskt producerat utbud som stimulerar svenska språket.

Med nyproduktion avser UR förstasändningar oavsett produktionsform. I egenproduktion ingår vid uppfyllandet av detta villkor egenproducerade timmar liksom samproduktion och produktionsutlägg vilket innebär att de tre produktionsformerna¹ alla utgör egenproduktion. Detta då UR, i högre eller lägre grad, har ett betydande innehållsligt som publicistiskt inflytande på produktionerna samt äger rättigheterna.

Utifrån UR:s särskilda utbildnings- och folkbildningsuppdrag anser UR att en omfattande nyproduktion och egenproduktion uppnås genom att kostnadsandelen för programproduktion riktat mot barn och unga överstiger andelen för programproduktion riktat mot högskola, folkhögskola och studieförbund, samt allmän folkbildning. Kostnadsandelen för produktion för barn och unga 2024 uppgick till 62,6 procent. UR anser därmed att villkoret om omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga är uppfyllt. Fördelningen av nyproduktion och egenproduktion per radio och tv för barn och unga framgår av tabell 6.2.3. ▶

¹ I tabellerna 3.2.1 och 3.2.2 redovisar UR fördelningen mellan olika produktionsformer utifrån sändningstillståndets 9 § som innebär att UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Detta villkor tar fasta på att vid sidan om en omfattande egenproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation och härigenom kan UR även bidra till en livskraftig produktionsmarknad.

Tabell 6.2.1 Radio-, tv- och webbexklusiva sändningar för barn och unga (timmar samt andel)

Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	Andel sändning	Andel webbex.
Yngre barn	39	146	14	199	93 %	7 %
Äldre barn	22	128	21	171	88 %	12 %
Unga	29	156	101	286	65 %	35 %

Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	Andel sändning	Andel webbex.
Yngre barn	39	145	14	198	93 %	7 %
Äldre barn	26	133	11	170	94 %	6 %
Unga	30	153	107	290	63 %	37 %

Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	Andel sändning	Andel webbex.
Yngre barn	50	151	11	212	95 %	5 %
Äldre barn	29	129	14	172	92 %	8 %
Unga	69	211	84	364	77 %	23 %

Tabell 6.2.2

Radio-, tv-sändningar och webbexklusiva publiceringar för barn och unga fördelade på ämnen (timmar)

Målgrupp	Yngre barn			Äldre barn			Unga		
	Radio	TV	Webb	Radio	TV	Webb	Radio	TV	Webb
Estetiska ämnen	1,2								
Geografi och miljö	0,8	8,2	0,5		7,9	2,2			1,6
Historia och religion		0,5		2,4	9,9	1,3		23,2	7,9
Idrott och hälsa		2,0		1,2				20,2	3,7
Information och media					1,7	3,3		1,0	
Matematik		6,1			4,3	1,2			
Naturvetenskap, teknik och medicin	3,1	46,2	1,0		24,2	2,1		2,0	0,2
Pedagogik									1,2
Psykologi och filosofi									2,5
Samhälle och ekonomi		7,5	0,7		30,7	8,1		29,0	51,6
Värdegrund	0,6	21,9			12,2				3,3
Språk									
Svenska	18,7	15,0	2,8	10,1	7,5	2,3		5,8	8,3
Svenska som andraspråk och sfi	0,2	1,3		0,5			2,2	2,2	
Moderna språk				1,4	7,6		16,6	43,0	12,1
Modersmål och minoritetsspråk	10,8	31,8	8,7	6,8	21,7	0,8	10,1	29,5	7,4
Övrigt	3,6	5,8							1,4
Totalt	39,0	146,3	13,7	22,4	127,7	21,3	28,9	155,9	101,2

Tabell 6.2.3 Egenproduktion och nyproduktion för barn och unga i radio och tv (timmar)

Målgrupp	Radio		Tv		Webb	
	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion
Barn	27	26	109	87	35	33
Unga	16	16	50	35	101	81
Totalt	43	42	159	122	136	114

Målgrupp	Radio		Tv		Webb	
	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion
Barn	43	43	102	90	25	13
Unga	24	24	31	20	107	69
Totalt	67	67	133	110	132	83

Målgrupp	Radio		Tv		Webb	
	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion
Barn	38	38	106	93	26	17
Unga	58	58	44	30	84	68
Totalt	96	96	150	123	109	85

UR har under 2024 sammanlagt sänt och publicerat 338 timmar nyproduktion varav 136 timmar webbexklusivt (40 procent) och 202 timmar (60 procent) i marknätet. UR har under 2024 sammanlagt sänt och publicerat 278 timmar egenproduktion varav 114 timmar (41 procent) webbexklusivt och 164 timmar (59 procent) i marknätet. UR anser därmed att innehållsvillkoret i 10 § om att UR ska ha en omfattande nyproduktion och egenproduktion av program för barn och unga huvudsakligen har uppfyllts i marknätet.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

Programutbud för barn

Med programutbud för barn avser UR det utbud som riktar sig mot förskola samt grundskolans årskurser F-3 och 4-6.

Svenska språket är ett av UR:s fokusområden i programverksamheten för barn. Därför producerar UR återkommande större satsningar med ett språkstärkande utbud där svenska språket samt läs- och skrivkunnighet står i centrum. Under 2024 har UR släppt två nya säsonger av tv-serien *Läsa med* (åk F-3) som fokuserar på läsutveckling. Syftet med serien är att stötta läsinlärning och bidra till en varierad undervisning både för grupp- och individuellt arbete. Berättelserna finns också anpassade efter olika läsnivåer. I säsong två av tv-serien *Läsbulblan* (åk 4-6) får barn lära sig ord och begrepp i det svenska språket på ett lekfullt sätt när programledaren möter barn som utmanar sig själva i olika övningar. UR har också sänt en ny säsong av tv-serien *Lässugen* (åk F-3), där 7-åriga Teodor på sin magiska vind trollar fram kända personer som läser högt för honom, när han blir lässugen. Genom serien väcks barns intresse för läsning och böcker, samtidigt som vuxna inspireras att läsa högt för barn.

För att ge fördjupad kännedom om svenska barn- och ungdomsböcker har UR producerat radioserien *Författaren om boken* (åk 4-6) där kända författare berättar om bakgrunden till en av sina böcker. Lyssnarna får till exempel möta Ann-Helén Laestadius som berättar om tillkomsten av *Sms från Soppero*. Serien kan användas som inspiration till elevernas eget skrivande.

UR producerar också flera uppläsningar av olika böcker varje år. Syftet är att väcka läslust och få elever att träna på lässtrategier i ämnet svenska genom att lyssna på uppläsningarna. Under 2024 har UR bland annat sänt *Hundra procent epa* (åk 4-6), *Dunne* (åk F-3) samt flera episoder i radioserien *Småsågor* (förskola).

▼ **Allt om knark** (åk 7-9) utgår från frågor som har skickats in av elever i högstadiet och gymnasiet. Frågorna besvaras av personer med professionella eller personliga kopplingar till ämnet, till exempel läkare, poliser och före detta missbrukare.

FOTO: NEXIKO

Inom ämnesområdet biologi har UR släppt en ny säsong med omtyckta Ull, Satsumas, Kazoo och alla de andra djuren. I tv-serien *Djuren på Djuris i naturen* (åk F-3) behandlas ämnen som allemansrätt, årstidsväxlingar samt kännetecken och grundläggande fakta om några vanliga djurarter. Tv-serien *Doktor Samuel* (förskola) följer doktor Samuel en dag på sjukhuset där han undersöker barn som gjort sig illa eller är sjuka. Tittaren får följa med på röntgen, i blodbussen och på EKG-undersökning. I mötet mellan doktor Samuel och patienterna uppstår ofta oväntade och roliga samtal.

”UR producerar återkommande ett språkstärkande utbud där svenska språket samt läs- och skrivkunnighet står i centrum.”

Tv-serien *NO naturligtvis* (åk 4-6) går igenom det centrala innehållet i ämnena kemi och fysik. Programledaren visar hur hållbarhet, hälsa och miljö hänger ihop med dessa ämnen, liksom galaxerna i universum och människans uppbyggnad.

Flera undersökningar visar att psykisk ohälsa har ökat bland barn och unga. För att hjälpa barn att förstå mer om detta berättar unga personer om sina personliga erfarenheter i radioserien *Mina mörka tankar* (åk 4-6). I varje avsnitt medverkar också en barn- och ungdomspsykiolog som förklarar vad psykisk ohälsa är och när det är dags att söka hjälp.

Programutbud för unga

Med unga avser UR elever i grundskolans årskurser 7-9 samt gymnasieskolan.

Under 2024 hölls val till EU-parlamentet. För många kan EU kännas långt bort och svårt att påverka. Tv-serien *EU i din vardag* (åk 7-9 samt gymnasium) förstärker ungas kunskap om EU och hur EU påverkar beslut i Sverige. Men framför allt begripliggör serien hur EU påverkar ungas liv genom att använda exempel ur vardagen, och ger exempel på hur man som svensk kan påverka vad som händer i EU. För övriga produktioner relaterade till EU-valet, se kapitel 6.3.

Tv-serien *Allt om knark* (åk 7-9) behandlar ämnet droger och är ämnesövergripande. Serien utgår från frågor som har skickats in av elever i högstadiet och gymnasiet. Frågorna besvaras av personer med professionella eller personliga kopplingar till ämnet,

till exempel läkare, poliser och före detta missbrukare. Syftet är såväl att skapa diskussion i klassrummet som att öka kunskapen om droger och deras påverkan på kroppen, hjärnan, relationer och samhället.

Inom historieämnet har UR producerat ytterligare säsonger av radioserien *Det sjukaste som hände* (gymnasium) där tiden spolas tillbaka några decennier, till åren mellan 1980 och 1989. Serien granskar avgörande händelser och vad som hamnade i skuggan av de stora rubrikerna.

Plugga historia (åk 7-9) har under 2024 fått fler episoder bland annat kring första och andra världskriget liksom mellankrigstiden.

I tv-serien *Sveriges nationella minoriteter* (åk 7-9) ges grundläggande kunskap om Sveriges fem nationella minoriteter. Serien följer folkgruppernas historia genom förtryck och diskriminering, kampen för upprättelse och resan fram till dagens status som nationell minoritet.

Grunderna i geografi för högstadiet ges genom tv-serien *Plugga geografi* (åk 7-9). Begrepp och geografiska samband förklaras och tydliggörs hur individ, samhälle och natur påverkar varandra. I tillhörande serien *Plugga geografi – geografens reflektioner* (åk 7-9) ges fördjupning och reflektioner kring de teman som tas upp i serien *Plugga geografi*. Dessutom berättar geografen Kajsa Kramming om vetenskapliga metoder och det hon själv tycker är extra fascinerande med geografi.

Samtal om känslor, identitet, stress, psykisk hälsa och normer är svåra men livsviktiga för unga. I tv-serien *Ser du mig?* (gymnasium) träffas fyra unga människor som inte känner varandra och tar sig an svåra samtal om beroenden, annorlunda uppväxter och självmord. I tv-serien *Nästan normal* (gymnasium) får man följa Carolina, född utan vagina och livmoder, som genomgår smärtsamma ingrepp samtidigt som kompisarna har en bekymmerslös tonårstid och börjar ha sex. Carolinas historia är en berättelse om hur normer fortfarande märks i den medicinska vetenskapen. I radioserien *Vad säger ni grabbar?* (gymnasium) pratar unga killar om hur det är att vara ung man i dag. Det handlar om vänskap, kärlek, manlighet, skola, pengar och andra aktuella teman.

Svenska språket är avgörande för att klara vuxenlivet. Tv-serien *Akademiska skrivelser* (gymnasium) förklarar vad som kännetecknar akademiskt skrivande och varför det är bra att kunna. Yrkespersoner och forskare förklarar hur och varför de skriver texter av vetenskaplig karaktär, gymnasieelever reflekterar över vad som är svårt och högskolestuderande berättar hur de tar sig igenom skrivandet på sina respektive utbildningar. Serien skapar förståelse för disposition, språk och stil i texter av vetenskaplig karaktär.

I tv-serien *Svenska fördjupat* (gymnasium) samtalar några av Sveriges experter om de litterära epoken antiken, medeltiden, renässansen, upplysningen, romantiken, realismen och modernismen. ▶

▲ Programledaren **Peppe Andersson** går igenom det centrala innehållet i ämnena kemi och fysik i *NO naturligtvis* (åk 4-6). Hon visar tydligt hur frågor kring hållbarhet, hälsa och miljö hänger ihop med dessa ämnen.

FOTO: JOSÉ CALVENTE

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

De diskuterar böcker från varje epok och fördjupar sig i berättartekniska medel, verkens samtid och hur tidigare epokers litteratur påverkar oss än i dag.

6.3 Nyheter och fakta

UR har i uppdrag att förmedla nyheter och fakta på barns och ungas egna villkor (se tabell 6.3.1).

Kul fakta är en radioserie för barn som väcker nyfikenhet på naturorienterade ämnen. Under 2024 har *Kul fakta – uppfinningar* (åk F-3) fokuserat på teknik och uppmärksammat barn på olika uppfinningar i vår vardag, till exempel dammsugaren, toaletten och läskan. När kom uppfinningarna till? Hur var det innan? Och hur har de olika uppfinningarna utvecklats fram till idag?

UR producerar tillsammans med SVT *Lilla Aktuellt skola* (åk 4-6), ett nyhetsprogram som tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig till elever som tittar på programmet tillsammans i klassrummet. *Lilla Aktuellt skola* har under 2024 tagit upp en hel del frågor om skärmtid för barn, om gaming och rykten på sociala medier. Men frågor om skolan, gängvåld, pågående krig och presidentvalet i USA har också avhandlats. *Mediesnacket* (åk 4-6) är ett fristående format, men också ett stående inslag i *Lilla Aktuellt skola*, som fördjupar och förstärker mediekunskapen hos barn. Under 2024 har frågor om presstiska regler, Sverigespegling och journalistik, gängrekrytering på sociala medier och kritik mot Youtubers behandlats.

Den medievärld barn och unga växer upp i förutsätter goda kunskaper i medie- och informationskunnighet (MIK) för att kunna göra rimliga bedömningar av vad som är sant eller falskt, och förstå riskerna med ryktesspridning i olika

informationskanaler. UR producerar kontinuerligt program som lägger grunden för att kunna navigera i informationsflödet och som stärker kunskaper kring såväl etablerade som sociala medier och deras olika roller. Under 2024 har UR levererat ett stort MIK-utbud för barn och unga.

I tv-serien *Alltid söka sanningen* (åk 4-6) får man följa föreningen med samma namn, vars medlemmar tror på allt från zombiepandemier till ufo-invasioner. Ordförande Kjelle är inte alls nöjd och försöker få dem på bättre tankar med goda exempel på trovärdiga källor. Den tillhörande serien *Alltid söka sanningen – fakta* (åk 4-6) lär ut kunskaper om hur man värderar och förhåller sig kritiskt till information – även i kristider. I tv-serien *Veta mer* (åk 4-6) möter eleverna journalister, forskare och tjänstemän på myndigheter som berättar hur de arbetar och hur de vet att det de kommer fram till är sant. Seriens syfte är att hjälpa eleverna att förstå vikten av att samhällsbärande funktioner bygger på kunskap, transparens och demokrati. Därmed ges eleverna en ökad möjlighet att tänka självständigt kring den information de inhämtar i media. I tv-serien *Hur vet vi det – om Sveriges historia* (åk 4-6) lär sig barn källkritik via ämnet historia. Var heliga Birgitta 1300-talets största svenska influencer och skrev hon en skvallerbok om kung Magnus? Var det verkligen kung Yngvar och hans besättning som hittades i en grav på ön Ösel?

Under supervalåret 2024 producerade UR en rad tv-serier under temarubriken *Falska nyheter* för målgruppen gymnasieelever. *Falska nyheter – EU-valet 2024* (gymnasium) tar avstamp i aktuella händelser kring EU-valet. Med hjälp av experter inom journalistik, psykologiskt försvar och faktagranskning reder serien ut vad som är falskt och vilka som ligger bakom. *I Falska nyheter – hotet mot EU* (gymnasium) ställs frågan vad desinformation innebär för demokratin i EU. Serien tittar närmare på de journalistiska metoderna. *Falska nyheter – USA-valet* (gymnasium) hjälper till att tolka all information kring ett av de viktigaste valen under 2024. Vad är sant om kandidaterna och deras påståenden? Vilka källor kan man lita på och varför? Seriens syfte är att förbättra kunskaperna i källkritik och utvecklar källtillit.

Tv-serien *Skandalerna som skakade medievärlden* (åk 7-9) är en fördjupning i vad som kännetecknar trovärdiga källor. Serien tittar närmare på fall där man inte skulle ha litat på källorna och ställer frågor som; vad är desinformation, hur viktig är faktagranskning i vetenskaplig forskning, hur och när kan vi lita på journalistiken?

Radioserien *Algoritmen* (gymnasium) har fortsatt att utforska internet och de synliga och osynliga mönster och formuler som driver våra "online-liv". Under 2024 publicerades säsong 7.

En stor del av UR:s program med nyhetsinnehåll utgörs av språkprogram. De ger lärare i moderna språk innehåll varje vecka och bidrar med underlag för engagerande samtal i klassrummet utifrån aktualiteter runt om i världen. På spanska tillgängliggör UR *¿Qué pasa?* (gymnasium), *¿Qué pasa? fácil* (åk 7-9) och *¿Qué pasa? – mundo latino* (åk 7-9 och gymnasium), på engelska *Newsreel* (åk 7-9), *Newsreel world* (gymnasium) och *Newsreel easy* (åk 4-6). På franska publicerar UR *Nouvelles en français facile* (åk 7-9), *Nouvelles en français* (gymnasium) och *7 jours sur la planète* (gymnasium), samt på tyska *Nachrichten auf Deutsch* (gymnasium) och *Nachrichten auf Deutsch leicht* (åk 7-9).

6.4 Kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga

UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga, som förmedlar kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

UR:s pedagogiska programutbud för barn och unga bidrar till svensk barn- och ungdomskultur. UR:s pedagogiska dramasuccéer används i klassrummen år efter år, de skapar gemensamma upplevelser och referenser för generationer av barn och unga som följer karaktärerna genom sin skoltid. Genom att UR:s utbud används i klassrum runt om i Sverige når det också fram till alla, oavsett bakgrund, och skapar en möjlighet att låta barn och unga ta del av olika konstnärliga uttryck som de kanske annars inte hade mött.

Under 2024 har bland annat tv-serien *Främlingar* (gymnasium) haft premiär; ett ungdomsdrama

om psykisk hälsa. Psykologistudenten Sarah samlar fyra unga främlingar för att genomföra ett experiment i psykiskt mående, men när två av deltagarna verkar känna varandra äventyras både studien och gruppens sammanhållning. UR har också producerat tv-serien *The Gun* (åk 4-6), ett spänningsdrama på engelska. Ruby, Cleo och Elijah bestämmer sig för att plugga tillsammans en kväll och möts upp på skolgården. Ruby upptäcker att ett fönster står öppet och klättrar in, de andra följer motvilligt efter. Syftet är att genom en spännande berättelse inspirera till samtal och reflektion på engelska kring teman som vänskap, status, gruppdynamik, eget ansvar, rätt och fel.

Kortfilmsklubben (åk 7-9, gymnasium) är samlingsnamnet för kortfilmer i dramagenren på olika språk. De är tänkta att användas inom språkundervisningen i moderna språk, nationella minoritetsspråk och svenska som andraspråk. *Kortfilmsklubben* tar med eleverna på upptäcktsfärder till andra länder och kulturer och speglar i möten mellan människor de eviga frågorna: livet, döden, kärlek, konflikter, sex, rätt och fel. Under 2024 har UR publicerat flera kortfilmer på bland annat spanska, engelska, tyska, italienska, franska och svenska.

Barnradions bokpris (åk 4-6) är en samproduktion mellan UR och Sveriges Radio. Programmet inspirerar barn till egen läslust och lär dem mer om litteratur och läsförståelse. En jury bestående av fem sjätteklassare – 2024 från Eklandaskolan i Mölndal – läser och diskuterar fem böcker och utser däröver årets bästa bok för 9-12-åringar. Vinnaren av

▲ **Lilla aktuellt skola** (åk 4-6) tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig särskilt till barn och unga som tittar i klassrummet. Användningen av programmet ökade under 2024 med 42 procent.

Tabell 6.3.1 Nyheter för barn och unga i radio och tv samt webbexklusiva publiceringar (timmar)

Målgrupp	2024			
	Radio	Tv	Webb	Totalt
Barn	1,4	22,8	0,5	24,7
Unga	15,2		9,1	24,3
Totalt	16,6	22,8	9,6	49,0

Målgruppt	2023			
	Radio	Tv	Webb	Totalt
Barn	1,4	28,2		29,6
Unga	15,2		15,4	30,6
Totalt	16,6	28,2	15,4	60,2

Målgrupp	2022			
	Radio	Tv	Webb	Totalt
Barn	1,4	28,1		29,5
Unga	13,5		15,4	28,9
Totalt	14,9	28,1	15,4	58,4

FOTO: JOSÉ CALVENTE

FOTO: MARTIN ÖSTBERG

▲ I **Fysik såklart** (anpassad grundskola åk 4–9) går programledaren Erik Rosales igenom grundläggande begrepp inom fysiken. På ett enkelt sätt förklarar vad kraft och energi, ljud och ljus är samt hur väder och vindar uppstår.

Barnradions bokpris 2024 blev *Drakar och demoner: Uppvaknandet*, skriven av E.P. Ugglå.

I tv-serien *Romska folksagor* (åk F–3) får barnen titta och lyssna på tretton vackert animerade sagor utifrån klassiska romska berättelser. Serien finns på romani lovari och polsk romani. För de små barnen i förskolan har UR bland annat producerat utbud med fokus på musik och sång. I *Miniräknarna – sånger* får barnen lyssna och sjunga med i de åtta sånger som ingår i UR:s tv-serie *Miniräknarna*.

6.5 Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga

Enligt sändningstillståndet ska UR särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga. Att utveckla är enligt UR inte detsamma som att öka produktions- eller sändningsvolym. UR definierar det i stället som ett kontinuerligt och målmedvetet arbete med att utforska behov och medievänor hos äldre barn och unga för att därefter utveckla innehåll och programformat som är relevanta för målgrupperna.

UR har identifierat ett stort kunskapsbehov bland barn och unga kring frågor som faller inom området medie- och informationskunnighet (MIK). Därför har UR ett starkt fokus på att utveckla programinnehåll som rör desinformation och källtillit. Under 2024 har även program som handlar om AI tillkommit. Tv-serien *Från AI till Ö* (åk 4–6) djupdyker i ämnet AI – vad det är, hur det används i vardagen och hur det påverkar samhället. *Uppdrag AI* (gymnasium) är en tv-serie som utforskar hur tekniken fungerar. Genom att testa teknikens

”Dokumentärserierna *Vi obehöriga* och *Välkommen till vuxenlivet* är ett resultat av UR:s utveckling av folkbildning för unga och unga vuxna.”

möjligheter och begränsningar får tittaren följa AI:s utveckling från dess ursprung till hur den kan forma vår framtid.

Under 2024 har UR-dokumentärserierna *Vi obehöriga* (gymnasium) och *Välkommen till vuxenlivet* (gymnasium) haft premiär. De är ett resultat av UR:s utveckling av folkbildning för unga och unga vuxna. *Vi obehöriga* handlar om tre unga personer som hamnat i utanförskap. Grundskolan fungerade inte, på grund av mobbning, stökig skola och svåra familjeförhållanden, och i dag saknar de gymnasieutbildning och har svårt att få jobb. Dokumentärseriens medverkande är bara några av de 150 000 personer i åldern 16–29 år som varken arbetar eller studerar. *Välkommen till vuxenlivet* följer unga vuxna under deras första år efter gymnasiet. Frågorna är många och svåra och det är lätt att känna sig vilse i jakten på jobb, lägenhet, pengar och hanteringen av räkningar.

UR ser fortsatt stort behov av att utveckla ett samtida folkbildningsutbud för unga. Därför har UR under 2024 undersökt olika format och koncept för målgruppen, bland annat har *Tänk till – podden* även producerats som vodd (video podcast).

UR:s redaktion *Tänk till* riktar sig till målgruppen unga 16–20 år och fokuserar på unga utanför en skolkontext, på ungas livsvillkor och aktuella frågor som rör ungas vardag. Redaktionen står i ständig dialog med målgruppen, och utifrån den dialogen utvecklar *Tänk till* ständigt flera nya format. Under 2024 producerades till exempel *Vändpunkten*, med berättelser om när något avgörande har förändrats i livet. Emma var 15 år när hon fick en stroke under en fotbollsmatch, och Piotrs kusin dödades i februari 2023. Det blev vändpunkter i deras liv. I serien *Förbjudna frågor* får personer som har en relation till varandra svara på pinsamma och utmanade frågor som de kanske inte har pratat om innan. I *Tre stories* berättar unga personer personliga upplevelser kring ett ämne. I *En person, en berättelse* får tittaren möta personer som berättar om livsavgörande situationer.

6.6 Kultur

I UR:s utbud finns ett stort antal program som speglar kultur i olika delar av Sverige och världen och där tittaren och lyssnaren får möta människor som är bärare av skiftande kulturuttryck. I utbudet finns program för alla åldrar, alla målgrupper, med innehåll som engagerar, speglar och fördjupar. Detta gäller oavsett om programmen är utlägg, inköp, samproduktioner eller egenproduktioner.

I tv-serien *Bobes mat* (gymnasium) träffas Bobe och Zejde, två generationer judar som tillsammans lagar judiska maträtter, som chole, latkes och höns-soppa. Kunskap om judiska högtider och traditioner kommer med på köpet.

Med en stor portion humor blandat med allvar får man lära känna fyra kvinnor och deras alter ego i tv-serien *Alias Tornedalen* (gymnasium). Serien utforskar den tornedalska identiteten och den kultur som format generationer av starka, högljudda, roliga och inspirerande kvinnor.

I *Typiskt samer* (folkbildning) reser Magdalena Graaf runt i Sápmi tillsammans med sin syster Hannah för att få ökad förståelse för sina samiska rötter. De möter syd- och norsdsamer, besöker Jokkmokks marknad och går på samedansen. De lär sig mer om samernas hantverk, kultur, matlagning och historia.

Palm Springs rasistiska träd (folkbildning) är en dokumentär om Palm Springs i Kalifornien, som efter andra världskriget blev känt för att vara en glamorös oas för rika och kända människor. På 1950-talet planterades invasiva tamariskträd mellan en golfbana och ett villaområde där många afro-amerikaner flyttat in. Var det en rasistisk handling?

I tv-serien *Kulturkvarten* (folkbildning) lyfts kulturella händelser med fokus på Sveriges nationella minoritetsgrupper. I serien möter tittaren till exempel den romska dansbandsartisten Luciano Axelsson, mer känd under artistnamnet Lucianoz, den tornedalska fotografen Nina Varumo och den samiska koreografen och dansaren Liv Aira. Serien finns på samiska, romani, meänkieli och jiddisch. ▶

▲ **Kulturkvarten på jiddisch** (folkbildning) är korta program om judisk kultur och om personerna som förvaltar och inspirerar till att kulturen lever vidare. Teater, musik, hantverk, litteratur och andra kulturella händelser med jiddisch i fokus lyfts fram.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

6.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

För att nå önskad effekt måste UR:s utbud vara enkelt att hitta, funktionellt att använda och möjligt att sprida och dela. Tillgänglighet är mer än bara distribution och användarupplevelse, det handlar också om att möta olika målgruppers speciella behov, exempelvis syn- och teckenspråkstolkning eller olika former av språkstöd. Dessa olika målgrupper har sinsemellan särskilda och skiftande behov och är många gånger målgrupper som andra medieaktörer sällan riktar sig till specifikt. UR har i uppdrag att öka möjligheten för personer med funktionsnedsättning/variation att ta del av UR:s utbud. För att lyckas krävs kontinuerlig dialog med berörda målgrupper samt kompetensutveckling hos medarbetarna.

Det långsiktiga målet är att UR:s hela utbud ska göras tillgängligt för alla, oavsett bakgrund, utbildningsnivå eller funktionsförmåga.

Krav på tillgänglighet

UR ska prioritera god hörbarhet, producera program för särskilda målgrupper samt ha en kontinuerlig dialog med de berörda målgrupperna för att säkerställa kvalitet och relevans. Tillgängligheten för barn och unga ska prioriteras. I fråga om program för och om personer med funktionsnedsättning får UR tillsammans med Sveriges Radio och SVT fördela ansvaret för olika insatser. En gemensam överenskommelse lämnades in till Kulturdepartementet den 13 december 2023 för år 2024.

I ett särskilt regeringsbeslut med krav på tillgänglighet till tv-sändningar anges också särskilda kvoter som UR och SVT ska uppfylla avseende textning,

uppläst text, syn- och teckenspråkstolkning. Programbolagen har även krav på sig att program som har tillgängliggjorts genom teckenspråkstolkning samt syntolkning vid sändning i marknät, satellit eller tråd ska tillgängliggöras på motsvarande sätt i beställ-tv. UR har uppfyllt detta villkor under 2024.

UR ska också verka för att syntolkning och uppläst text tillhandahålls genom ett ljudspår för avlyssning i separat enhet såsom en mobiltelefon eller läsplatta. Detta arbete påbörjades under 2023 och implementerades under 2024.

Sändningarna i marknätet, via satellit och genom tråd har varit identiska vad gäller såväl innehåll som hur tillgänglighetstjänsterna (textning, teckenspråks- och syntolkning samt uppläst text) har visats och fungerat.

UR har genom fördelningen av syn- och teckenspråkstolkade program i SVT:s olika programtjänster beaktat målgruppernas olika behov på så sätt att barnprogram har sänts i SVT Barn och övriga program i SVT24 för att i möjligaste mån kunna sända dessa program parallellt med att det otolkade programmet sänds i SVT1 eller SVT2 (se tabell 6.7.1 och 6.7.2). Detta samplaneras med SVT löpande under året.

UR har som ambition att publicera både syn- och teckenspråkstolkade program på UR Play samtidigt som originalprogrammen publiceras – på så vis kan fler ta del av programmen samtidigt, oavsett behov. Under 2024 var det endast ett fåtal titlar som inte publicerades parallellt.

Publiceringsrutiner

För att de syn- och teckenspråkstolkade programmen ska tillgängliggöras i marknätet eller i beställ-tv

i nära anslutning till när originalversionerna sänds eller publiceras finns det tydliga publiceringsrutiner liksom ansvarsfördelning för när, var, hur många samt vilka program som ska tolkas, sändas och publiceras. Precis som det finns tydliga publiceringsrutiner för övrig programverksamhet så ingår de syn- och teckenspråkstolkade versionerna i UR:s övergripande publiceringsplan.

I publiceringsrutinerna ingår till exempel kvalitetskontroll av själva tolkningen liksom tidpunkt för när de tolkade programmen ska sändas eller publiceras. Att publiceringsplanen hålls följs upp genom månadsvisa avstämnings för såväl hela programutbudet som de syn- och teckenspråkstolkade versionerna.

Textning

UR har under 2024 försett alla program på annat språk än svenska med översättningstext, med undantag för de språkprogram som av pedagogiska skäl sänts otolkade. Samtliga icke direktsända tv-program på svenska har under 2024 textats, vilket gör att UR lever upp till kravet på att 100 procent av de icke direktsända programmen på svenska ska vara textade. Textningen har fungerat likadant oavsett om den publicerats i marknätet, via satellit eller genom tråd. UR har också levt upp till kravet att samtliga program på svenska ska tillgängliggöras genom textning i beställ-tv på samma sätt som samtliga program på svenska har tillgängliggjorts i marknätet.

Av den totala sändningstiden på 2 966 timmar sändes 936,9 timmar i tv på svenska. Eftersom UR under 2024 inte har direktsänt några tv-program på svenska har kravet på att minst 80 procent av de

direktsända programmen på svenska ska textas, inte aktualiserats.

Teckenspråkstolkning

Under 2024 var kvoten för teckenspråkstolkade program för UR 6,5 procent av tv-utbudet på svenska. Tillgängligheten för barn och unga ska prioriteras och UR anser att målgrupperna har prioriterats när minst 60 procent av det totala antalet sända timmar med teckenspråkstolkade program är riktade mot dessa målgrupper (se tabell 6.7.3).

För att säkerställa språklig kvalitet och förstärka användarens möjlighet till förståelse använder UR i princip alltid icke-hörande tolkar. Tolken utgår från ett manus skrivet på teckenspråk, i stället för en direkttolkning som utförs av en hörande, vilket innebär en väsentlig kvalitetshöjning då språket blir korrekt och ger användaren information på sitt modersmål. UR har under 2024 fortsatt att förbättra kvaliteten på de teckenspråkstolkade programmen, bland annat genom att anlita fler teckenspråkstolkare som syns i bild vilket ökar mångfald och variation i uttryck.

Vilka program UR väljer att teckenspråkstolka diskuteras i de referensgruppsmöten och dialogmöten UR har med målgruppen kring dessa frågor. Generellt sett prioriteras aktualitetsprogram och program som ingår i särskilda satsningar. Under 2024 har till exempel flera program inom UR:s MIK-utbud även teckenspråkstolkats i samband med att programmen har premiärsänts.

UR får också in önskemål från pedagoger om tolkning av äldre titlar som saknar syn- och teckenspråkstolkning. När det är möjligt försöker UR

Tabell 6.7.1 Teckenspråkstolkade program per kanal samt webbexklusiva publiceringar i volym samt andel per kanal och webben, 2022–2024

Kanal	2022		2023		2024	
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)
SVT24	52,7	54,4 %	46,7	56,5 %	41,9	46,6 %
SVT Barn	31,0	32,1 %	30,3	36,7 %	36,4	40,5 %
UR Play	13,1	13,5 %	5,7	6,9 %	11,6	12,9 %
Totalsumma	96,8	100,0 %	82,6	100,0 %	89,9	100,0 %

Tabell 6.7.2 Syntolkade program per kanal samt webbexklusiva publiceringar i volym samt andel per kanal och webben, 2022–2024

Kanal	2022		2023		2024	
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)
SVT24	50,6	51,1 %	43,7	51,0 %	43,3	51,0 %
SVT Barn	32,8	33,1 %	33,6	39,3 %	31,9	37,6 %
UR Play	15,6	15,8 %	8,3	9,7 %	9,6	11,4 %
Totalsumma	99,0	100,0 %	85,6	100,0 %	84,8	100,0 %

Tabell 6.7.3 Teckenspråks- och syntolkade program – antal timmar fördelat mellan barn och unga och vuxna, samt sändning/webbexklusivt.

Målgrupp	Teckenspråkstolkat			Syntolkat		
	Total volym	Sändning	Webbexklusivt	Total volym	Sändning	Webbexklusivt
Barn och unga	61,4 (68 %)	51,4 (84 %)	10,0 (16 %)	60,0 (71 %)	50,4 (84 %)	9,6 (16 %)
Vuxna	28,5 (32 %)	26,9 (94 %)	1,6 (6 %)	24,8 (29 %)	24,8 (100 %)	
Totalt timmar/procent	89,9	78,3	11,6	84,8	75,2	9,6

Målgrupp	Teckenspråkstolkat			Syntolkat		
	Total volym	Sändning	Webbexklusivt	Total volym	Sändning	Webbexklusivt
Barn och unga	52,8 (64 %)	47,6 (90 %)	5,2 (10 %)	54,7 (64 %)	48,6 (89 %)	6,1 (11 %)
Vuxna	29,8 (36 %)	29,3 (98 %)	0,5 (2 %)	30,9 (36 %)	28,7 (93 %)	2,2 (7 %)
Totalt timmar/procent	82,6	76,9	5,7	85,6	77,3	8,3

Målgrupp	Teckenspråkstolkat			Syntolkat		
	Total volym	Sändning	Webbexklusivt	Total volym	Sändning	Webbexklusivt
Barn och unga	63,6 (66 %)	51,3 (100 %)	12,3 (19 %)	68,0 (69 %)	53,1 (78 %)	14,8 (22 %)
Vuxna	33,2 (34 %)	32,4 (98 %)	0,8 (2 %)	31,1 (31 %)	30,3 (97 %)	0,8 (2 %)
Totalt timmar/procent	96,8	83,7	13,1	99,0	83,4	15,6

FOTO: JONATAN GAMMEL

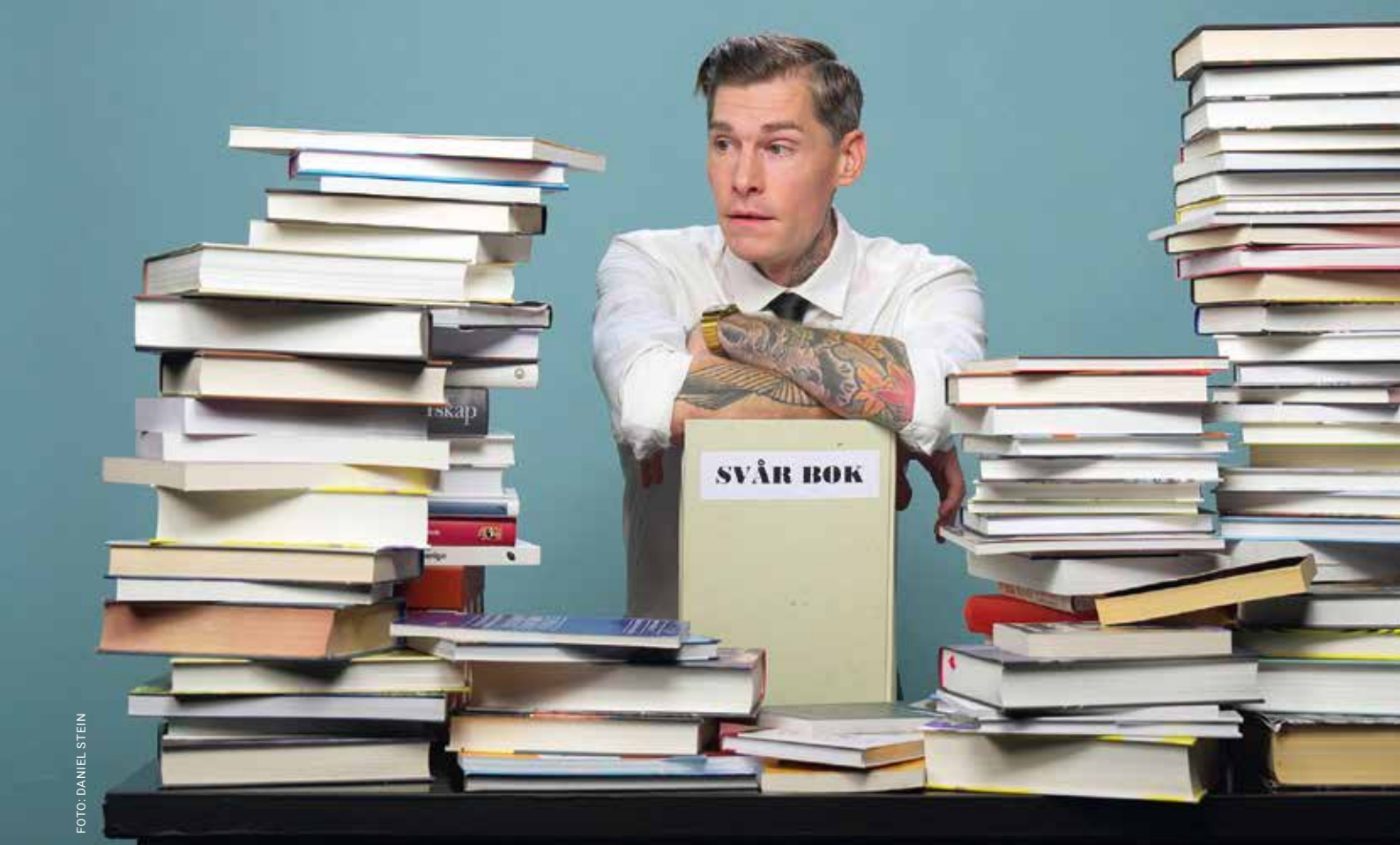

FOTO: DANIEL STEIN

▲ I **Alltid söka sanningen** (åk 4–6) får tittaren följa föreningen med samma namn som varje vecka sänder ett tv-program som handlar om allt från zombiepandemier till ufo-invasioner. Ordförande Kjelle är inte alls nöjd med medlemmarnas research och källkritik. Han försöker få dem på bättre tankar med goda exempel på trovärdiga källor.

möta användarnas behov och tolka även dessa äldre program. Ett exempel på en sådan produktion som har teckenspråkstolkats under 2024 är *Skrutts flora* (förskola) som hade premiär 2015.

Exempel på programserier som teckenspråkstolkats 2024:

- *Muy i trafiken* (förskola)
- *Doktor Samuel* (förskola)
- *Djuren på Djuris i naturen* (F–3)
- *Alltid söka sanningen* (åk 4–6)
- *Retorikbussen* (åk 4–6)
- *Plugga historia* (åk 7–9)
- *Främlingar* (gymnasium)
- *Sambällskunskap förklarad* (gymnasium)
- *Från sfi till arbete* (komvux)
- *Vem ska jag tro på?* (komvux)
- *Jakten på förstasidan* (folkhögskola/studieförbund)
- *Typiskt samer* (folkbildning)

Syntolkning

UR:s kvot för syntolkade program år 2024 var 6,5 procent av tv-programutbudet på svenska. Samma principer tillämpas vad gäller fördelningen av syntolkning av program riktade till barn och unga som för teckenspråkstolkning, det vill säga minst 60 procent av det totala utbudet av syntolkade program ska riktas till barn och unga (se tabell 6.7.3).

Eftersom merparten av UR:s program används i klassrumssituationer är det viktigt att syntolkningen inte stör programmet, då det bör vara möjligt för hela klassen att se den syntolkade versionen. Program som innehåller mycket synintryck och lite

dialog bör prioriteras. Urvalet för vilka program som ska syntolkas baseras i övrigt på samma principer som för vilka program som teckenspråkstolkas. Men hänsyn tas även till behoven inom anpassad grund- och gymnasieskola där syntolkade program används bland annat som ett extra språkstöd.

Under 2024 har UR även syntolkat dramaserien *The Gun* (åk 4–6) där det talade språket är engelska. Detta då det framkommit i möte med referensgrupper att synskadade elever även har behov av syntolkade program på andra språk än svenska. *The Gun* är en UR-producerad dramaserie för användning i undervisningen i engelska på mellanstadiet.

Exempel på programserier som syntolkats 2024:

- *Muy i trafiken* (förskola)
- *Doktor Samuel* (förskola)
- *Djuren på Djuris i naturen* (F–3)
- *Alltid söka sanningen* (åk 4–6)
- *Retorikbussen* (åk 4–6)
- *Plugga historia* (åk 7–9)
- *Främlingar* (gymnasium)
- *Sambällskunskap förklarad* (gymnasium)
- *Från sfi till arbete* (komvux)
- *Vem ska jag tro på?* (komvux)
- *Jakten på förstasidan* (folkhögskola/studieförbund)
- *Typiskt samer* (folkbildning)

God hörbarhet

UR prioriterar god hörbarhet i all programproduktion. Som en del i målsättningen att samtliga användare ska kunna ta del av UR:s utbud betonas särskilt vikten av hörbarhet och tydlighet för

”UR producerar alltid program för barn och unga så att alla ska vara inkluderade och ett program ska vara användbart för samtliga som sitter i ett klassrum.”

personer med hörselnedsättning. Under ljudinspelning och bearbetning inom programproduktion är arbetet med god hörbarhet en central del. För att säkerställa ljudkvalitet och hörbarhet i programutbudet ljudbearbetas en stor del av programmen utifrån ett hörbarhetsperspektiv.

UR arbetar kontinuerligt med frågor kring hörbarheten i programmen och deltar i mässor och andra kompetensstärkande evenemang för att utveckla kompetens och kvalitet, som till exempel den årligen återkommande AES-mässan. AES (Audio engineering society) är en förening för ljudtekniker världen över som bland annat tar fram tekniska standarder samt främjar forskning och utbildning inom ljudteknik.

UR har en hörbarhetspolicy med konkreta riktlinjer om hörbarhet som är väl känd av alla medarbetare. Inför starten av en produktion deltar i regel alltid ljudtekniker i uppstartsmöten för att

beakta och säkerställa god hörbarhet genom hela produktionsprocessen.

Uppläst text

UR ska enligt tillgänglighetsbeslutet tillhandahålla tjänsten ”uppläst text” för sändningar i marknätet. Tjänsten ”uppläst text” har under 2024 erbjudits i alla icke direktsända program med översättningstext. UR sänder i SVT:s programtjänster och det är SVT som förfogar över och styr tjänsten.

Ett annat krav är att program som har tillgängliggjorts genom uppläst text vid sändning i marknät, via satellit, via kabel-tv och IPTV, ska tillgängliggöras på motsvarande sätt vid tillhandahållande i beställ-tv. Detta har varit möjligt på UR Play sedan januari 2023. UR har därmed levt upp till villkoren om uppläst text under 2024.

I den kontinuerliga dialog som UR har med användarna fångar UR upp behov och synpunkter om hur tjänsten för sändningar i marknätet kan utvecklas och för dem vidare till SVT. Inga nya utvecklingsförslag kring tjänsten uppläst text togs upp vid senaste mötet med företrädare för Synskadades riksförbund och Riksorganisationen unga med synnedsättning.

Tillgänglighet för barn och unga med funktionsnedsättning

UR prioriterar tillgängligheten till program för barn och unga där fokus ligger på användning i en utbildningssituation. UR producerar alltid program för barn och unga så att alla ska vara inkluderade och ett program ska vara användbart för samtliga

▲ Vad kännetecknar akademiskt skrivande och varför är det bra att kunna? **Akademiska skivriever** (gymnasium) går igenom allt från disposition, språk och stil till vetenskaplig metod med hjälp av poeten och författaren Niklas Mesaros.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

som sitter i ett klassrum. Inkluderande element kan till exempel innebära att berättartempot är relativt långsamt och att ljudet och bilderna är tydliga.

UR har kontinuerlig dialog med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Syftet med dialogen är att öka kunskapen om hur behoven ser ut hos olika grupper av barn och unga med funktionsnedsättningar/-variationer, men också att sprida information om UR:s utbud. Det har sedan tidigare framkommit att textningen av program är ett extra stöd inte bara för de med hörselnedsättning utan även för elever med språkstörning, en kognitiv funktionsnedsättning eller de som av andra skäl har språksvårigheter. Även syntolkade program har visat sig vara användbara för grupper i behov av extra språkstöd.

UR anser sig uppfylla villkoret i sändningstillståndet om att prioritera tillgängligheten för barn och unga med funktionsnedsättningar, utöver syn- och hörselskada.

Handlingsplan för hur tillgängligheten ska öka

UR:s handlingsplan för hur tillgängligheten ska öka över tid består av flera delar: löpande följa den tekniska utvecklingen, inte minst AI, och hur den kan utveckla olika/nya tillgänglighetstjänster och funktioner, kompetensutveckling av medarbetare samt dialog med flera olika företrädare för målgrupperna för att fånga upp de behov som finns. Det långsiktiga målet är att hela UR:s utbud ska göras tillgängligt för alla, oavsett bakgrund, utbildningsnivå eller funktionsförmåga.

UR arbetar kontinuerligt för att öka kvaliteten på tillgänglighetstjänsterna liksom att utveckla nya funktioner, både vad gäller tillgänglighetstjänsterna vid sändning och på UR:s webbplatser UR Play och ur.se. Detta inkluderar regelbundna tester av UR Plays tillgänglighet och återkoppling från användare i dialog- och referensgruppsmöten. Konsulter granskar tillgänglighetstjänster löpande och UR:s medarbetare testar kontinuerligt webbplatsen för att säkra kodkvalitet och att tillgängligheten bibehålls.

Användare av tjänsterna uppmanas också att rapportera in fel eller brister som upptäcks. Varje år görs en tillgänglighetsredovisning där olika funktioner och brister beskrivs och som går att ta del av på ur.se.

Utvecklingen av tillgänglighetstjänster de senaste åren har framför allt tagit fart för olika tillämpningar i en digital miljö. UR erbjuder till exempel möjligheten att spela upp ett program i ett långsammare eller snabbare tempo än originalet, något som har efterfrågats bland annat av lärare och elever inom anpassad skola. UR ser därför stora möjligheter för att tillgängligheten kan utvecklas i en online-miljö. I marknätet finns flera tekniska begränsningar som gör det svårt att lösa olika använ-

dares olika behov och önskemål. I en online-miljö kan lösningar individanpassas där användaren till exempel skulle kunna välja var i bild teckenspråks-tolken ska placeras, storlek på teckenspråkstolken samt olika bakgrunder för att underlätta tolkningens synbarhet i förhållande till originalinnehållet.

Program på teckenspråk

UR har under 2024 fortsatt att producera program på teckenspråk. Fördelen med att producera på teckenspråk är att språket blir korrekt från början. Vid teckenspråkstolkningar av hörande program krävs det anpassningar till den icke hörande målgruppen då det gäller manus och scenografi med mera eftersom vissa hörande manus innehåller sånger, rim och dylikt som är oanvändbart på teckenspråk. Genom att från början skriva och producera program på teckenspråk får man även in aspekter som kultur, historia och identitet med allt vad det innebär för en språklig minoritet. Med andra ord får man en chans att forma innehållet och inte bara översätta språket, som vid teckenspråkstolkning. Kvaliteten blir väsentligt högre vid dessa produktioner. Att producera på teckenspråk innebär

”Utvecklingen av tillgänglighetstjänster de senaste åren har framför allt tagit fart för olika tillämpningar i en digital miljö.”

också att döva och hörselskadade personer medverkar såväl framför som bakom kameran. På så sätt blir innehållet mer representativt för målgruppen. Det aktuella programmet och produktionen speglar då samhället och skapar identifikation hos målgruppen.

Produktion på teckenspråk medför högre kostnader än annan produktion. Bland annat krävs fler funktioner vid inspelningar. Till exempel medverkar alltid bisittare som kvalitetssäkrar att det blir ett tydligt och bra teckenspråk liksom teckenspråkstolkare som möjliggör kommunikation mellan hörande och döva medarbetare.

Under 2024 har UR producerat flera programserier på teckenspråk. Bland annat har ytterligare episoder lagts till i *Matteväktarna* (F-4), Sveriges första 3D-animerade serie på teckenspråk. Syftet med serien är att utveckla elevernas förmåga att använda och beskriva matematiska begrepp och att öka förståelsen för samband mellan begreppen.

BILD: MÁQUINA AUDIOVISUAL

Matteväktarna finns även i en version med svenskt tal och har därigenom fått en stor användning även bland hörande elever.

Ett annat programexempel är *Lilla Aktuellt teckenspråk* (åk 4-6) som sänds varje fredag under skolterminerna och tar upp veckans viktigaste händelser. Under året har *Lilla Aktuellt teckenspråk* även sänt temaprogram där hela sändningar ägnats åt ett specifikt ämne, exempelvis klimatet och det amerikanska presidentvalet. Under veckodagarna publiceras även aktuella videoklipp och nyheter på sociala medier som Instagram, Youtube och Tiktok.

För högstadiet har UR producerat *Sveriges historia från 1800- till 1900-tal* (åk 7-9). I programserien ges en introduktion till hur Sverige gick från bondesamhälle till industriland på bara hundra år. Tv-serien tydliggör centrala begrepp och händelser i Sveriges historia. Eleverna får vara med och leta fel i historiska bilder och samtidigt reflektera över hur Sverige blev ett modernt land.

UR Teckenspråksredaktion har under 2024 fortsatt att producera episoder till voddarna (videopodcast) *Tabu* (gymnasium) och *Hetast just nu* (gymnasium). I *Tabu* lyfts och diskuteras olika åsikter i ett aktuellt ämne för unga döva och hörselskadade. Programmet lyfter vikten av att uttrycka sin åsikt och hur man kan uttrycka sig och här får unga möjlighet att fritt diskutera med varandra. Ämnen som avhandlats under året är till exempel om det är okej att göra en hörande till döv med genteknik? Kan

man förlåta otrohet? Eller om det är okej att tjalla på en kompis? I *Hetast just nu* diskuteras programledarna Amir, Jessica och Josephine rykande heta och aktuella ämnen som totalförsvaret, gängkriminalitet och cyberattacker. Unga döva och hörselskadade upplever att de får för lite information på teckenspråk kring aktuella händelser. Programmet är UR:s bidrag till att fylla en del av de kunskapsluckor om aktuella händelser i Sverige och världen som teckenspråkstalande har behov av.

Serierna *Se på mig!* (gymnasium), *Djupdyk* (folkbildning) och *Vi frågar* (gymnasium) har under 2024 fortsatt fått stor respons och väckt engagemang hos tittarna. I *Se på mig!* har episoderna *Jag är präst och bög* samt *Rasism finns i dövvärlden* fått stor uppmärksamhet i målgruppen.

6.8 Program för särskilda målgrupper

UR producerar och publicerar utbildningsprogram för användning i anpassad grund- och gymnasieskola. Under 2024 publicerade UR till exempel serierna *Fysik såklart* (anpassad grundskola åk 4-6 och 7-9) samt *Djuren i den svenska naturen* (anpassad grundskola åk F-3 och 4-6).

I *Fysik såklart* går programledaren Erik Rosales igenom grundläggande begrepp inom fysiken. På ett enkelt sätt förklaras vad kraft och energi, ljud och ljus är, hur väder och vindar uppstår samt sambandet mellan vårt solsystem och hur vi mäter tid. Serien är kopplad till ämnet fysik i anpassad grundskola och ▶

▲ *Matteväktarna* (åk F-4) är världens första animerade 3D-serie där alla talar teckenspråk. Serien finns även i en version med talad svenska. Under 2024 tillkom fler episoder som bland annat tar upp volym, vikt och längd.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

fungerar som såväl introduktion som sammanfattning av olika kursmoment. Syftet är att komplettera undervisningssituationen med bilder, sammanhang och konkreta exempel.

UR tillgängliggör även program för denna målgrupp på andra sätt, bland annat genom möjligheten att kunna spela upp program i ett långsammare tempo än originalversionen, något som har efterfrågats av lärare och elever i anpassad grund- och gymnasieskola. Genom tjänsten tillgängliggörs många fler program för dessa målgrupper. Även utbudet som tillgängliggörs genom syntolkning används inom den anpassade grund- och gymnasieskolan.

Dialog med användarna

För att försäkra sig om att UR:s utbud och tillgänglighetstjänster håller en hög kvalitet och användbarhet utvärderas dessa årligen, bland annat genom dialogmöten med olika grupper inom funktionshinderrörelsen. UR har också dialog med SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten), MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) samt med referensgrupper och användare för att fånga in målgruppernas olika behov och säkerställa att UR skapar ett relevant utbud.

I oktober bjöd UR in till det årliga dialogmötet om svenskt teckenspråk. Representanter från organisationer, myndigheter och förbund som är inriktade på svenskt teckenspråk deltog. Det framhölls att många elever har varierande språkliga

förutsättningar, från helt teckenspråkiga till nyanlända elever med andra modersmål. Önskemål om att göra krisinformation på teckenspråk mer tillgängligt framfördes samt att det är viktigt att UR fortsatt jobbar nära målgruppen för att både nå användarna och förstå deras behov, särskilt i orostider.

Under året har UR haft ett referensgruppsmöte med Synskadades riksförbund och Riksorganisationen unga med synnedättning för att kunna följa upp och utveckla kvaliteten av UR:s syntolkade program. Under mötet lyftes att UR svarar upp på behov hos målgruppen genom att exempelvis syntolka program på engelska för mellanstadiet (se Syntolkning, kapitel 6.7).

I december arrangerades det årliga seminariet *PS Funk* på Nalen i Stockholm. Ett projekt mellan UR, Sveriges Radio, SVT och Funktionsrätt Sverige som syftar till dialog och ökad kunskap kring funktionsrätts- och tillgänglighetsfrågor. Medarbetare från public service-företagen samt representanter från funktionshinderrörelsen deltog. Under temat *Inkluderande krisberedskap i en orolig tid* lyftes situationen för personer med funktionsnedättning i händelse av kris och i krig samt hur public service jobbar med krisinformation för personer med funktionsnedättning. Delaktighet, handlingskraft och rörlighet (DHR), Sveriges dövas riksförbund (SDR), Unga hörselskadade (UH) och Synskadades riksförbund (SRF) delgav synpunkter på olika behov av krisinformation och beredskap. UR informerade om

hur flera redaktioner arbetar förebyggande med krisberedskap i program inom anpassad skola och med målgruppen döva och teckenspråkiga.

6.9 Minoritetsspråk

UR producerar och tillgängliggör radio- och tv-program på minoritetsspråk och svenskt teckenspråk. Utöver program på de nationella minoritetsspråken har UR under 2024 även sänt program på ytterligare 15 minoritetsspråk.

UR:s program på minoritetsspråk och svenskt teckenspråk utgår från användarnas behov av utbildnings- och språkprogram, främst inom målgrupperna barn och unga. UR kartlägger behovet av språkstärkande och språkutvecklande program genom regelbunden kontakt med dialoggrupper för varje nationellt minoritetsspråk samt svenskt teckenspråk och via kontakt med forskare och skolmyndigheter.

Programmen syftar till att öka språkkunskaperna för de som redan talar språken men kan även vara ett stöd för dem som inte helt behärskar språken.

Program på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk

Enligt sändningstillståndet ska de tre public service-bolagens sammantagna programutbud på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt svenskt teckenspråk uppgå till minst 2019 års nivå. UR:s

förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samt svenskt teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. Det samlade utbudet på jiddisch ska, sammantaget med Sveriges Radios och SVT:s utbud, öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivå.

För att kunna göra en samlad bedömning av bolagens utbud på de olika språken, använder programbolagen två index. Språkutbudet (per språk) 2019 motsvarar index 100. För varje år räknas index per bolag upp eller ner utifrån förändring av sända timmar. Index kan i de tre bolagen växla mellan åren och de olika språken. Indexberäkningen ger en bild av utvecklingen och möjliggör en bedömning av bolagens sammantagna ökning av andelen förstasändningar under tillståndsperioden per språk samt det sammantagna programutbudet på de nationella minoritetsspråken samt svenskt teckenspråk.

Bolagen har sammantaget under 2024 ökat antalet förstasändningar på de nationella minoritetsspråken samt teckenspråk, förutom på jiddisch, och det sammantagna utbudet överstiger 2019 års nivå (se diagram 6.9.1 och 6.9.2). I bilaga 9.4 finns mer detaljer som visar hur dessa siffror tagits fram.

UR, Sveriges Radio och SVT får sinsemellan fördela ansvaret rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk. Fördelningen beskrivs i en överenskommelse som lämnas in till Kulturdepartementet och Mediemyndigheten. Sådan överenskommelse ▶

Diagram 6.9.1 Utveckling av förstasändningar på nationella minoritetsspråk sammantaget alla bolag 2019–2024 (index).

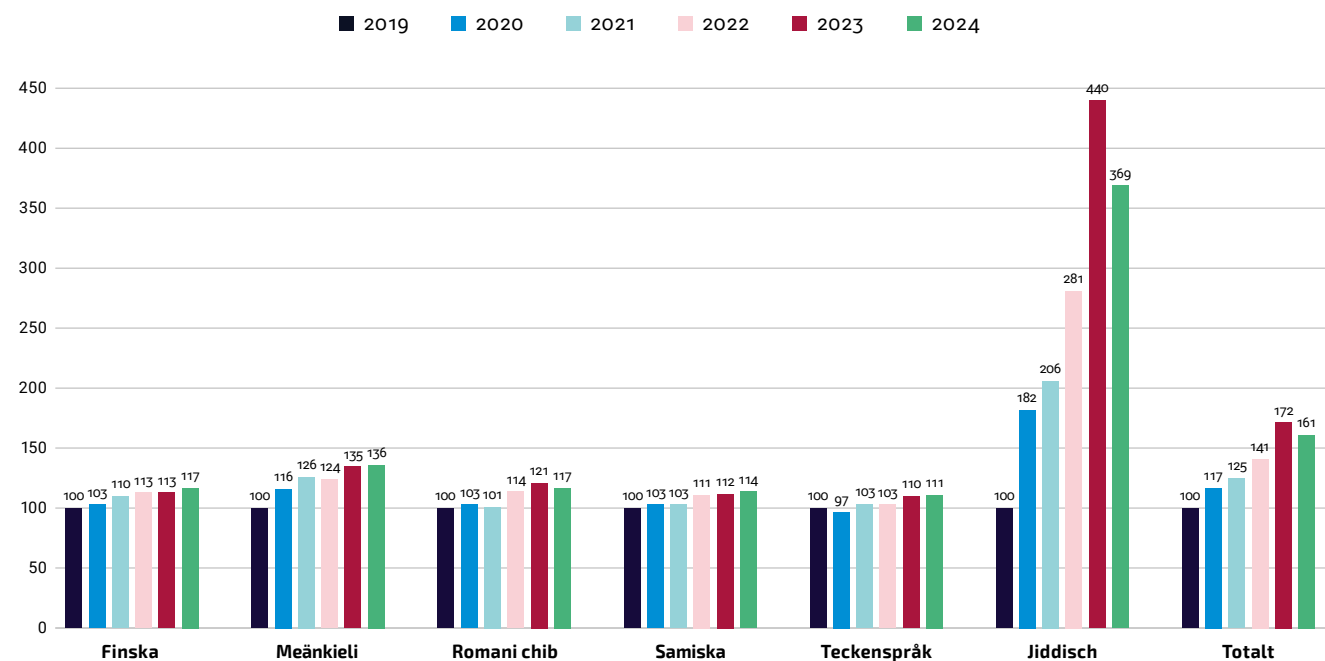
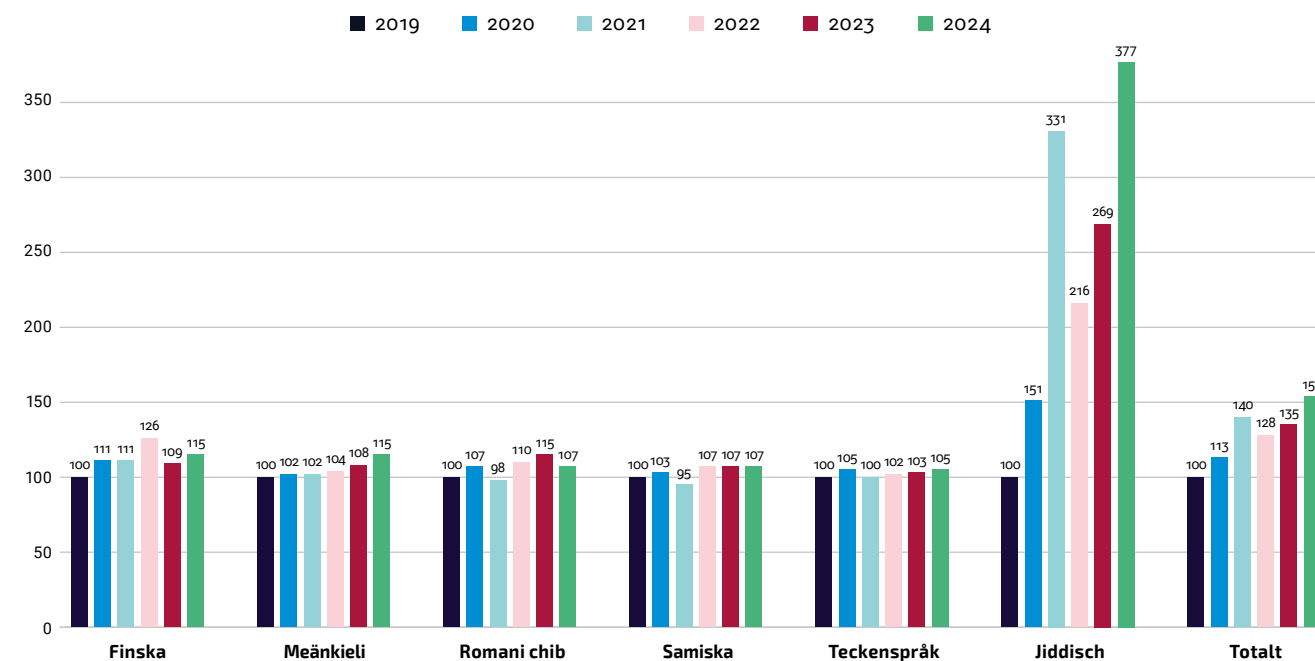

Diagram 6.9.2 Utveckling av nationella minoritetsspråk sammantaget alla bolag 2019–2024 (index).

▲ Med en stor portion humor blandat med allvar möter vi fyra kvinnor och deras alter egon i *Alias Tornedalen* (gymnasium). Serien utforskar den tornedalska identiteten och den kultur som format, och fortfarande formar, generationer av starka, högljudda, roliga och inspirerande kvinnor.

gällande 2024 lämnades in den 13 december 2023. Enligt överenskommelsen har UR ett speciellt ansvar för utbudet till barn och unga och inom området utbildning.

UR:s utbud

Under 2024 har UR sänt och publicerat totalt 172,24 timmar radio och tv på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt svenskt teckenspråk (se tabell 6.9.1).

UR har under 2024 ökat antalet förstasändningar på samtliga nationella minoritetsspråk samt teckenspråk förutom på jiddisch (se tabell 6.9.2). Under 2023 valde UR att publicera en programserie, *Jiddisch in der velt* (folkbildning) en serie föreläsningar på och om jiddisch som UR fick möjlighet att spela in. Det ledde till att volymen på jiddisch därför

blev större under 2023. Jämfört med 2022 har antalet förstasändningar på jiddisch dock ökat.

Drygt 67 procent av UR:s utbud på nationella minoritetsspråk och teckenspråk är riktat mot barn och unga, vilket gör att UR anser sig uppfylla kravet i sändningstillståndet om att ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga (se tabell 6.9.3).

UR arbetar kontinuerligt med att höja kvaliteten i språkproduktionerna och skapa relevant innehåll. UR:s språkstärkande programutbud ska inte enbart vara på språken utan innehållet ska även i största möjliga mån vara kopplat till språkens kulturella och historiska kontext. UR har under 2024 samverkat med FilmPool Nord för samproduktion av serier på meänkieli, till exempel *Alias Tornedalen*

Tabell 6.9.1 UR:s sändningsvolym i radio och tv samt webbexklusivt på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk 2022–2024 (timmar)

Språk	2022			2023			2024		
	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt
Finska	63,46		63,46	41,74	2,42	44,16	52,77	2,60	55,37
Jiddisch	6,05	0,49	6,54	9,45	1,28	10,73	6,48	0,93	7,41
Meänkieli	18,42	1,50	19,92	20,55	0,88	21,43	20,83	1,27	22,10
Romani chib	20,53	2,70	23,23	22,60		22,60	19,74	3,87	23,61
Samiska	21,31	2,16	23,47	23,43	0,45	23,87	18,64	4,70	23,34
Svenskt teckenspråk	34,91	3,71	38,62	34,05	4,28	38,33	33,73	6,68	40,41
Totalt	164,68	10,56	175,24	151,82	9,30	161,12	152,19	20,05	172,24

Tabell 6.9.2 Förstasändningsvolym, inkl webbexklusivt (andel i procent) på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk 2022–2024 (timmar)

Språk	2022			2023			2024		
	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt
Finska	19,12		19,12	16,77	2,42	19,19	16,80	2,60	19,40
Jiddisch	2,69	0,49	3,18	5,49	1,28	6,77	2,79	0,93	3,72
Meänkieli	4,55	1,50	6,05	5,51	0,88	6,39	5,34	1,27	6,61
Romani chib	6,16	2,70	8,86	8,77		8,77	5,04	3,87	8,91
Samiska	8,06	2,16	10,22	10,05	0,45	10,50	5,89	4,70	10,59
Svenskt teckenspråk	13,31	3,71	17,02	13,11	4,28	17,40	10,94	6,68	17,62
Totalt	53,89	10,56	64,45	59,71	9,30	69,01	46,80	20,05	66,85

Tabell 6.9.3 Sändningsvolym i radio, tv och webb på nationella minoritetsspråk, svenskt teckenspråk och jiddisch fördelat på barn, unga och vuxna (timmar)

Språk	Barn	Unga	Vuxna	Totalt
Finska	12,10	9,38	33,89	55,37
Meänkieli	9,82	6,47	5,81	22,10
Romani chib	14,20	6,97	2,44	23,61
Samiska	11,54	8,52	3,28	23,34
Teckenspråk	20,21	10,26	9,94	40,41
Jiddisch	2,31	3,71	1,39	7,41
Totalt	70,18	45,31	56,75	172,24

(gymnasium) och *I skapandet lever vårt arv* (gymnasium). UR har också samverkat med Malmö Ungdomscentral för ett produktionsutlägg av serien *Sagostunder på romani* (F-3).

Programmen på nationella minoritetsspråk ska även vara identitetsstärkande vilket bidrar till förståelse och lärande och ökar användarens möjligheter att ta till sig ett programinnehåll. Ett exempel på det är tv-serien *Alias Tornedalen* som utforskar den tornedalska identiteten och den kultur som format, och fortfarande formar, generationer av starka, roliga och inspirerande kvinnor.

Nationella minoritetsspråk för barn och unga

Enligt sändningstillståndet ska UR ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är

teckenspråkiga. Det innebär att UR ska producera program med pedagogiskt kunskapsperspektiv och att programmen ska vara både språkutvecklande och språkförstärkande. Programutbudet ska även synliggöra och ge ökad kunskap om minoritetsspråk och teckenspråk. Exempelvis är serierna *Bokgänget* på romani, meänkieli, finska och samiska för årskurserna 4–6 såväl språk- som identitetsstärkande. Serierna ska väcka läslust och tipsa om bra böcker på dessa språk och är delvis inspelade på de olika resursbiblioteken i landet: Nordkalottbiblioteket i Övertorneå, Samernas bibliotek i Jokkmokk samt Biblioteket i Malmö.

UR producerar olika former av språkstärkande program till barn och unga, dels genom nya produktioner och dels genom versioneringar av program som dubbas. ▶

FOTO: JOSÉ GALVENTE

FOTO: CÁBALA PRODUCCIONES

▲ I **Fabriken** (folkbildning) fördjupar sig Emilie Roslund varje vecka i aktuella nyheter för att se hur den digitala utvecklingen möter våra vanor och formar våra liv. Allt från politisk manipulation till snyggfilter ifrågasätts samtidigt som psykologin bakom vår identitet online utforskas.

UR har under 2024 sänt versioneringar av bland annat *Läsa med* (F-3) på finska, jiddisch, meänkieli och svensk romani samt *Kort om ekonomi* (åk 4-6) på finska och nordsamiska.

Program på andra minoritetsspråk

UR sänder och publicerar även program på andra minoritetsspråk för barn och unga i radio, tv och på UR Play. Under 2024 publicerade UR program på 15 andra minoritetsspråk, utöver de nationella minoritetsspråken: arabiska, franska, kinyarwanda, koreanska, kurdiska, marathi, nederländska, polska, swahili, somaliska, spanska, turkiska, tyska, ungerska och ukrainska.

Vilka minoritetsspråk utöver de nationella minoritetsspråken som UR producerar ett utbud på baseras på behov inom förskola och grundskola. Men också på vad olika institutioner som jobbar med nyanlända ser för behov av språk. Ofta prioriteras program som är språkstärkande och passar i modersmålsundervisning eller program som handlar om svenska samhället. Ett exempel på det är serien *Nyfiken på Sverige* (åk 4-6) som under 2024 versionerades på två språk. Sammanlagt finns serien nu versionerad på 14 språk.

”Vilka språk som UR producerar ett utbud på baseras på språkliga behov.”

Flertalet av de program som väljs ut för att versioneras innehåller animationer då det upplevs mindre störande att en animerad figur pratar på annat språk än originalspråket. Ett annat kriterium vid val av vilka program som ska versioneras är att barn som ännu inte behärskar svenska språket ska ges möjlighet att ta del av samma programutbud som sina klasskamrater men på sitt modersmål.

Exempel på program:

- *Bibz och djuren* (förskola)
- *Humlan Djojj* (förskola)
- *Pinos dagbok* (åk F-3)
- *Nyfiken på Sverige* (åk 4-6)
- *Hej sport* (åk 4-6)

Dialog

Under 2024 har UR bjudit in till enskilda dialogmöten med representanter för samtliga fem nationella minoritetsspråk. På dialogmötet om jiddisch lyftes behovet av grammatikprogram för att stötta både nybörjare och elever med mer avancerade språkkunskaper. Oro över tilltagande antisemitism framfördes också liksom vikten av att öka medvetenheten om jiddisch och den judiska minoritetsgruppen som en del av Sveriges historia.

På dialogmötet om de samiska språken betonades behovet av stöd för andraspråkstalare, det vill säga de som inte har samiska som sitt första språk. Att synliggöra mångfalden av samiska röster och dialekter, särskilt från södra Sverige, ansågs vara viktigt.

På dialogmötet om meänkieli framhölls behovet av kunskapshöjning om Tornedalens och meänkielitalarnas historia. På mötet lyftes också att det i den statliga utredningen *Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset* från 2023, framgår att behovet av mer kunskap om den tornedalska minoriteten är viktig för att historien inte ska upprepas.

På det sverigefinska dialogmötet framhölls att UR:s program *Finska med Liam* (åk 7-9, gymnasiet) och *Bokgänget på finska* (åk 4-6) är svar på befintliga behov. Programmen ansågs vara språkligt tillgängliga då de riktar sig till elever som inte talar finska hemma.

Under dialogmötet om romani chib efterlystes program som behandlar mänskliga rättigheter och vardagskunskap. Att skildra romers vardag motverkar antiziganism och fördomar i samhället.

Utöver dialogmötena har UR arrangerat seminarier på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg som hade temat Sápmi. UR:s seminarier handlade både om skolans roll för nationella minoriteters historia och kunskapen om urfolket samerna samt behovet av folkbildning.

De nationella minoritetsgrupperna och urfolket samerna har historiskt varit diskriminerade och osynliga vilket gör att dialogen med dessa bygger på att skapa förtroende och tillit. Detta arbete är tidskrävande men är en förutsättning för att UR ska kunna producera ett utbud som upplevs som sant och relevant för och av användarna, både på respektive nationellt minoritetsspråk och för de nationella minoritetsgrupperna.

▲ I **Mellan himla- valv och jordklot** (folkbildning) får tittaren följa Ricardo Garcia på resor i Sydamerika, USA och Europa, på jakt efter universums under. En resa som visar människans anknytning till kosmos.

Vilken historia! (åk 4–6) är en humoristisk resa genom historien. I andra säsongen, med premiär våren 2025, försöker en filmregissör göra film om vikingatiden, medeltiden och 1800-talet – utan framgång. Om hon bara visste hur man såg ut, vad man åt, vilka yrken som fanns och vad folk gjorde på dagarna.

FOTO: AKSEL ÖRNEKBLOM

Så används pengarna

UR:s verksamhet bedrivs utan vinstintresse och finansieras via en public service-avgift. Enligt riksdagens beslut om medelstillelning erhöll UR 481,8 miljoner kronor, motsvarande 5,2 procent av de totalt 9 269,4 miljoner kronor som tilldelades public service-bolagen för år 2024.

UR finansieras från och med 1 januari 2019 genom en inkomstbaserad public service-avgift som samlas in via skattsedeln och placeras på ett public service-konto i Riksgäldskontoret. Public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet och medlen betalas ut månadsvis till UR enligt förordningen (2018:1897) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Som ett av tre public service-bolag, finansierat via skattsedeln, är det av största vikt för UR att hantera de medel som tilldelas bolaget på ett ansvarsfullt sätt. Merparten av medlen används till programverksamheten och att utveckla programutbud och tjänster för att möta publikens önskemål och behov.

7.1. Intäkter

Från de erhållna avgiftsmedlen från public service-kontot, 481,8 miljoner kronor för UR:s del, görs omfördelningar mellan UR och de övriga public service-bolagen. UR äger tillsammans med SVT och Sveriges Radio det gemensamma dotterbolaget Sveriges Radio Förvaltnings AB, SRF. Bolaget finansieras med avgiftsmedel från de tre public service-bolagen. Efter överförda avgiftsmedel samt förändring av skuldförda avgiftsmedel blev UR:s intäktsförda avgiftsmedel för året 475,1 miljoner

Villkor som kapitel 7 svarar på:

- Sändningstillstånd 19–22 §§
- Medelsvillkor 1–5, 19
- Läs mer i bilaga 9.5. Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

kronor. Summa intäkter vid sidan av avgiftsmedel under 2024 var 2,3 miljoner kronor. Dessa övriga intäkter bestod till exempel av produktionsbidrag från samarbeten med nordiska och andra europeiska public service-bolag. De totala intäkterna uppgick 2024 till 477,4 miljoner kronor (se tabell 7.1.1).

Tabell 7.1.1 UR:s intäkter 2022–2024 (miljoner kronor)

Intäkter (miljoner kronor)	2022	2023	2024
Erhållna avgiftsmedel från rundradiokontot	463,1	472,3	481,8
Justering mellan programbolagen	-0,1	-1,1	-0,1
Totalt erhållna avgiftsmedel	463,0	471,2	481,7
Avgiftsmedel överförda till RIKAB			
Avgiftsmedel överförda till SRF	-15,0	-16,0	-16,6
Delsumma	-15,0	-16,0	-16,6
Förändring skuldförda avgiftsmedel	-9,8	8,5	10,0
Summa intäktsförda avgiftsmedel	438,2	463,7	475,1
Samproduktioner och royalty	1,8	2,1	1,4
Lönebidrag	0,0	0,0	0,5
Valutakursvinster	0,2	0,1	0,1
Övriga intäkter	0,1	-0,5	0,3
Summa övriga intäkter	2,1	1,7	2,3
Summa	440,3	465,4	477,4
Sidoverksamhet	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	440,3	465,4	477,4

7. Så används pengarna

7.2 Kostnader

UR:s totala kostnader uppgick 2024 till 477,4 miljoner kronor, av dessa utgjorde 82,7 procent programproduktionskostnader. Dessa kostnader inkluderar direkta programkostnader men även kostnader för exempelvis rättigheter och programinköp. Till programproduktionskostnaderna räknas också det pedagogiska utvecklings- och kontaktarbete som ingår i alla UR-produktioner. Största delen av dessa kostnader inkluderas direkt i programprojekten (se tabell 7.2.1).

Även om principen för kostnadsindelning är tydlig vad gäller programproduktion, distribution och övriga kostnader så rymmer posten övriga kostnader även annat som har en direkt koppling till programproduktionen, till exempel kostnader för sändningsplaneringssystem och produktionsnätverk liksom utvecklingen av UR Play. Dessa övriga kostnader ingår dock inte i UR:s programproduktionskostnader.

Tabell 7.2.1 UR:s kostnader 2022–2024 (miljoner kronor)

UR:s kostnader	2022	2023	2024
Tv-produktion	291,3	320,2	329,7
Radioproduktion	53,1	55,1	64,9
Varav pedagogiskt utvecklings- och kontaktarbete	7,9	7,4	7,7
Summa programproduktion	344,4	375,3	375,3
Distribution	3,2	3,3	3,5
Övriga kostnader	92,7	86,8	79,3
SUMMA KOSTNADER	440,3	465,4	477,4
Sidoverksamhet	-	-	-
Andel programproduktion	78,2 %	80,6 %	82,7 %
Andel distribution	0,7 %	0,7 %	0,7 %
Andel övriga kostnader	21,1 %	18,7 %	16,6 %
Totalt:	100 %	100 %	100 %

Tabell 7.2.2 Programproduktionskostnader i procent per utbildningsområde 2022–2024

Kostnadsandel per utbildningsområde	2022	2023	2024
Yngre barn (åk F–3)	10,8	15,0	18,0
Äldre barn (åk 4–6)	24,5	21,6	16,5
Unga (åk 7–9, gymnasium, folkbildning)	21,6	25,3	28,1
Högskola (inklusive pedagoger)	6,8	1,9	9,5
Folkhögskola, studieförbund och komvux	5,5	4,2	1,8
Folkbildning	30,8	32,0	26,1
Summa kostnader	100	100	100

Tabell 7.2.3 UR:s totala kostnader fördelat per utbildningsområde 2022–2024 (miljoner kronor)

Kostnader per utbildningsområde	2022	2023	2024
Yngre barn (förskola, åk F–3)	47,7	69,9	86,1
Äldre barn (åk 4–6)	107,9	100,5	78,5
Unga (åk 7–9, gymnasium, folkbildning)	95,0	117,5	134,2
Högskola (inklusive lärarfortbildning)	29,9	8,9	8,6
Folkhögskola, studieförbund och komvux	24,0	19,6	45,5
Folkbildning	135,8	149,0	124,5
Summa kostnader	440,3	465,4	477,4

Målsättningen är att merparten av resurserna ska användas till programproduktion.

Posten övriga kostnader består till största delen av kostnader för stödfunktionerna, som till exempel ekonomi, HR, strategi, stab, it/teknik och investeringar. I dessa funktioner ingår tjänster och kostnader som i första hand går att hänföra till stöd för programverksamheten. Därför kan man inte helt likställa kostnaderna för stödfunktionerna med overheadkostnader.

Övriga kostnader har successivt minskat sedan 2022, såväl i kronor som i andel av totala kostnader. Som distribution räknas kostnaden för distribution av marksändningar för radio samt distribution online. Enligt avtal mellan SVT och UR står SVT för distributionskostnaderna för UR:s tv-sändningar i marknätet. SVT tilldelas avgiftsmedel som täcker dessa kostnader.

Resursförbrukning per utbildningsområde

UR:s programutbud är riktat till olika målgrupper eller utbildningsområden. Programproduktionskostnaderna fördelar sig per utbildningsområde enligt tabellerna 7.2.2 och 7.2.3. Kostnaden per område kan variera mellan åren beroende på de satsningar UR gör för att tillgodose behoven inom respektive utbildningsområde. Kostnadsandelen för utbildningsområdena yngre barn, äldre barn och unga (62,6 procent) är sammantaget större än kostnaden för högskola, studieförbund/folkhögskolor och folkbildning. Detta ligger i linje med UR:s ambition att stärka utbudet för barn och unga.

Investeringar

Under 2024 har UR gjort investeringar i studio, ljud, lagring, nätverk, servrar samt löpande underhållsinvesteringar för dator klienter, dator monitorer, studio, telefoner, kameror och uppgradering av mjukvaror.

7.3 Produktivitet och kostnadseffektivitet

UR har valt att inte redovisa en ren snittkostnad per producerad eller tillgängliggjord timme som produktivitet, då det inte är en bra indikator på UR:s produktivitet. Ett traditionellt produktivitetstal som kostnad per timme tar framför allt inte hänsyn till en för UR mycket viktig kvalitetsfaktor som utgörs av hur länge en produktion kan användas, alltså dess hållbarhet. UR har därför arbetat fram ett produktivitetstall som inkluderar hållbarhet och som utgår från utbildningsuppdraget. Måttet speglar hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna.

Produktivitet

UR:s produktivitetstall utgår från en kvalitetsaspekt och möjliggör en jämförelse av olika kategorier av

FOTO: JOEL ÅKANDER

produktioner, det vill säga produktioner per utbildningsområde i förhållande till kostnad. En viktig kvalitetsaspekt är hur lång hållbarhet ett program förväntas ha och hur länge det kan användas i en utbildningssituation. Därför har UR valt att mäta produktivitet utifrån en så kallad hållbarhetsfaktor. För att fastställa hållbarhetsfaktorn för ett program/en programserie bedöms varje produktion utifrån fastställda kriterier. Exempel på dessa kriterier är om kunskapsinnehållet är beständigt över tid, om animation används för att förstärka det pedagogiska innehållet och därmed hållbarheten, om programmen innehåller daterat faktainnehåll eller om det rör sig om en aktualitet.

För varje program/programserie uppskattas en förväntad hållbarhetstid, ett, fem eller tio år, som används som faktor i produktivitetsberäkningen. UR har även valt att väga in om innehållets hållbarhetstid utifrån nämnda kriterier beror på en insats från UR:s sida eller inte. Följaktligen har exempelvis filmade föreläsningar ofta en kortare hållbarhetstid, dels eftersom det kan handla om aktualiteter, dels eftersom föreläsningen anordnas av extern part. UR spelar in ett kunskapsinnehåll som någon annan kan sägas ha producerat, därmed har UR begränsade

möjligheter att påverka såväl innehållets pedagogiska kvalitet som dess hållbarhet.

Utifrån ovanstående resonemang har UR tagit fram ett medelvärde per utbildningsområde baserat på hållbarhetstid multiplicerat med produktionsvolym som ger en hållbarhetsfaktor. Exempel: produktionen *Vilken historia!* (åk 4–6) som producerades 2023 fick en hållbarhetstid på 10 år, denna multipliceras med produktionsvolymen 1,93 timmar vilket ger en hållbarhetsfaktor på 19,3.

Hållbarhetsfaktor = hållbarhetstid x produktionsvolym

På samma sätt beräknas alla produktioner inom varje utbildningsområde. Därefter divideras det sammanlagda värdet med den totala produktionsvolymen som ger en viktad hållbarhetsfaktor per utbildningsområde (se tabell 7.3.1). När produktionen inom ett utbildningsområde på detta sätt har klassificerats, kan utbildningsområdets totala kostnad för varje producerad radio- respektive tv-timme divideras med det framräknade värdet, hållbarhetsfaktorn per utbildningsområde, för att få fram produktivitetstallet i kronor för utbildningsområdet.

▲ Sara, 27 år, har storslagna planer för sitt liv som pensionär, men noll koll på pensionssystemet. I *Seniorliv* (komvux) får hon hjälp av en sparekonom som hjälper henne att förstå pensionens värld och att sätta mer realistiska mål. Kommer Sara kunna planera för sitt drömliv som senior?

Tabell 7.3.1 Hållbarhetsfaktor per utbildningsområde 2022–2024

Utbildningsområden	2022		2023		2024	
	Tv	Radio	Tv	Radio	Tv	Radio
Yngre barn (åk F–3)	9,5	7,8	8,6	8,3	8,9	7,9
Äldre barn (åk 4–6)	6,3	7,4	7,6	8,2	5,8	8,1
Unga (åk 7–9, gymnasium, folkbildning)	5,5	6,6	5,5	4,3	5,6	4,1
Högskola (inklusive pedagoger)	5,0	0,0	5,0	5,0	5,0	1,6
Folkhögskola, studieförbund och komvux	10,0	10,0	9,1	10,0	5,6	9,3
Folkbildning	5,3	4,8	5,5	7,4	5,0	5,9
Totalt	6,9	6,1	6,9	7,2	6,0	6,2

7. Så används pengarna

Produktivitet = totala kostnaden / hållbarhetsfaktor

Produktivitetens mått som tas fram på detta sätt ska tolkas så att ett lågt produktivetsmått betyder hög produktivitet (se tabell 7.3.2 och 7.3.3).

På detta sätt har UR ett produktivetsmått som tar hänsyn till hållbarhet och kvantitet i förhållande till kostnaderna. Måttet ger också en mer rättvisande jämförelse av kostnader per utbildningsområde.

Kostnaden delad med hållbarhetsfaktorn (hög hållbarhetsfaktor = programmet används under lång tid) gör att en dyr produktion som beräknas hålla under lång tid kan jämföras med en mindre resurskrävande produktion som kanske inte håller lika länge. Fördelen med UR:s produktivetsmått är att det möjliggör jämförelse av snittkostnad per producerad radio- eller tv-timme inom och mellan olika utbildningsområden och år.

Antalet produktioner inom respektive utbildningsområde varierar över åren och därmed kan en produktion med hög eller låg hållbarhetsfaktor få stort genomslag, vilket påverkar produktiviteten per utbildningsområde i kronor. Under vissa år, till exempel ett valår då UR producerar ett stort antal program kring valet och det demokratiska systemet, får detta även genomslag på produktiviteten då dessa program har ett större inslag av aktualiteter och därmed en lägre hållbarhet. Dessutom får stora resurskrävande satsningar genomslag ett visst år, till exempel *Matteväktarna* som producerades under 2023 eller andra säsongen av *Vilken historia!* (åk 4–6) som producerades under 2024.

Under 2024 producerades flera olika dramatiseringar för målgruppen äldre barn. Dramaproduk-

tioner har generellt en lång hållbarhet och därmed ett lägre produktivetsmått (det vill säga en högre produktivitet). Men tv-utbudet för äldre barn under 2024 får ett högre produktivetsmått (och därmed en lägre produktivitet) än 2023. Detta då UR under året producerade fler program med inslag av aktualiteter, till exempel *Från AI till Ö* (åk 4–6).

Vad gäller radioutbudet för såväl yngre som äldre barn är produktivetsmåten lägre (och produktiviteten därmed högre) år 2024 än 2023. Detta då UR under 2024 har producerade färre radiodramaserier (vilka är kostsamma).

Beroende på vilka slags produktioner UR satsar på under ett år påverkas produktiviteten per utbildningsområde och kan därför fluktuerar mellan åren. Till exempel var produktivetsmåtten för utbildningsområde folkhögskola, studieförbund och komvux för tv högt (= låg produktivitet) år 2024 men under 2023 var produktivetsmåtten lägre och produktiviteten därmed högre.

Ju högre hållbarhetsfaktor per produktion, desto lägre blir snittkostnaden och desto högre blir produktiviteten. UR har inte som mål att produktivetsmåtten ska vara detsamma för respektive utbildningsområde varje år. Måttet är i stället ett sätt att framför allt ta hänsyn till kvalitetsfaktorn hållbarhet och därmed bättre spegla hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna samt behoven i samhället.

Kostnadseffektivitet

UR lägger stor vikt vid kostnadseffektivitet i alla led, ett sätt att göra det på är att säkerställa att UR når uppsatta mål i verksamheten. Effektiv styrning av verksamheten handlar främst om att uppnå uppsatta mål utifrån de givna ramar som sändningstillstånd och medelsvillkor utgör.

För att påvisa effektivitet i verksamheten sätter UR de nyckeltal (strategiska mål) som redovisas utifrån den årliga attitydmätningen (se kapitel 2) i relation till insatserna kopplat till de styrande strategier som UR tagit fram och arbetar utifrån. Granskningsnämnden ansåg i sitt beslut kring 2023 års public service-redovisning att de indikatorer som UR redovisar på ett rimligt sätt visar hur public service-uppdraget har fullgjorts med avseende på effektivitet och produktivitet och att UR därför har uppfyllt kraven. Nämnden ansåg dock att redovisningen skulle vinna i tydlighet om UR redovisar hur dessa nyckeltal har förändrats över tid. Detta redovisar UR i kapitel 2 där de strategiska målen och deras utveckling under de senaste tre åren går att följa.

UR anser att det inte är helt rättvisande att sätta de redovisade värdena i relation till förbrukade resurser/insatser för att utläsa ekonomisk effektivitet. Dels är det inte möjligt att koppla ihop exakt

FOTO: SABRINA RUBER/COLOMIAL PICTURES

vilka produktioner som påverkar allmänhetens uppfattning av UR:s utbud. Dels är det aldrig kostnaden för en viss programproduktion som avgör ett programs värde för användarna. En del program produceras för en liten publik vilket gör att kostnaderna utslaget per användare blir högre än program med en väsentligt större publik. Men nyttan är stor även om målgruppen är liten.

Dessutom lär ett program som används av en liten men specifik målgrupp inte påverka allmänhetens uppfattning om UR i lika hög grad som program för en bredare allmänhet. UR som public servicebolag har i uppdrag att producera, sända och tillgängliggöra ett mångsidigt programutbud som präglas av hög kvalitet oavsett hur många eller få som programmen vänder sig till.

Effektivisering

UR arbetar kontinuerligt med organisationsövergripande effektiviseringar av verksamheten i syfte att de medel som UR tilldelas ska användas ansvarsfullt och att så mycket medel som möjligt ska användas till programproduktion och att dessa medel används så effektivt som möjligt. UR vidtar löpande åtgärder för att stimulera effektivitet och produktivitet i verksamheten. Detta för att möjliggöra den utveckling som är nödvändig eftersom publiken förväntar sig ständigt förnyelse av innehåll och förbättrade tjänster. Det innebär genomför-

ande av nödvändiga rationaliseringar eftersom den tvåprocentiga uppräknigen av medlen inte täcker kostnadsökningar över tid, exempelvis ökade kostnader för löneutveckling på arbetsmarknaden i stort, ökade distributionskostnader, variationer i inflation och flera andra kostnadsdrivande faktorer som UR inte kan påverka. Inte minst har den höga inflationen under de senaste åren varit kännbar då kostnaderna har ökat markant för flera av de tjänster som UR köper in. Det handlar om ökade kostnader för allt ifrån produktionsutlägg, rättigheter, textning av programmen, förbrukningsvaror till löner.

De senaste åren under nuvarande tillståndperiod har flera kostnadsbesparingar genomförts, bland annat har effektivare processer införts liksom nya verksamhetssystem. UR har även fattat beslut om att avveckla kontoren i Malmö och Göteborg, både av besparingskäl men också för att uppnå bättre samordning och effektivare användning av resurserna inom audioproduktion.

Under 2024 har flera effektiviseringsåtgärder vidtagits, vissa gemensamt med de övriga public service-bolagen vilket beskrivs i kapitel 7.4. UR har till exempel fortsatt arbetet med att göra energieffektiviseringar och att minska energiförbrukningen. Löpande pågår också ett arbete med att utveckla smartare och effektivare arbetsprocesser som möjliggör effektivare utnyttjande av produktionsresurser. Det övergripande målet med besparingar

▲ I *Inspirerande trädgårdar* (folkbildning) berättar erfarna trädgårdsdesigners om sina senaste projekt och visar hur trädgårdens konst har kopplingar till såväl klimatförändringar och hållbarhet som till själslig återhämtning.

Tabell 7.3.2 Produktivitet i tusen kronor per utbildningsområde radio (kostnad/producerad timme justerat för hållbarhet)

Produktivitet per utbildningsområde radio	2022	2023	2024
Yngre barn (åk F–3)	31,9	52,8	51,5
Äldre barn (åk 4–6)	23,5	38,7	28,9
Unga (åk 7–9, gymnasium, folkbildning)	36,4	76,5	117,6
Högskola (inklusive lärarfortbildning)	-	45,8	107,5
Folkhögskola, studieförbund och komvux	42,6	30,7	39,6
Folkbildning	39,8	20,8	30,7
Totalt	36,2	35,3	47,1

Tabell 7.3.3 Produktivitet i tusen kronor per utbildningsområde tv (kostnad/producerad timme justerat för hållbarhet)

Produktivitet per utbildningsområde tv	2022	2023	2024
Yngre barn (åk F–3)	56,3	102,0	115,4
Äldre barn (åk 4–6)	181,6	124,1	160,0
Unga (åk 7–9, gymnasium, folkbildning)	93,5	126,5	122,3
Högskola (inklusive pedagoger)	18,8	14,1	18,0
Folkhögskola, studieförbund och komvux	90,5	68,6	182,3
Folkbildning	48,3	47,6	50,6
Totalt	49,6	63,0	81,2

7. Så används pengarna

▲ **Grannar** (komvux, sfi) är serien där tittaren får möta ett antal karaktärer som alla bor i samma hus och är grannar. Karaktärerna har olika förhållningssätt till vardagens utmaningar och händelser. I mötena mellan dem finns många spår att jobba vidare med i klassrummet.

och effektiviseringar är att säkerställa en effektiv verksamhet för bästa möjliga räckvidd och effekt. Det är svårt att målsätta hur stora effektiviseringar UR kan uppnå. Publicistisk verksamhet kan inte planeras utifrån hur stora effektiviseringar som kan tänkas genomföras. Detta eftersom det är otroligt svårt att förutse vilka behov verksamheten behöver svara upp emot. Varken pandemin eller kriget i Ukraina gick att förutse, däremot kunde UR snabbt ställa om verksamheten för att svara upp mot de behov som fanns inom såväl utbildningsväsendet som hos allmänheten. Därför är det av stor vikt att bedriva en verksamhet som är flexibel och därmed snabbt kan anpassa sig till nya förutsättningar och behov. Att uppnå målen i verksamheten blir i liknande situationer överordnat att målsätta graden av effektiviseringar.

Viktigast att nå uppsatta mål

UR:s övergripande strategi tar avstamp i public service-uppdraget och dess specifika villkor och UR följer årligen upp såväl den effekt programutbudet har som resursåtgång för programproduktion. Kostnadseffektivitet kan beskriva förhållandet mellan måluppfyllelse och resursförbrukning – för att produktionen av en tjänst eller vara ska anses vara kostnadseffektiv måste den sättas i relation till måluppfyllelsen. Det innebär enligt en utvärdering från Oslo economics, *Evaluering av NRKs arbeid med effektiv drift/2021-251-1030*, att nedskärningar eller olika prioriteringar inte ska likställas med kostnadseffektivitet. Tvärtom kan budgetnedskärningar leda till minskad måluppfyllelse. Rapporten konstaterar också att det är viktigt för ett public service-bolag att ha tydliga målsättningar men att många av dessa mål inte är direkt mätbara. För att UR ska nå uppsatta

”Kostnadseffektivitet kan beskriva förhållandet mellan måluppfyllelse och resursförbrukning.”

mål och leva upp till villkor i sändningstillståndet och medelsvillkor ser bolaget hela tiden över hur resurserna kan användas så effektivt som möjligt. I UR:s public service-uppdrag ingår bland annat att producera utbud till målgrupper i samhället som ingen annan aktör specifikt producerar ett utbud för. Det handlar till exempel om att producera/skapa ett utbud för de nationella minoriteterna och för elever i anpassad grund- och gymnasieskola, tillgänglighetstjänster som syn- och teckenspråkstolkning samt produktioner som bidrar till att stärka läskunnighet för elever i grundskolan eller svenska för invandrare. Dessa är viktiga och specifika public service-uppdrag som inte kan mätas och värderas på gängse (kommersiellt) vis – det är dyra minuter, men viktiga för att nå måluppfyllelse. När UR till exempel väljer att producera program för en icke-hörande publik direkt på teckenspråk, i stället för att teckenspråkstolka innehåll, bidrar det till en större effekt (såväl nöjdhet i målgruppen som ökad användning av det teckenspråkiga utbudet) hos den icke-hörande målgruppen men till en högre kostnad per minut än program som riktas till bredare målgrupper. På samma sätt som specifika (smala) uppdrag måste även konstnärlig kvalitet och bredden i utbudet vägas in vid bedömning av effektiviteten i verksamheten. En dramaproduktion

är betydligt mer resurskrävande än en inspelning av till exempel podden *Fatta familjen* (folkbildning) men bägge sorters produktion ryms inom UR:s breda kunskapsuppdrag.

Nyckeltal för effektivitet

UR har satt upp ett antal nyckeltal för att säkerställa att innehållet i programproduktionen ligger i linje med såväl sändningstillståndet som UR:s övergripande strategi. Dessa nyckeltal är också indikatorer som kan sättas i relation till UR:s insatser som påvisar effektivitet. Det vill säga att målen nås påvisar effektivitet. Ett sätt för UR att arbeta för ett effektivt resursanvändande är att utifrån beslutade strategier och strategiska mål mäta den effekt programutbudet har för viktiga målgrupper. Detta görs dels genom årlig attitydundersökning (se kapitel 2), dels genom dialogmöten med specifika målgrupper men också genom andra former av kommunikation och dialog med målgrupperna. Ett strategiskt mål som följs upp i den årliga attitydundersökningen under tillståndspanoriden 2020–2025 är till exempel att åtta av tio bland allmänheten som har sett eller hört ett program från UR ska uppleva att UR:s utbud är relevant. Detta mål nåddes 2024 då 78 procent av allmänheten och 83 procent av lärarna anser detta (se diagram 2.2.1). Ytterligare ett uppsatt mål är att sex av tio bland allmänheten ska anse att UR har ett stort värde för samhället. I årets undersökning anser 60 procent detta (se diagram 2.1.1). Målet är därmed uppnått. Andra nyckeltal är satta för att säkerställa uppfyllandet av villkor om att UR ska ha en omfattande nyproduktion för barn och unga och att tillgängligheten för syn- och teckenspråkstolkning ska prioriteras

för barn och unga. Samtliga dessa villkor uppfylldes 2024. UR konstaterar dessutom att användningen av programmen ökat, under 2024 med 14 procent på UR Play och på de externa plattformarna med 42 procent. För UR är kunskapsuppdraget helt centralt. Strategier och strategiska mål styr, tillsammans med ekonomisk kontroll och resursfördelning med fokus på programproduktion, verksamheten mot visionen – kunskap för livet.

Åtgärder för ökad produktivitet

Under 2024 har UR ytterligare utvecklat PPM (Project portfolio management), ett verktyg som samlar data kring programproduktioner på ett och samma ställe. PPM är tillgängligt för alla inom programproduktion och syftar till att förenkla planering, uppföljning och fördelning av produktionsresurser. UR ser dessutom kontinuerligt över organisationen och vidtar nödvändiga åtgärder för att öka produktiviteten. För fler exempel på effektiviseringar se kapitel 3.10, effektiviseringar.

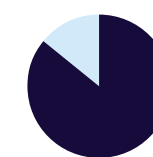
Sidoverksamhet

UR har under 2024 inte bedrivit någon sidoverksamhet.

Kommersiella samarbeten

UR har under 2024 inte deltagit i några kommersiella samarbeten. UR definierar (gemensamt med SVT och Sveriges Radio) kommersiellt samarbete enligt följande: Samarbete med kommersiell aktör som genererar intäkter till UR. En kommersiell aktör driver verksamhet med syfte att generera vinst. Med ett kommersiellt samarbete avses inte en ren försäljning (till exempel visningsrätter) eller andra typer av mer passiva intäkter.

▲ I **Kortfilmklubben – engelska** ingår bland annat *Jane Austen's period drama* (åk 7–9). Året är 1813, och mitt under ett efterlängtat frieri får miss Estrogenia Talbot sin menstruation. Hennes friare, den stilige mr Dickley, misstar blodet för en skada.

78 % av allmänheten som sett eller hört ett program från UR upplever att utbudet är relevant.

FOTO: ELLINOR HALLIN

▲ **Doktor Samuel** (förskola) tar emot på Södersjukhuset i Stockholm. Till mottagningen kommer barn som är sjuka eller har skadat sig. Doktor Samuel förklarar tryggt vad som är fel och i mötena mellan doktorn och hans unga patienter uppstår ofta oväntade samtal.

7.4 Så samarbetar public service-bolagen

I sitt beslut över public service-redovisningarna för 2023 ansåg granskningsnämnden att de tre bolagen hade uppfyllt kravet på samarbeten i medelsvillkor 17. Nämnden tillade dock att ”programföretagen redovisar liknande samarbeten som i föregående års redovisningar samt vissa förslag på samarbeten. Redovisningarna skulle vinna i tydlighet på att i nästa års redovisning fokusera på faktiska och konkreta samarbeten som bolagen har initierat under det gångna året. Nämnden uppfattar villkorets formulering att ”söka samsamarbetsområden” så att detta tar sikte på att hitta nya samarbeten.”¹

Bolagen förstår nämndens önskemål men gör inte samma tolkning av villkorets formulering om att ”söka samsamarbetsområden”. Något stöd för tolkningen att dessa områden ska vara nya finns inte i de förarbeten som ligger till grund för nuvarande sändningstillstånd och medelsvillkor.

Många av de områden som är aktuella för samarbeten är samma från år till år, som exempelvis fastigheter med tillhörande tjänster. Däremot kan priser, teknik, omvärldsförhållanden eller leverantörsförändringar leda till att befintliga samarbeten och upphandlingar inom ett område behöver förändras. Att dra en skarp gräns mellan vad som är nya respektive gamla samsamarbetsområden är därför i många fall svårt. En redan relativt omfattande och detaljerad redovisning av uppfyllandet av villkoret skulle också behöva byggas ut med ytterligare

detaljer av administrativ art inom de respektive samsamarbetsområdena.

Kontinuerliga samarbeten

För att främja samarbete mellan public service-bolagen inom en rad områden sker möten kontinuerligt på olika nivåer där initiativ till olika typer av samarbeten kan tas, utifrån de uppdrag och villkor bolagen har. Befintliga samarbeten utvärderas och nya samsamarbetsområden ses över regelbundet på möten med vd:arna tillsammans med ekonomi- och strategichefer inom de tre bolagen. Behov av nya samarbeten uppstår ibland som en följd av omvärldsförändringar.

Ett sådant exempel under 2024 är att de tre bolagen har inlett ett samarbete med andra nordiska public service-bolag och flera universitet där AI tränas i att förstå nordsamiska. Detta för att AI så småningom ska kunna översätta till och från språket vilket på sikt kan stärka det journalistiska utbudet.

Den snabba utvecklingen av AI och olika AI-tillämpningar har lett till att bolagen de senaste åren intensifierat samarbete och kunskapsutbyte inom detta område, såväl kring konkret användning av AI-teknik som kring frågor av mer principiell natur.

Sveriges Radio och SVT har också inlett ett större samarbete kring AI-relaterade utvecklingsprocesser, strategiska och juridiska frågor där företagens AI-ansvariga identifierar möjliga samarbeten och kunskapsutbyten. AI-frågor är också integrerade i andra typer av regelbundna möten mellan alla tre bolagen och befintliga samarbeten mellan företagens olika funktioner inom exempelvis ekonomi, HR, juridik, it och omvärldsbekvakning. Erfarenheter kring

utbildningar och lärande delas, exempelvis utbyter systemutvecklare kod kring tekniska plattformar.

Som en följd av de besparingsprogram de tre programbolagen genomfört under 2024 fortsätter diskussioner kring att leverera fler tjänster till varandra samt andra möjligheter till samarbeten.

Arbetet med att löpande fortsätta utveckla och hitta nya samarbeten är med andra ord integrerat i företagets högsta beslutsnivåer och därefter nedåt i de respektive ledningsgrupperna och organisationerna.

Principer för samarbete

När UR bedömer om det finns potential för samarbete mellan bolagen inom ett visst område finns det ett antal vägledande grundprinciper som det tänkta samarbetet ska uppfylla:

- Samarbetet ska bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande, som att frigöra medel till journalistik och annat innehåll, eller stärka UR:s förmåga att uppfylla sitt särskilda utbildnings- och folkbildningsuppdrag.
- Samarbetet ska ta hänsyn till bolagens olika behov och inte äventyra bolagens oberoende.
- Samarbetet ska inte minska mångfalden på mediemarknaden utan bidra till en bredd i utbudet.
- Samarbetet ska inte negativt påverka bolagens säkerhets- och beredskapsansvar.

Till den sistnämnda principen kan även tilläggas att när det gäller beredskapsarbetet och delar av säkerhetsarbetet är det viktigt av redundansskäl att bibehålla åtskilda strukturer och planering för desamma eftersom det minskar sårbarheten avsevärt.

På en nationell mediemarknad inom ett litet språkområde som det svenska är det viktigt att stora medieaktörer värnar mångfalden i utbudet och en bredd i valet av ämnen, platser, röster och perspektiv. Den redaktionella mångfalden och bredden i utbudet är centralt för de tre svenska public service-bolagen UR, Sveriges Radio och SVT och för deras respektive uppdrag vilket gör att bolagen främst samarbetar vid sidan av den redaktionella verksamheten, det vill säga inom de utgiftsområden som klassas som övriga kostnader.

Viktigt att poängtera är att samarbeten för ökad effektivitet och produktivitet inte enbart handlar om pengar. Det kan också handla om att hitta nya metoder för att uppfylla någon eller några delar av public service-uppdragen. Samarbete handlar ofta om kunskaps- och erfarenhetsutbyte som också stärker kompetensen inom bolagen och bidrar till effektivitet i verksamheten.

Olika typer av samarbeten

Samarbeten genomförs inom en rad områden och funktioner, vilka kan sammanfattas som:

- Bolagsgemensamma upphandlingar
- Det samägda serviceföretaget SRF
- Gemensamma lokaler
- Hållbarhet, säkerhet och kvalitet i utbudet
- Extern dialog och kunskapsförmedling
- Programverksamhet
- Administration, arkiv och HR-frågor

Nedan följer kortare beskrivningar av vad som görs inom respektive område.

Bolagsgemensamma upphandlingar

De tre programbolagen UR, Sveriges Radio och SVT samt Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) genomför varje år en lång rad gemensamma upphandlingar – med några få undantag görs dessa inom ramen för LOU, lagen om offentlig upphandling. Under 2024 utgjorde den samlade summan för de tre programbolagens gemensamma upphandlingar cirka 1,5 miljarder kronor.

För UR:s del, med ett specifikt utbildnings- och folkbildningsuppdrag, kan behoven vara annorlunda än för SR och SVT som har andra uppdrag och behov och betydligt större verksamheter. UR är det mindre bolaget vilket ibland innebär att det kan vara mer rationellt och kostnadseffektivt för UR att anlita mindre leverantörer än vad SR och SVT har möjlighet att göra. Under 2024 var 65 procent av alla UR:s upphandlingar bolagsgemensamma, 35 procent gjordes enskilt.

Det samägda serviceföretaget SRF

SRF (Sveriges Radio Förvaltnings AB) är ett serviceföretag som ansvarar för gemensamma service- och stödfunktioner åt de tre programbolagen. Företaget arbetar på uppdrag av de tre programbolagen och sköter verksamheter som research, arkiv, telefonväxel, distribution, friskvård och fastighetsförvaltning. SRF är även fastighetsägare i Stockholm, Göteborg och Umeå.

SRF ägs av SVT (61 procent), SR (34,4 procent) och UR (4,6 procent) och finansieras genom att ▶

▼ **Orka plugga** (åk 7–9) har i tio års tid stöttat elever med tips och strategier för att ta sig an skolarbetet och klara kunskapsmålen.

¹ GRN:s beslut om PS-redovisningarna för 2023.

7. Så används pengarna

programbolagen avstår avgiftsmedel enligt en kostnadsfördelningsmodell. Under 2024 var den sammanlagda summa för medelsavståndet drygt 282,9 miljoner kronor, varav UR:s andel var 16,6 miljoner kronor.

Som en följd av de tre programbolagens respektive besparingsprogram inleddes under 2024 en gemensam genomlysning av SRF:s kostnader. Under hösten beslutade styrelsen för SRF om ett förändrat uppdrag för bolaget, vilket har lett till avveckling av vissa gemensamma funktioner som till exempel research- och biblioteksverksamheten. I stället har Sveriges Radio tagit över verksamheten och kommer genom avtal med UR och SVT ge deras medarbetare möjlighet att även fortsatt använda sig av bibliotekstjänsterna.

Som ett led i förändringarna beslutade programbolagen även om besparingar kopplade till bemanning av telefonväxeln. Genom att inte bemanna växeln 365 dagar om året, dygnet runt, kunde bemanningen liksom kostnaderna minskas.

Gemensamma lokaler

Bolagen har gemensamt med SRF ett fastighetsråd som samordnar lokal- och fastighetsfrågor, och programbolagen samlokaliseras och samutnyttjar lokaler där det är möjligt och rationellt. Cirka 75 procent av public service-bolagens medarbetare sitter samlokaliserat, det vill säga i fastigheter där två eller fler av bolagen bedriver verksamhet.

Alla tre bolagen är samlokaliserade i Göteborg² och Stockholm.

Sveriges Radio och SVT är samlokaliserade i Arvidsjaur, Borås, Kalmar, Karlskrona, Kiruna, Linköping, Norrköping, Skellefteå, Visby samt Örnsköldsvik.

UR och Sveriges Radio är samlokaliserade i Malmö².

Hållbarhet, säkerhet och kvalitet i utbudet

De tre public service-bolagen samarbetar bland annat även kring:

- hållbarhetsarbete, exempelvis gemensamma utbildningar för medarbetare samt samordnad utformning av företagens klimatredovisningar,
- säkerhetsarbete vid bland annat evenemang och vid de platser och lokaler i landet där bolagen är samlokaliserade, samt i ett gemensamt säkerhetsråd,
- arrangemang som större evenemang, galor, viss kulturverksamhet och utdelning av utmärkelser,
- medfinansiering av medieforskning och publikundersökningar,
- språkvård och rådgivning,
- utbildningar inom programjuridiska frågor,

² Från och med 1 juli 2025 avvecklar UR kontoren i Göteborg och Malmö.

- tät dialog och erfarenhetsutbyten inom exempelvis juridik och lagstiftningsfrågor, publikanalys med flera andra områden,
- löpande dialog och samarbete för att utveckla public service-redovisningarna.

Gemensamt för dessa typer av samarbeten är att de är relativt svåra att kvantifiera i en sammantagen summa pengar, utan att det skulle kräva en omfattande administration. Detsamma gäller de nära samarbeten de tre bolagen har med de andra nordiska bolagen i en rad frågor, bland annat inom EBU (European Broadcasting Union) samt Nordvision vars syfte är att stärka public service i Norden. Medlemmarna samproducerar och utväxlar program, samutvecklar format och delar olika former av kunskap med varandra.

”För att främja samarbete mellan bolagen sker möten kontinuerligt på flera nivåer där initiativ till olika typer av samarbeten kan tas.”

Bolagen medverkar dessutom tillsammans i olika typer av samarbeten inom mediebranschen som Utgivarna och det medieetiska systemet MO/MEN (se kapitel 3.4, samt 3.5)

Extern dialog och kunskapsförmedling

De tre bolagen samarbetar också kring vissa typer av arrangemang som syftar till ökad kunskap om mediernas roll och uppfyllande av krav på dialog med berörda grupper:

- UR, Sveriges Radio och SVT arrangerar tillsammans med lokala tidningshus *Fria ordets dag* där sjätteklassare över hela landet i en digital sändning får lära sig mer om journalistik, tryck- och yttrandefrihet samt källkritik (Läs mer i kapitel 6.1). Under sändningarna kan klasserna interagera med programledarna. Läsåret 2023–2024 deltog en tredjedel av alla sjätteklassare i Sverige i arrangemanget och under hösten 2024 har antalet klasser och elever som deltagit ökat ytterligare. Under 2024 har bolagen även utvecklat en version för landets niondeklassare, *Fria ordet åk 9*, som lanserades under hösten 2024.
- Tillsammans arrangerar de tre bolagen den årliga konferensen *PS Funk-dagen* där företrädare för olika organisationer med fokus på frågor om tillgänglighet och funktionsrätt möter företrädare

Barnradions bokpris (åk 4–6) inspirerar barn till egen läslust och lär dem mer om litteratur och läsförståelse. En jury bestående av fem sjätteklassare – 2024 från Ekländaskolan i Mölndal – läser och diskuterar fem böcker och utser därefter årets bästa bok för 9–12-åringar.

FOTO: MEHDI KABIRZADEH

för UR, Sveriges Radio och SVT. Syftet är att diskutera och i viss mån utvärdera hur bolagen lever upp till användarnas behov samt att inspirera till bättre inkludering av personer med funktionsnedsättning i public service.

Samarbeten kring program

De tre bolagen träffar varje år överenskommelser för insatser på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk samt för personer med funktionsnedsättning (se kapitel 6.7 samt 6.9).

- UR och Sveriges Radio samarbetar kring *Barnradions bokpris*.
- UR och SVT samarbetar kring *Lilla Aktuellt* och *Lilla Aktuellt skola*.
- UR, Sveriges Radio, SVT och Radiohjälpen samarbetar kring *Musikhjälpen*.
- Sveriges Radio och SVT samarbetar kring *Vi i femman*, *Världens barn*, *P3 Guld*, *Melodifestivalen* och *Idrottsgalan* samt en del av Berwaldhallens konserter.
- Sveriges Radio och SVT samarbetar redaktionellt genom Sameradien/SR Sápmi och SVT Sápmi.
- UR och SVT har under 2024 inlett samarbete kring *Nyhetskoll*, som kommer att lanseras i januari 2025.

Administration, arkiv och HR-frågor

Sedan flera år sköter SVT på uppdrag av UR delar av UR:s ekonomi- och löneadministration i syfte att öka samarbete och effektivitet.

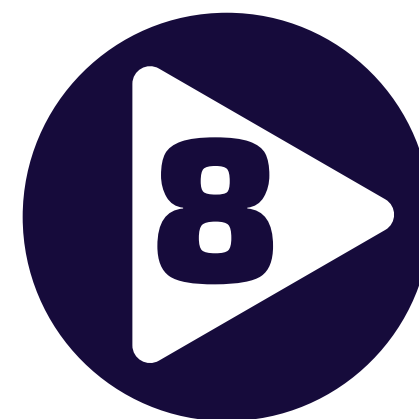
UR och SVT samarbetar kring ett gemensamt bibliotek/arkiv, Mark, för rörligt material dit alla programfiler skickas.

Bolagsgemensamma upphandlingar

Under 2024 avslutade de tre programbolagen SVT, Sveriges Radio och UR i samarbete med Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) 24 större gemensamma upphandlingar:

- Upphandlingar som omfattade samtliga bolag avsåg telefoni, brandskyddsprodukter, bevakning av fastigheter, revisionstjänster, konsultstöd CSR, Corporate Sustainability Reporting Directive, samt taxitjänster i Stockholm.
- SVT, SR och UR genomförde gemensamma upphandlingar av hyra av lösteknik, återförsäljare av Pro Tools, KVM-produkter (Keyboard, Video, Mouse), licensspecialist och återförsäljare av programvaror och SAAS-tjänster (Software as a service), magasinering för och flytt av dekorer, it-återvinning, evenemangssäkerhet, passerkortsämnen och passerkortstillbehör, servrar samt larmtryckning och extrabevakning.
- SVT och UR genomförde gemensamma upphandlingar av professionella studiokamerasystem, teknisk försäljning, fiberoptik och fiberkablage, rekryterings-tjänster, it-konsulter samt teckenspråkstolkare.
- SVT, SR och SRF genomförde gemensam upphandling av taxitjänster i Umeå.
- SVT och SRF genomförde gemensam upphandling av byggentreprenad för renovering av kontorsfastighet.
- Under 2024 påbörjades koncerngemensamma upphandlingar av resebrå-tjänster, profilprodukter, byggentreprenad Framtidens TV-hus, utsändningstjänster, säkerhetsutbildningar, säkerhetsprodukter it, nätverksutrustning, camera tracking system, arkitekt-tjänster, konstruktörstjänster, tryckeritjänster samt servicetjänster och mindre entreprenader inom bygg, rör, ventilation och el.

Alla andra kan dra åt helvete (gymnasium) är en dramaserie om vänskap, hemligheter och hur långt man är redo att gå för att finna, eller dölja, sanningen. Introverte Ossian blir vän med den utåtriktade och karismatiske Liam på elevhemmet i Uppsala. Deras tid fylls av garv, fester och vardagsdramatik, tills de stöter på en skakig videoinspelning från 2005 som förändrar allt.

Planer för framtiden

Utan kunskap stannar världen. Graden av utbildning och kunskap är avgörande för vilket samhälle vi har i morgon. Därför fokuserar UR på program som stärker kunskapen hos barn, unga och vuxna. Men också på program som förklarar och fördjupar och sätter kunskap i kontext i en allt oroligare omvärld.

Mediemarknadens snabba digitala utveckling, fragmentiseringen av mediekonsumtionen och ständigt föränderliga mediebetenden ställer helt nya krav på UR i dag. Det handlar om att vara en del av den tekniska utvecklingen och samtidigt stå stadigt i ett oberoende programutbud. Något som blir ännu viktigare i utmaningar med ökade spänningar i samhället och en snabb utveckling av AI.

När UR summerar 2024 är den ökade användningen av UR:s utbud på såväl egna som externa plattformar ett kvitto på att både de utbudssatsningar som gjordes under 2024 och den tid och de resurser UR lägger på att utveckla distribution och kommunikation har burit frukt. Under 2024 pågick flera utvecklingsprojekt med syfte att tydliggöra UR:s erbjudande till användarna både utifrån olika kunskapsbehov och utifrån användarnas olika mediekonsumtionsmönster. Med *Nyhetskoll* (åk 7–9 och gymnasium), som lanseras i januari 2025, svarar UR upp mot behovet av ett sammanfattande program av nyhetsveckan och löpande nyhetsfördjupningar för klassrummen. Som ett nästa steg kommer UR utforska formatet även mot svenskt teckenspråk och anpassad skola. Med kommunikationskampanjen *Lysna dig smartare* uppmärksammades allmänheten på UR:s stora audioutbud vilket resulterade i att

lyssnandet på poddar ökade dramatiskt. Och med utvecklingen av smart-tv-appar kommer hela UR:s katalog av innehåll göras tillgängligt för användare direkt via deras tv-skärmar, något som för många innebär en enklare och mer bekväm åtkomst till UR:s utbud.

Flera av utvecklingsprojekten fortsätter in i 2025. Målet är att programutbudet ska upplevas som relevant för målgrupperna och att programutbudet ska kunna nås och finnas tillgängligt på de plattformar där användarna finns. Till exempel kommer UR att lansera smart-tv-apparna successivt under 2025. UR:s dataplattform (för intern analys) utvecklas kontinuerligt med mer detaljerad information om till exempel användningen av programutbudet. Syftet är att öka möjligheterna att kunna följa upp mål och analysera insatser kopplat till användningen för att effektivisera olika processer i verksamheten.

Samhällsutmaningar

Tyngdpunkten i utbudet kommer även fortsättningsvis att koncentreras till utbildningsområdet för att stötta lärare och elever med programinnehåll. Genom att förena journalistik och pedagogik skapar UR program som bidrar till att den enskilde kan ta till sig ny kunskap. UR vill dessutom med sitt

FOTO: ANDREAS ÖHMAN

FOTO: ARPI SAHAKYAN

▲ I Sverige, krisen och jag (folkbildning) reser komikern Kristoffer Appelquist runt i Sverige för att ta reda på vad krisberedskapen i landet består av. Bland annat besöker han Skanör där det byggs en skyddsvall i syfte att motverka översvämningar.

särskilda utbildnings- och folkbildningsuppdrag bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar. En övergripande samhällsutmaning är att bidra till att minska kunskapsklyftorna. Under 2025 har *Orka plugga*, UR:s Youtube-kanal, producerat ett innehåll som ger tips och strategier för hur elever på högstadiet kan ta sig an skolarbetet. Under 2025 kommer UR att utveckla en version för mellanstadiet.

För de närmaste åren har UR identifierat tre specifika samhällsutmaningar som kommer att avspeglas i programutbudet: desinformation och informationspåverkan, vetenskap och faktaresistens samt demokratiska värderingar.

Motstå desinformation

Att kunna upptäcka och motstå desinformation och att kunna verifiera fakta och bilder blir allt viktigare för att navigera i ett demokratiskt samhälle. Digital källkritik såväl som källtillit är centrala kompetenser i en tid av artificiell intelligens, AI. UR kommer därför under de närmaste åren att satsa på programproduktioner till gymnasiet men även till övriga skolstadiet och allmänheten för att bidra med kunskap i det paradigmskifte som pågår.

För den vuxna publiken kommer under 2025 en andra säsong av *Vem ska jag tro på?* (komvux) där programledaren Kodjo Akolor tittar närmare på fenomen, trender och frågeställningar kopplade till AI och medier. Hur påverkar AI medierna, samhället och demokratin?

I en tid då nästan alla barn på lågstadiet (97 procent¹) använder internet är behovet av

¹ Svenskarna och internet 2023, Internetstiftelsen.

”Kriser leder inte bara till ökad oro utan skapar även nya kunskaps- och informationsbehov.”

medie- och informationskunnighet stort även i den målgruppen. Under 2025 tar UR därför fram ett nytt programformat för åk F–3. Syftet med det nya formatet är att barn ska få verktyg för att kunna förhålla sig källkritiska till information de möter på internet och sociala medier samt bidra till att eleverna utvecklar kunskap om och förståelse för trovärdiga källor.

Vetenskap och fakta

Vår tids ödesfrågor behöver lösas på vetenskaplig grund. När förmågan att kunna skilja fakta från åsikter utmanas, liksom tilliten till vetenskapen, behöver vetenskaplig metod synliggöras. UR fortsätter därför utvecklingen av nya programformat som på ett lättillgängligt sätt lyfter forskning och vetenskap och dess betydelse för samhällsutvecklingen. Under 2025 kommer till exempel en programserie om vetenskaplig metodik för åk 4–6 där tittarna får möta forskare som med vetenskapens hjälp har förändrat världen.

Distribution

UR arbetar kontinuerligt med effektiviseringar av verksamheten. Syftet är att de medel som UR tilldelas ska användas ansvarsfullt och att så mycket

FOTO: ISMAEL GARCIA

medel som möjligt ska användas till UR:s kärnverksamhet, det vill säga att producera, sända och tillgängliggöra program. Men för att programmen ska nå sina användare krävs även att UR lägger betydande resurser på kommunikation om och distribution av programutbudet för att nå effekt och ökad räckvidd.

I det alltmer fragmentiserade, huvudsakligen digitala, medielandskapet är frågan om hur programmen når sina användare, hur de distribueras, allt viktigare. UR behöver därför försäkra sig om att programutbudet är lätt att hitta på de plattformar där användarna finns och att möta användarnas krav på funktionalitet och nya gränssnitt. Därför kommer UR behöva lägga betydande resurser på teknisk utveckling kopplat till distribution de närmaste åren. UR:s ekonomi är i grunden god men på grund av det makroekonomiska läget befinner sig UR i ett ansträngt ekonomiskt läge. För att möjliggöra nödvändiga investeringar står effektivisering, prioriteringar och ökad samverkan i fokus för att UR fortsatt ska utveckla såväl innehåll som distribution och tillgänglighet.

Ständig beredskap

UR behöver under detta sista år av innevarande tillståndsperiod ha en fortsatt beredskap för eventuella kriser eller stora samhällshändelser som påverkar UR:s målgrupper. Coronapandemin, kriget i Ukraina, Nato-processen, gängskjutningar och senast kriget mellan Israel och Hamas är alla exempel på kriser som har skapat nya kunskapsbehov som UR har svarat upp emot. Förutom att leverera nytt, aktuellt programutbud som svarar mot snabbt

uppkomna kunskapsbehov, såväl till skolan som till allmänheten, handlar beredskap också om att utveckla UR:s verksamhet för att den ska vara så robust som möjligt. Det handlar bland annat om att se över olika interna processer för att öka redundansen. UR:s beredskapsplanering har främst varit inriktad på hur verksamheten ska fungera vid framtida kris. En allt oroligare omvärld ställer dock nya krav på att UR:s verksamhet fungerar även vid skärpt beredskap. Något som Public service-utredningens betänkande förtydligar. Dessutom görs bedömningen att UR:s beredskapsuppdrag framåt även bör omfatta planering för hur utbildningsväsendets behov av program ska tillgodoses vid högsta beredskap. UR har därför under 2024 intensifierat och utvecklat sitt säkerhets- och beredskapsarbete vilket fortsätter under 2025.

UR viktigt i en orolig omvärld

2024 var, precis som 2023, ett år som präglades av olika pågående kriser i omvärlden med bland annat stora ekonomiska, säkerhetspolitiska och klimatrelaterade utmaningar. Alla dessa kriser leder inte bara till ökad oro utan skapar även nya kunskaps- och informationsbehov. Här har medierna och public service en viktig roll genom att förmedla korrekta nyheter, samhällsinformation och kunskap som möter upp de behov som uppstår.

I tider av ökad oro och polarisering i samhället kan UR bidra med opartisk information och ökad kunskap. Med sin långa erfarenhet av att kombinera oberoende journalistik med pedagogik spelar UR en alldeles särskild roll för alla, ung som gammal, i sökandet efter kunskap och sammanhang.

▲ I Sverige forskar (folkbildning) berättar forskare om sina resultat och visioner och lär dig mer om allt från superplåster till musikens läkande kraft. Till exempel visar forskning att det kan finnas fördelar med att snoozar och ligga kvar i sängen på morgonen.

År 2022 gick Matildas tvillingssyster Amanda bort i cancer efter flera års kamp mot sjukdomen. Hon blev bara 15 år. I *Sorg, skuld, sorg* (gymnasium) berättar Matilda om sorgen och skulden över att vara den som överlevde.

FOTO: CLARA GEDER

Bilagor

9.1 Kontakter med utbildningsväsendet

Förskolor

- Backa förskola, Katrineholm
- Badhusbergets förskola, Lysekil
- Djurgårdsvyn, Stockholm
- Eken, Motala
- Förskolan Hasselvägen, Falun
- Förskolan Ragvald
- Förskolecenter Pelikanen, Strängnäs
- Hammarenhög, Österlen
- Jössastigens förskola, Karlshamn
- Klöverängens förskola, Örebro
- Kunskaapsgatans förskola, Göteborg
- Kirsebergstornets förskola, Malmö
- Laxöns förskola, Halmstad
- Lervils förskola, Lomma
- Mällby förskola, Strömstad
- Norrgårdens förskola, Knivsta
- Pusselbiten förskola, Skellefteå
- Sagohjälten, Stockholm
- Skogstorpets förskola, Uppsala
- Skärgårdens förskola, Trosa
- Stora Lokets förskola, Kungsbacka
- Vasan, Stockholm
- Viktoriagården förskola, Norrtälje
- Vårholmsbackarna, Stockholm
- Västra Bråstorp, Motala
- Östertull Montessori, Lund

Skolor – grundskolor och gymnasieskolor, inkl. anpassad skolform

- Adolf Fredriks musikklasser, Stockholm
- Alexandraskolan, Göteborg
- Alfred Dalinskolan, Jönköping
- Alirskolan, Bollnäs
- Anna Whitlocks gymnasium, Stockholm
- Annerstaskolan, Huddinge
- Apelgårdsskolan, Malmö
- Apelskolan, Falkenberg
- Benzeliusskolan, Luleå
- Bettna skola, Katrineholm
- Bikupan, Lessebo
- Birgittaskolan, Örebro
- Borås kristna skola, Borås
- Britsarvsskolan, Falun
- Brunnaskolan, Botkyrka
- Bryggeriets gymnasium, Malmö
- Bräntbergsskolan, Umeå
- Bäckadalsgymnasiet i Jönköping
- Bäckaskolan, Gnosjö
- Celciusskolan, Uppsala
- De Geergymnasiet, Norrköping
- Djurgårdsskolan, Eskilstuna
- Droppen, Haparanda
- Elinsborgsskolan, Helsingborg

- Enbacksskolan, Spånga
- Engelbrektskolan, Örebro
- Eriksbergsskolan, Uppsala
- Erik Dahlbergsgymnasiet, Jönköping
- Fagrabäcksskolan, Växjö
- Falkenbergs gymnasieskola, Falkenberg
- Fjärdingskolan, Borås
- Fridegårdsgymnasiet, Häbo
- Fristadsskolan, Eskilstuna
- Frösåkersskolan, Östhammar
- Furuhedsskolan, Kalix
- Färjestadsskolan, Karlstad
- Grimsåsskolan, Grimsås
- Grubbeskolan, Umeå
- Gränbyskolan, Uppsala
- Grönkullaskolan, Sundbyberg
- Gustav Vasa skola, Stockholm
- Guteskolan, Gotland
- Gylle skola, Borlänge
- Hagagymnasiet, Norrköping
- Hagaskolan, Dals-Ed
- Hvitfeldtska gymnasiet, Göteborg
- Höganäs gymnasiet, Höganäs
- Hörstaskolan, Kumla
- Internationella Engelska Skolan, Älvsjö
- Järvaskolan, Kista
- Jättestensskolan, Grums
- Kristinaskolan, Härnösand
- Kristinebergsskolan, Oskarshamn
- Kristinedalskolan, Stenungssund
- Kulturama gymnasium, Stockholm
- Kunskaapsskolan, Uppsala
- Kålgårdsskolan, Jönköping
- Liljeskolan, Trelleborg
- Långsjöskolan, Huddinge
- Maja Beskovsskolan, Umeå
- Malmö Latinskola
- Manillaskolan, Stockholm
- Marieskolan, Eslöv
- Minnebergsskolan, Arvika
- Mogaskolan, Svenljunga
- Mullsjöskolan, Mullsjö
- Musikugglan, Karlskrona
- Mälarhöjdens skola, Stockholm
- Nils Holgerssongymnasiet, Skurup
- Nordhemsskolan, Göteborg
- Norrevångsskolan, Karlshamn
- Nya Stenkulaskolan, Malmö
- Nösnäs gymnasiet, Stenungssund
- Olaus Petriskolan, Örebro
- Örnässkolan, Borlänge
- Oxhagsskolan, Akalla
- Oxievångsskolan, Malmö
- Persboskolan, Västerås
- Pilskolan, Uppsala
- Riksgymnasiet för döva och hörselskadade, Örebro
- Rosengårdsskolan, Malmö
- Rosenvallaskolan, Söderhamn

- Rudsskolan, Karlstad
- S:t Olovsskolan, Köping
- Sagaskolan, Sigtuna
- Sameskolan, Kiruna
- Sannaskolan, Göteborg
- Silviaskolan, Hässleholm
- Sjöviksskolan, Stockholm
- Slotssbrons skola, Grums
- Solanderskolan, Piteå
- Svarträvens skola, Övertorneå
- Sverigefinska skolan, Eskilstuna
- Södervärnsskolan, Visby
- Tofthagaskolan, Skillingaryd
- Tomtbergaskolan, Huddinge
- Torvallaskolan, Östersund
- Tågaborgsskolan, Helsingborg
- Ulvsåterskolan, Gävle/Örebro
- Vallbyskolan, Eskilstuna
- Vikbolandsskolan, Norrköping
- Viktor Rydbergs skola, Sundbyberg
- Vänerskolan, Vänersborg
- Wallbergsskolan, Halmstad
- Hagaskolan, Dals-Krona
- Ystad gymnasium
- Åsbackaskolan, Gnesta
- Älta skola, Nacka
- Älvegårdsskolan, Göteborg
- Östermalmsskolan, Umeå
- Östra skolan, Malmö

Myndigheter och organisationer

- Arbetsförmedlingen, Stockholm
- Järva
- Författarcentrum
- Göteborgs naturhistoriska museum
- Historiska museet
- Institutet för språk och folkminnen
- Kalmar länsmuseum
- KFUM
- Landsrådet för Sveriges barn- och ungdomsorganisationer
- Malmö Ungdomscentral
- MUCF
- Nordiska museet
- PRO
- Riksantikvarieämbetet
- RISE
- Sameskolstyrelsen
- Seniornet
- Skolverket
- Språkrådet
- Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)
- Stockholms läns Bildningsförbund
- Sverigefinska lärarförbundet
- The Viking Museum
- Unesco

Högskolor och vuxenutbildning

- ABF
- Bilda

- Birkagårdens folkhögskola
- Borås högskola
- Botkyrka vuxenutbildning
- Folkbildningsrådet
- Fornby folkhögskola, Dalarna
- Gymnastik och Idrottshögskolan
- Göteborgs universitet
- Hjo folkhögskola
- Huddinge vuxenutbildning
- Högskolan, Gävle
- Högskolan, Borås
- June folkhögskola, Jönköping
- Kaggeholms folkhögskola
- Komvux, Falkenberg
- Konstfack
- Kungliga musikhögskolan, Stockholm
- Kungliga tekniska högskolan
- Luleå universitet
- Höskolan, Borås
- Lunds universitet
- Malmö universitet
- Röda Korsets folkhögskola, Skärholmen
- Sensus
- Sfi Aneby, Åsö, Liljeholmen, Hudiksvall m fl
- Sima folkhögskola
- Skurups folkhögskola
- Stockholms universitet
- Studieförbundet Vuxenskolan
- Södra Vätterbygdens folkhögskola
- Umeå universitet
- Uppsala universitet
- Vuxenutbildningen, Flen
- Önnestads folkhögskola
- Örebro universitet

Bibliotek och medicentraler

- AV Media, Dalarna, Skåne, m fl
- Bergsjö bibliotek
- Biblioteksregion, Dalarna, Gävleborg m fl
- Biblioteksutveckling region Jämtland/Härjedalen
- Digidelcenter
- Riksantikvarieämbetet
- RISE
- Fisksåtra bibliotek
- Forumbiblioteken, Nacka
- GR Utbildning, Göteborg
- Järfälla medicenter
- Kungliga biblioteket
- Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)
- Mediapoolen, Borås
- Mediapoolen, Borås
- Sverigefinska läraryrket
- Motala bibliotek
- Pedagogiskt center, Helsingborg
- Regionbiblioteket i Norrbotten
- Resursbiblioteket för meänkieli
- Skolmedia
- Älvdalens sockenbibliotek

Bilaga 9.2 Uppfyllelse av krav i sändningstillstånd

ST	Villkor	Utfall	Kapitel
ST 1	Sända ljudradio- och tv-program.	UR har sänt 354 timmar radio och 2 966 timmar tv.	4.1
ST 2	Sända sökbar text-tv.	UR har sänt text-tv.	4.1
ST 3	Ska kunna tas emot av alla.	UR sändningar har kunnat nås av hela befolkningen.	3.10, 3.11, 4.1
ST 4	Använda analog utsändningsteknik för ljudradio.	UR använde analog utsändningsteknik i radio.	3.10
ST 5	Använda digital utsändningsteknik vid sändning av tv.	UR använde digital utsändningsteknik i tv.	3.10
ST 6	Hög kvalitet vid utsändning. Samverka i tekniska frågor. Ingå avtal API enligt europeisk standard.	Den tekniska kvaliteten var hög. Under 2024 har UR samverkat med SVT kring flera tekniska frågor. Har ej använt sådan tjänst.	3.10
ST 7	UR har ett mångsidigt programutbud. UR tillhandahåller ett varierat utbud på det svenska språket. Jämställdhet och mångfald. Spegling av hela landet.	UR har en spridning i utbudet mellan olika utbildningsområden och ämnen. 37,5 procent av UR:s sändningar är på svenska, UR värnar svenska språket. Intern speglingsmätning har gjorts under 2024. Villkoret följs upp i attitydundersökning samt speglingsmätning.	5 3.7, 6.7 5.4 2.1, 5.4
ST 8	Utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska koncentrera programverksamheten till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. Förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten.	Utbildningsutbudet har utvecklats och vidgats. UR har koncentrerat programverksamheten till utbildningsområdet och därutöver tillhandahållit ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten har inkluderat barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. UR förstärker, breddar och kompletterar de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna har getts möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten	6.1 5 5, 6 5, 6 2, 3, 5, 6.8, 6.9
ST 9	Variation i produktionsformer.	UR har haft variation i produktionsformer.	3.2, 3.3
ST 10	Barn och unga . Språkliga behov hos barn och unga.	UR erbjuder ett varierat utbud för barn och unga, har en omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga. UR har utvecklat programverksamheten för äldre barn och unga. UR tar hänsyn till språkliga behov hos barn och unga tillhörande språkliga eller etniska minoriteter.	6.2 6.5 6.9
ST 11	Tillgänglighet.	UR har uppfyllt kraven på tillgängliggörande och tillgänglighet.	6.7
ST 12	Mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns.	UR har ett mångsidigt utbud som speglar olika kulturer.	6.4, 6.6, 6.9
ST 13	Nationella minoritetsspråk och teckenspråk.	Bolagens sammantagna utbud på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk har uppgått till minst 2019 års nivå. Bolagens sammantagna utbud på jiddisch har ökat jämfört med 2019 års nivå. UR:s förstasändningar på finska, jiddisch, meänkieli, romani chib, samiska samt svenskt teckenspråk har ökat jämfört med 2019 års nivåer.	6.9 6.9 6.9
ST 14	Opartiskt och sakligt .	UR har utövat sändningsrätten opartiskt och sakligt.	3.4
ST 15	Beriktigande.	Ingen begäran om beriktigande har inkommit 2024.	3.4
ST 16	Genmäle.	Ingen begäran om genmäle har inkommit 2024.	3.4
ST 17	Enskildes privatliv.	Utbildningar genomförs och redaktionella samtal förs löpande för att respektera den enskildes privatliv.	3.4
ST 18	Tv:s och radions särskilda genomslagskraft.	Utbildningar genomförs och redaktionella samtal förs löpande för att ta hänsyn till ljudradions och tv:s särskilda genomslagskraft.	3.4
ST 19	Reklam.	UR sänder inte reklam.	3.3
ST 20	Direkt sponsring. Indirekt sponsring.	Ingen sponsring har förekommit.	3.3
ST 21	Reklam enligt 17 §.	Reglerna följs.	3.3
ST 22	Produktplacering.	Ingen produktplacering har förekommit.	3.3
ST 23	Hög säkerhet.	UR håller hög säkerhet.	3.11
ST 24	Beredskapsplaner. Samråd med MSB.	UR skickar årligen in en beredskapsplan till MSB och Kulturdepartementet Samarbete med MSB sker.	3.11
ST25	Högsta beredskap.		3.11

Bilaga 9.3 Uppfyllelse av krav i medelsvillkor

	Villkor	Utfall	Kapitel
MV 1	Verksamheten ska bedrivas rationellt, åtgärder ska vidtas för ökad effektivitet och produktivitet.	UR har drivit verksamheten rationellt och gjort åtgärder för ökad produktivitet och effektivitet.	7
MV 2	Medel till kärn- och kompletterande verksamhet.	Medlen har huvudsakligen använts till kärnverksamheten.	7
MV 3	Sidoverksamhet.	UR har under 2024 inte bedrivit sidoverksamhet.	7.3
MV 4	SRF.	UR har anslagit medel till SRF.	7
MV 5	Distribution.	SVT står enligt avtal för UR:s distributionskostnader i marknätet.	7.2
MV 6	Sändningar.	UR har sänt i SR:s och SVT:s kanaler samt i Kunskapskanalen som samägs av UR och SVT. Allmänheten kan ta emot UR:s sändningar utan särskild betalning utöver radio- och tv-avgiften.	4.1
MV 7	Teknisk utveckling av produktions- och distributions-teknik.	UR har deltagit i den tekniska utvecklingen av distributionsteknik för radio och tv. De egna plattformarna har prioriterats vid distribution på internet.	3.9 3.10 4.2
MV 8	Utbudet ska utformas på sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig programmen.	UR arbetar kontinuerligt med att tillgängliggöra programutbudet för att så många som möjligt ska kunna tillgodogöra sig programmen.	4, 6
MV 9	Distribution på externa plattformar.	UR har en policy för närvaro och distribution på tredjeparts-plattformar.	4.4
MV 10	Sändningar utanför Sverige.	UR har inte tillgängliggjort sändningar utanför Sverige.	4.1
MV 11	Kärn-, kompletterande och sidoverksamhet.	UR har en god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.	4.5
MV 12	Tillgängligheten till och kunskap om programmen. Samarbeta med aktörer inom utbildning och forskning.	UR samverkar med flera aktörer.	3.2, 3.3, 3.5, 5.2, 6.7
MV 13	Överenskommelser mellan bolagen.	Överenskommelser har gjorts mellan bolagen och sänts in till Kulturdepartementet och MRTV.	6.7, 6.9
MV 14	Förhandsprövning av nya tjänster/väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom kompletterande verksamhet.	Inga nya/väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom ramen för kompletterande verksamhet har gjorts.	3.6
MV 15	Regional indelning av organisation.	UR är lokaliserat till Stockholm, Göteborg och Malmö.	7.4
MV 16	Livskraftig produktionsmarknad i hela landet.	UR har under 2024 bidragit till en livskraftig produktionsmarknad i hela landet genom produktionsutlägg.	3.2
MV 17	Sändningstid.	Avtal finns och ingen oenighet har uppstått.	4
MV 18	Upphörande av sändningstillstånd.		
MV 19	Redovisning av uppdraget.	Se denna public service-redovisning.	
MV 20	Programstatistik, programkategoriers andel av sändningstid, resursförbrukning för respektive kategori.	Programstatistiken är utformad så att jämförelser över tid är möjlig.	3, 4, 5, 6, 7
MV 21	Bolagen ska sträva efter att utveckla gemensam redovisningsform.	Bolagen har samarbetat för att ta fram ny och gemensam struktur för redovisningen för tillståndsperioden.	1.1
MV 22	Revisorer.	Revisorer granskar såväl denna redovisning som budgetunderlagen. Revisorsintyg bifogas.	

Bilaga 9.4

Nationella minoritetsspråk, sammantagen volym alla bolagen

2022	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	7 504,50	481,65	63,46	8 049,61	100	128	151	126
Jiddisch	12,80	7,41	6,54	26,75	183	247	218	216
Meänkieli	1 116,90	66,31	19,92	1 203,13	101	107	105	104
Romani chib	443,50	86,58	23,23	553,31	100	114	116	110
Samiska	1 446,90	174,05	23,47	1 644,42	101	107	112	107
Teckenspråk	0,00	226,18	38,62	264,80	0	100	104	102
Totalt	10 524,60	1 042,18	175,24	11 742,02	117	134	134	128

2023	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	7 494,46	462,21	44,16	8 000,83	100	123	105	109
Jiddisch	13,28	7,79	10,73	31,80	190	260	358	269
Meänkieli	1 138,57	66,80	21,43	1 226,80	103	108	113	108
Romani chib	443,45	100,24	22,60	566,29	100	132	113	115
Samiska	1 469,00	171,57	23,87	1 664,44	103	106	114	107
Teckenspråk	0,00	229,44	38,33	267,77	0	102	104	103
Totalt	10 558,76	1 038,05	161,12	11 757,93	119	138	151	135

2024	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	7 448,78	434,87	55,37	7 939,02	99	115	132	115
Jiddisch	13,28	20,82	7,41	41,51	190	694	247	377
Meänkieli	1 188,10	74,85	22,10	1 285,05	107	121	116	115
Romani chib	446,45	78,15	23,61	548,21	101	103	118	107
Samiska	1 467,67	172,03	23,34	1 663,04	103	106	111	107
Teckenspråk	0,00	228,76	40,41	269,17	0	101	109	105
Totalt	10 564,28	1 009,48	172,24	11 746,00	120	207	139	154

Nationella minoritetsspråk, förstasändningar alla bolagen

2022	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	4 318,81	154,57	19,12	4 492,50	118	112	110	113
Jiddisch	8,79	3,34	3,18	15,31	293	167	383	281
Meänkieli	380,70	25,00	6,05	411,75	101	104	168	124
Romani chib	157,45	34,57	8,86	200,88	100	112	130	114
Samiska	738,35	102,82	10,22	851,39	100	112	121	111
Teckenspråk	0,00	85,05	17,02	102,07	0	100	107	103
Totalt	5 604,10	405,35	64,45	6 073,90	142	118	170	141

2023	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	4 271,18	154,06	19,19	4 444,43	117	112	110	113
Jiddisch	9,28	3,91	6,77	19,96	309	196	816	440
Meänkieli	393,62	29,47	6,39	429,48	105	123	178	135
Romani chib	152,45	43,02	8,77	204,24	97	139	129	121
Samiska	740,33	103,41	10,50	854,24	100	112	124	112
Teckenspråk	0,00	94,72	17,40	112,12	0	111	109	110
Totalt	5 566,86	428,59	69,02	6 064,47	146	132	244	172

2024	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	4 525,27	159,12	19,40	4 703,79	124	115	111	117
Jiddisch	9,28	6,98	3,72	19,98	309	349	448	369
Meänkieli	375,40	29,85	6,61	411,86	100	124	184	136
Romani chib	153,45	38,01	8,91	200,37	98	123	131	117
Samiska	743,17	107,71	10,59	861,47	100	117	125	114
Teckenspråk	0,00	95,48	17,62	113,10	0	112	110	111
Totalt	5 806,57	437,15	66,85	6 310,57	146	157	185	161

Bilaga 9.5 Sändningstillstånd för Sveriges Utbildningsradio AB 2020–2025

Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Tillståndets innebörd, tid och upphörande

UR meddelas tillstånd att sända rikstäckande analog ljudradio, tv och sökbar text-tv i enlighet med 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696). Sändningstillståndet innebär rätt att i hela landet under hela dygnet sända program med utnyttjande av Sveriges Television AB:s (SVT) och Sveriges Radio AB:s (SR) sändningsutrymme, enligt överenskommelse som träffas bolagen emellan, samt att sända så många samtidiga program som det tillgängliga sändningsutrymme medger. Att samtidigt sända ett rikstäckande program innebär rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar.

Se också kompletterande sändningstillstånd för UR med rätt att sända digital ljudradio respektive tv i hd-tv-kvalitet.

Tillståndet gäller från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 december 2025. Detta tillstånd kan återkallas enligt bestämmelserna i 18 kap. 1, 2 och 7 §§ radio- och tv-lagen.

Tillgodoräknande av programverksamhet på internet UR får vid uppfyllande av 7–13 §§ i detta tillstånd tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Samma program ska inte kunna tillgodoräknas mer än en gång under ett år.

Villkor för sändningsrätten

Sändningstillståndet ska förenas med följande villkor, vilka UR godtagit enligt 4 kap. 14 § och 11 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

Allmänna bestämmelser

1 § UR ska sända ljudradio- och tv-program.

2 § UR ska sända sökbar text-tv.

För dessa sändningar gäller 14–17 och 19–21 §§ i detta tillstånd.

3 § UR ska utforma sändningarna på sådant sätt att de inte bara kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

4 § UR ska använda analog utsändningsteknik för ljudradio.

5 § UR ska använda digital utsändningsteknik vid sändning av bild och ljud för marksänd tv.

6 § Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög. UR ska samverka i tekniska frågor med övriga innehavare av tillstånd att sända tv-program. UR ska ingå avtal som medför att den som utför utsändningstjänsten, eller annan aktör som överenskommit mellan UR och övriga tillståndshavare, sänder en elektronisk programguide som presenterar de olika programtjänsterna på ett likvärdigt sätt och inte på ett otillbörligt sätt gynnar vissa företag eller finansieringsformer. Om UR sänder tjänster för vilka det krävs att mottagaren använder en styrogramvara (Application Programme Interface, API) ska en standard som är upptagen i Europeiska kommissionens förteckning över standarder och/eller specifikationer för elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter och tjänster användas. UR ska härutöver när det är relevant samverka med övriga innehavare av tillstånd att sända tv-program kring frågor som berör multiplexering och åtkomstkontroll.

Innehållet i sändningarna

7 § UR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud. I detta ligger att tillhandahålla ett varierat utbud på det svenska språket.

UR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Språkvårdsfrågor ska beaktas i verksamheten.

Programverksamheten ska som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt utmärkas av hög kvalitet och nyskapande form och innehåll.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner. UR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningssyftningar.

8 § UR ska utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska även fortsättningsvis koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram.

Programverksamheten på utbildningsområdet ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. Verksamheten ska inriktas på att förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna av UR:s programverksamhet, särskilt inom utbildningsväsendet, ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten.

9 § UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomstående medverkan i den egna programproduktionen.

Barn och unga

10 § UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

UR ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program för barn och unga.

UR ska särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga.

UR ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga.

Kultur

11 § UR ska erbjuda ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och innehåller program från olika delar av världen.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

12 § UR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig UR:s utbud ska höjas och tillgängligheten förbättras genom anpassning av utbudet enligt 4 kap. 9 § punkt 5 i radio och tv-lagen, genom tillgänglighetstjänster enligt 5 kap. 12 § i radio och tv-lagen och genom anpassning och utformning av sändningarna enligt 11 kap. 3 § punkt 4 i samma lag. Det långsiktiga målet är att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare.

Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras.

UR ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bl.a. genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrunds-ljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet. Detta gäller särskilt för ljudradiosändningar.

Program ska produceras för särskilda målgrupper. I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får UR, SR och SVT sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. Ytterligare krav avseende tillgänglighetstjänster finns i regeringens beslut om tillgänglighetstjänster i UR.

Minoritetsspråk och teckenspråk

13 § UR:s förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch samt på teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. ▶

UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk ska, sammantaget med SR:s och SVT:s utbud, uppgå till minst 2019 års nivå. Det samlade utbudet på jiddisch ska, sammantaget med SR:s och SVT:s utbud, öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivå.

UR ska även erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk. UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. UR, SR och SVT får sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser avseende den programverksamhet som omfattas av denna bestämmelse.

Hur sändningsrätten ska utövas

14 § Sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt. UR ska beakta att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradio och tv.

UR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet. Ämnesval och framställning ska ta sikte på vad som är relevant och väsentligt.

15 § Uppgifter som förekommit i ett ljudradioprogram ska beriktigas när det är befogat. Om en begäran om beriktigande bifalls ska ett beriktigande sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang.

En begäran om beriktigande ska behandlas skyndsamt. Bestämmelser om beriktigande av tv-sändningar finns i 5 kap. 4 § radio och tv-lagen.

16 § Den som har befogat anspråk på att bemöta ett påstående ska ges tillfälle till genmäle. Om en begäran om genmäle bifalls ska ett genmäle sändas så snart det kan ske i eller i anslutning till program av samma eller likartad karaktär som det som anmärkningen avser.

Om en skriftlig begäran om genmäle har avslagits av UR ska bolaget lämna information till den berörde om förut-sättningarna för att anmäla bolagets beslut eller dess handläggning av ärendet till granskningsnämnden för radio och tv. Ett beslut om avslag ska innehålla uppgifter om skälen för avslaget.

En begäran om genmäle ska behandlas skyndsamt.

17 § Den enskildes privatliv ska respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat.

18 § UR ska ta hänsyn till ljudradions och tv:s särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.

Villkor för reklam, sponsring och produktplacering

19 § UR får inte sända reklam. Förbudet omfattar inte reklam för egen programverksamhet eller för programverksamhet från SR och SVT, utbildningsmaterial eller andra liknande produkter med direkt anknytning till programmen.

20 § UR får inte sända sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit UR direkt.

UR får sända sådana indirekt sponsrade program som framställs eller har framställts i samarbete med någon annan som fått bidrag från utomstående för sin andel av produktionen, där UR köpt en visningsrätt/sändningsrätt till ett färdigproducerat eller icke färdigproducerat program som fått bidrag, eller som senare får bidrag från utomstående, och som framställs eller har framställts av programföretag i ett annat land inom ramen för åtagande gentemot Europeiska Radiounionen där bidrag till produktionen lämnats från utomstående.

Sträng restriktivitet ska råda när det gäller indirekt sponsrade program som vänder sig till barn under 12 år.

Bestämmelser om sponsringsmeddelande finns i 7 kap. 4–8 §§ och 15 kap. 10 § radio- och tv-lagen.

21 § Vid sändning av reklam enligt 19 § behöver inte reklaminslagen omges av ljud- och bildsignaturer enligt 8 kap. 5 § första stycket och 15 kap. 1 § radio- och tv-lagen eller vara minst en minut långa enligt 8 kap. 2 §.

22 § UR får inte sända program där produktplacering enligt 3 kap. 1 § 10 radio- och tv-lagen förekommer.

Beredskaps- och säkerhetsfrågor

23 § UR ska upprätthålla en hög säkerhet för produktion och distribution. Sändningarna ska ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. UR ska ställa höga krav på de leverantörer som anlitas för programinsamling och distribution av egensändningar.

24 § UR ska utifrån en risk- och sårbarhetsanalys analysera och värdera sändningsverksamheten så att avbrott så långt som möjligt kan undvikas. Detta arbete ska ske efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Analysen ska resultera i beredskapsplaner som utöver säkerheten i marknätet särskilt ska uppmärksamma säkerheten i distributionen över internet. Beredskapsplanerna ska årligen före den 1 mars lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) och till MSB för kännedom.

25 § Om högsta beredskap råder i landet ska SR och SVT utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen. UR:s resurser ska i en sådan situation tillföras SR och SVT. Om skärpt beredskap råder i landet får regeringen om det finns särskilt behov av detta förordna att vad som sägs i första meningen i detta stycke ska gälla.

De bestämmelser om bolagets programverksamhet som intagits i tillståndsvillkor och medelsvillkor ska vara vägledande också för den verksamhet som bedrivs under skärpt beredskap och vid fredstida krissituationer.

Villkor

Medelstildelningen ska förenas med följande medelsvillkor som gäller från och med den 1 januari 2020 och till och med den 31 december 2025.

Ekonomiska förutsättningar

1. UR ska inom tillgängliga ekonomiska ramar göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla uppdraget. Verksamheten ska inom ramen för uppdraget bedrivas rationellt. UR ska kontinuerligt vidta åtgärder som syftar till ökad effektivitet och produktivitet. Ett led i detta är att söka samarbetsområden med Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Television AB (SVT). De åtgärder som vidtas kan leda till medelsavstående mellan programföretagen.

2. Medlen ska användas för företagets kärnverksamhet. Kärnverksamheten är att producera och sända radio- och tv-program till allmänheten, och att producera och tillhandahålla radio- och tv-program till allmänheten på företagets egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Medlen ska också i förekommande fall användas till kompletterande verksamhet, dvs. verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna.

3. Sidoverksamheter till UR:s sändningsverksamhet ska bära sina egna kostnader och i övrigt bedrivs på ett konkurrensneutralt sätt i förhållande till andra företag som tillhandahåller motsvarande tjänster. Sidoverksamheter ska redovisas som egna resultatområden. Det ska finnas en resultaträkning och, om god redovisningssed så kräver, en balansräkning för dessa verksamheter. Redovisningen ska ingå som en del av årsredovisningen som granskas av bolagets revisorer.

4. UR ska tillsammans med SR och SVT avstå medel för Sveriges Radio Förvaltnings AB:s kostnader enligt avtal mellan programföretagen. I avtalet ska även eventuella medelsavståenden mellan programföretagen som följer av punkt 1 redovisas.

5. SVT ska enligt bolagets medelsvillkor betala SVT:s och UR:s sammanlagda distributionskostnader i enlighet med avtal mellan bolagen.

Verksamhet

6. UR:s sändningar riktade till Sverige ska kunna tas emot av allmänheten utan villkor om särskild betalning.

7. UR ska delta i den tekniska utvecklingen av produktions- och distributionsteknik för radio och tv. För att nå lyssnarna och tittarna är det nödvändigt att kärnverksamheten distribueras på olika plattformar. Vid distribution på internet bör de egna plattformarna vara prioriterade.

8. Utbudet ska utformas på ett sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig programmen. UR bör iakttä försiktighet när det gäller satsningar på oprövad teknik eller teknik som inte alla lyssnare och tittare har tillgång till.

9. UR ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företaget förhåller sig till distribution på plattformar som inte är UR:s egna.

10. UR får utnyttja SVT:s sändningsutrymme med syfte att nå allmänheten i Finland och övriga världen. Sändningarna ska i allt väsentligt utgöras av UR:s ordinarie sändningar. Till den del sändningarna görs tillgängliga utanför Sverige ska verksamheten bära sina egna kostnader.

11. UR ska särskilja vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet och upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten. Sidoverksamheter ska inte ges en sådan omfattning eller vara av sådan karaktär att de kan riskera att inkräkta på kärnverksamheten eller skada förtroendet för radio och tv i allmänhetens tjänst.

12. UR ska fortsatt ägna särskild uppmärksamhet åt tillgängligheten till och kunskap om programmen. En del i detta är att samarbeta med aktörer inom utbildning och forskning för att öka tillgängligheten till föreläsningar.

13. Överenskommelser mellan SR, SVT och UR rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk samt för personer med funktionsnedsättning ska sändas till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv innan verksamhetsåret börjar.

Förhandsprövning

14. Nya tjänster av större betydelse eller väsentliga ändringar i befintliga tjänster inom ramen för den kompletterande verksamheten som UR vill lansera ska anmälas till regeringen för godkännande. Anmälan ska även sändas till Myndigheten för press, radio och tv. Anmälan ska vara utförlig och tydlig. Den ska så långt det är möjligt utformas för att kunna utgöra underlag för ett öppet remissförfarande.

Anmälan ska innehålla

- En utförlig beskrivning och motivering av tjänsten som utgår från tjänstens värde för publiken och relevans för uppdraget i allmänhetens tjänst,
- En redogörelse för vad tjänsten tillför i relation till existerande egna respektive andras tjänster,
- En beskrivning av hur tjänsten påverkar övrig verksamhet, bl.a. med avseende på ekonomiska konsekvenser,
- En redogörelse för målgrupp och förväntad användning bland befolkningen,

- Uppgifter om planerad lansering och expansion,
- En bedömning av tjänstens marknadspåverkan, t.ex. med avseende på vilka aktörer som påverkas och hur, och
- En kortfattad sammanfattning av ovanstående.
- Anmälan av en tjänst till förhandsprövning behöver inte göras om verksamheten pågår i högst 12 månader,
- Om tjänsten är begränsad geografiskt eller i fråga om publik, eller
- Om avsikten med tjänsten är att få erfarenheter av och kunskap om en ny teknik eller innovativ tjänst.
- Om en tjänst inte godkänns ska företaget upphöra att erbjuda tjänsten.

Organisation

15. UR bestämmer om regional indelning av organisationen.

16. UR ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. UR ska i dialog med externa produktionsbolag säkerställa att företagets organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet.

17. UR ska fördjupa sitt samarbete med SR och SVT när det gäller fördelning och placering av sändningstid för UR:s program så att de får ett brett genomslag. Om oenighet uppstår mellan företagen ska frågan avgöras av en skiljenämnd enligt lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

18. Staten får, om UR:s sändningstillstånd upphör, inlösa byggnader, inredning och utrustning samt övriga inventarier och installationer som tillhör UR. Kan överenskommelse inte träffas om lösenbeloppet, ska detta bestämmas av tre värderingsmän som utses enligt lagen (1999:116) om skiljeförfarande. UR ska medverka till att företag som staten bestämmer utan särskilt vederlag får överta de lokaler som UR förhyrt. UR medger att personal anställd för programverksamheten får övergå till anställning i sådant företag senast när tillståndet upphör att gälla.

Redovisning och revision

19. UR ska årligen följa upp och redovisa hur uppdraget i allmänhetens tjänst har fullgjorts enligt villkor i sändningstillstånd, medelsvillkor och andra beslut av regeringen som meddelats med stöd av radio- och tv-lagen (2010:696). Redovisningen ska ges in till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv senast den 1 mars varje år. UR ska redovisa samtliga verksamhets- och programområden och hur det säkerställts att all verksamhet uppfyller de krav som ställs på företaget i sändningstillstånd och medelsvillkor.

Den programverksamhet på internet som UR vill tillgodoräkna sig (vid uppfyllandet av uppdraget) ska redovisas tydligt och utförligt i redovisningen.

UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bl.a. volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet. Samarbets- och effektiviseringsåtgärder ska rapporteras i redovisningen.

UR ska särskilt redogöra för företagets intäkter vid sidan av avgiftsmedel. I den redovisningen ska ingå:

- Vilka kommersiella samarbeten som företaget har deltagit i och vilka intäkter de har genererat, med förtydligande exempel,
- Hur företaget har säkerställt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring,
- Företagets kontakter med olika delar av utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det ökade utbildningsuppdraget, och
- eventuella sidoverksamheter som företaget har bedrivit.

UR ska redovisa hur företaget arbetar för att tillämpa riktlinjerna om distribution på plattformar som inte är företagets egna. UR ska redogöra för vilka nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som har lanserats under året. Detta gäller oavsett om tjänsterna har anmälts för godkännande enligt punkt 14 eller inte. För de tjänster som har lanserats på försök ska det anges hur lång försökstid som har planerats för dessa.

20. Programstatistiken ska utformas så att jämförelser blir möjliga över tid. Redovisningen ska uttrycka olika programkategoriers andel av den totala sändningstiden, när olika

programtyper sänds samt resursförbrukningen för respektive kategori. Redovisningen ska även avse omfattningen av tittande och lyssnande och publikens reaktioner samt företagets planer för kommande år.

21. SR, SVT och UR ska i samverkan fortsatt utveckla sin redovisning med inriktning på att så långt som möjligt åstadkomma en gemensam redovisningsform som kan tillämpas i den årliga redovisningen. I arbetet ska ingå att definiera och operationalisera centrala begrepp i tillstånds- och medelsvillkoren, ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmått baserade på dessa och att utveckla arbetet med att mäta

9.7 Policy för UR:s närvaro på tredjepartsplattformer

UR:s policy omfattar principer för UR:s närvaro på tredjepartsplattformer (TPP). Policyn är utformad utifrån UR:s distributionsstrategi samt regeringens proposition 2018/19:36 *Ett modernt public service nära publiken*.

Policyn ska ses som ett levande dokument som ses över med regelbundenhet.

1. Syftet med UR:s närvaro på tredjepartsplattformer

Tredjepartsplattformer (TPP) definieras såväl som sociala medieplattformer (t. ex. Facebook, Instagram) som distributionsplattformer (t.ex. Youtube, Spotify). Med distribution och kommunikation på TPP strävar UR efter att:

- bredda och öka användningen av UR:s utbud genom att presentera relevant utbud för olika målgrupper,
- bygga en relation med, och bidra till dialog med användarna för ökat lärande, diskussion och inspiration till att dela med sig till andra, samt
- vara en trovärdig aktör i ett allt mer polariserat medielandskap.

2. UR:s kriterier och principer för närvaron på kommersiella tredjepartsplattformer

UR lyder under yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) som reglerar yttrandefriheten i radio- och tv-sändningar, film, video och andra elektroniska medier. UR kan inte garantera att publiceringar på TPP sker inom ramen för YGL. Att publicera sig utanför YGL innebär bland annat att UR:s ansvarig utgivarskap inte gäller. UR tar däremot ansvar för hela den publiceringsyta som UR arbetar på och kan påverka.

Samma programetiska principer som tillämpas i marknätet ska tillämpas vid publicering på TPP. Detta gäller framför allt saklighet, opartiskhet, respekt för privatlivet, otillbörligt gynnande av kommersiella intressen, hänsyn till mediets genomslagskraft och försvar av demokratins grunder.

För diskussionsforum och kommentarsfunktioner på webben gäller lagen om elektroniska anslagstavlor som reglerar UR:s ansvar vid efterhandsmoderering. UR tillämpar även de regler och villkor som gäller för sändningsverksamheten även på verksamheten. Det gäller t.ex. villkoren i sändningstillståndet. Dessutom är UR förstas skyldigt att följa alla andra lagar och regler. UR förutsätter att tredjepartsplattformer efterlever upphovsrättslagen, dataskyddsförordningen (GDPR) samt att det finns en transparens om policy för skydd av minderåriga etc.

UR:s hållning till kommersiella tredjepartsplattformer är att UR:s närvaro där är viktig men att den samtidigt ska vara restriktiv och präglas av oberoende och stark integritet/stort ansvar. UR ska aldrig vara beroende av någon TPP som distributionskanal.

3. UR:s målgrupper på tredjepartsplattformer

Kommersiella tredjepartsplattformer ger UR nya möjligheter att leva upp till sitt uppdrag och nå relevanta målgrupper. Via dialog i sociala medier kan publiken komma med synpunkter på UR:s produktioner och bidra till programutveckling.

På kommersiella tredjepartsplattformer vill UR nå:

- Unga 13–16 år
- Unga vuxna 16–24 år
- Unga vuxna och vuxna med migrationserfarenhet 20–35 år
- Lärare/pedagoger
- Segmenterade målgrupper inom en kunskapsintresserad allmänhet
- Personer som tillhör nationella minoriteter
- Föräldrar (som har barn upp till 15 år)
- Teckenspråkstalande

och redovisa olika indikatorer på kvaliteten och särarten i programutbudet. Resultatmåttan bör utformas så att de ger väsentlig information om uppdraget och förmedlar viktiga erfarenheter av verksamheten. Programföretagen ska på olika sätt stimulera en fortlöpande offentlig diskussion om verksamheten.

22. UR ska säkerställa att företagets revisorer ges möjlighet att granska företagets redovisning enligt punkt 19 och, i förekommande fall, särredovisningar av uppdrag i särskilda regeringsbeslut. Utlåtande över dessa granskningar ska ske i särskilda revisorsintyg som tillställs regeringen (Kulturdepartementet).

Barn under 13 år är inte en målgrupp för UR på dessa tredjepartsplattformer.

4. Köpt marknadsföring/sponsring

Vid utvalda tillfällen väljer UR att sponsra innehåll på TPP. Det vill säga att UR betalar för ett inlägg som ska marknadsföra UR:s utbud. UR kan köpa marknadsföring i sociala medier framför allt vid programlanseringar, olika evenemang och för att uppmärksamma vissa satsningar och erbjudanden. UR kan också i vissa fall köpa marknadsföring i sociala medier för att nå målgrupper med dialoginnehåll för att säkerställa att UR når ut till en mångfald av användare som speglar Sveriges befolkning. UR köper inte marknadsföring i sociala medier av innehåll som består av rena nyhetsinslag eller enskilda rapporteringar. Oavsett om tredjepartsplattformens egen policy tillåter det eller inte, köper inte UR marknadsföring riktad mot barn under 13 år.

5. Kriterier för urval av plattformer

UR väljer plattform utifrån följande kriterier:

- God träffsäkerhet, räckvidd och relevans i den tänkta målgruppen.
- Möjlighet att kunna publicera audio- och/eller videomaterial.
- UR ser gärna att det finns stöd för undertexter.
- Användarna av UR:s innehåll ska uppleva att UR:s material återges med hög ljud- och bildkvalitet.
- UR ser gärna att plattformen ger UR förutsättningar att vara tekniskt innovativ.

UR följer noga utvecklingen av de olika tredjepartsplattformer där UR publicerar innehåll och utvärderar om UR:s närvaro på dessa lever upp till de olika kriterier och mål UR har ställt upp.

6. Principer för att distribuera/marknadsföra på de utvalda plattformarna

Dessa principer gäller för UR:s närvaro på kommersiella tredjepartsplattformer:

- Det redaktionella ansvaret och suveränitet för UR:s program ligger på UR. Det enda innehåll som finns tillgängligt på plattformen är det innehåll som UR har valt att publicera där. Det får inte publiceras tjänster/innehåll från UR på kanaler som inte UR är ansvarigt för och kan kontrollera.
- UR tar aldrig del av reklamintäkter och UR:s innehåll ska inte brytas av reklam eller någon annans innehåll. UR tar inte del av reklamintäkter från TPP och tjänar inte pengar på närvaron på en plattform. På dessa plattformer måste UR kunna välj bort reklam på sina egna kanaler, konton och andra distributionsformer.
- Fri tillgång till UR:s program. Användare ska inte behöva betala extra för UR:s innehåll. Innehåll ska inte krypteras. UR ska inte betala för att publicera innehåll på tredjepartsplattformer.
- Möjlighet att skapa egen kanal/sida/konto för ökad kontroll. UR tar ansvar för hela den publiceringsyta på TPP som UR verkar på och kan påverka. Varje konto/kanal som UR startar på TPP ska ha ett tydligt syfte, en strategi, samt en plan för avpublicering.
- Kontroll över UR:s varumärke. Plattformen ska möjliggöra att det är tydligt att innehållet tillhör UR
- Säkerställande av användartrygghet. UR ska kunna garantera en trygghet för användaren på de ytor som UR styr över, till exempel kommentarsfälten på UR:s egna konton och kanaler.

7. UR:s agerande när principerna bryts

Eftersom UR har kontroll över sina egna kanaler, konton och andra distributionsformer kan UR alltid agera själv och oberoende genom att avpublicera/blockera sitt innehåll om en plattform bryter mot de principer som nämns ovan. En annan möjlighet är att avpublicera eller ändra publiceringen enligt avtal med tredjepartsplattformerna.

© 2025 Sveriges Utbildningsradio AB

Kontakt: UR Strategi, 105 10 Stockholm

Redaktör: Mette Hultgren

Skribenter: Maria Almström, Christina Friberg, Åsa Hemborg, Mette Hultgren, Annelie Lindmark, Danjel Nam, Peder Olsson, Jannike Qvarnsköld, Thomas Widén

Bildredaktörer: Lotta Ahrnstedt Öster, Torbjörn Ekebacke

Grafisk formgivning: Maria Seefried

Tryckeri: Tryckservice i Ängelholm

Omslag: Bilden är tagen av José Calvente

i samband med inspelningen av *Lässugen*.

UR:s public service-redovisning 2024 har behandlats och beslutats av UR:s styrelse den 24 februari 2025.

Sveriges Utbildningsradio AB

Oxenstiernsgatan 34 • 105 10 Stockholm
ur.se • urplay.se